

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Seren ERKİŞ

YEREL KALKINMADA SPOR ORGANİZASYONLARI
ELMALI YAĞLI PEHLİVAN GÜREŞLERİ ÖRNEĞİ

Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2021

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Seren ERKİŞ

YEREL KALKINMADA SPOR ORGANİZASYONLARI
ELMALI YAĞLI PEHLİVAN GÜREŞLERİ ÖRNEĞİ

Danışman

Doç. Dr. Cenk TEMEL

Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2021

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Seren ERKİŞ'in bu çalışması, jürimiz tarafından Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Hasan ŞAHAN (İmza)

Üye (Danışmanı) : Doç. Dr. Cenk TEMEL (İmza)

Üye : Doç. Dr. N. Bahadır KAYIŞOĞLU (İmza)

Tez Başlığı: Yerel Kalkınmada Spor Organizasyonları Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri Örneği

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 02/07/2021

Mezuniyet Tarihi : 09/09/2021

(İmza)
Prof. Dr. Suat KOLUKIRIK
Müdür

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Yerel Kalkınmada Spor Organizasyonları Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri Örneği” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

İmza

Seren ERKİŞ

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU
BEYAN BELGESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Seren ERKİŞ
Öğrenci Numarası	20185233011
Enstitü Ana Bilim Dalı	Spor Yöneticiliği
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Programın Türü	(X) Tezli Yüksek Lisans () Doktora () Tezsiz Yüksek Lisans
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	Doç. Dr. Cenk TEMEL
Tez Başlığı	Yerel Kalkınmada Spor Organizasyonları Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri Örneği
Turnitin Ödev Numarası	1633238045

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 123 sayfalık kısmına ilişkin olarak, 19/08/2021 tarihinde tarafımdan Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nda belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve ekte sunulan rapora göre, tezin/dönem projesinin benzerlik oranı;

alıntılar hariç % 12,

alıntılar dahil % 13'tür.

Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir:

(X) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylarım.

() Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esasları'nda öngörülen yüzdelik sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.

Gerekçe:

Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlerin ışığı altında tarafımda yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim.

19/08/2021

Doç. Dr. Cenk Temel

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ	iv
TABLolar LİSTESİ	v
RESİMLER LİSTESİ	vi
KISALTMALAR LİSTESİ	vii
ÖZET	viii
SUMMARY	ix
ÖNSÖZ	xi

BİRİNCİ BÖLÜM

YEREL KALKINMA

1.1. Kalkınma.....	1
1.1.1. Kalkınma Türleri	2
1.1.1.1. Sürdürülebilir Kalkınma.....	2
1.1.1.2. Bölgesel kalkınma	3
1.1.1.3. Toplumsal kalkınma	3
1.1.1.4. Yerel Kalkınma	4
1.1.1.4.1. Yerel Kalkınmanın İlke ve Amaçları	7
1.1.1.4.2. Yerel Kalkınmada Spor Organizasyonları	8
1.1.1.4.3. Yerel Kalkınmada Sivil Toplum Kuruluşları	10
1.1.2. Verem Savaş Derneği	12

İKİNCİ BÖLÜM

SPOR ORGANİZASYONLARI

2.1. Spor Organizasyonlarının Amacı.....	17
2.2. Spor Organizasyonlarının Planlanması.....	18

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GÜREŞ

3.1. Dünya Güreş Tarihi.....	20
3.2. Türk Güreş Tarihi	22
3.3. Osmanlı'da Güreş	24
3.3.1. Huzur Güreşleri	24
3.3.2. Düğün Güreşleri	25
3.3.3. Panayır (Festival) Güreşleri.....	25

3.4.	Geleneksel Türk Güreşleri	26
3.4.1.	Şalvar Güreşi	26
3.4.2.	Aba Güreşi.....	27
3.4.3.	Kuşak Güreşi	27
3.4.4.	Karakucak Güreşi	28
3.4.5.	Yağlı Güreş.....	28
3.4.5.1.	Yağlı Güreşin Unsurları	29

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ELMALI YAĞLI PEHLİVAN GÜREŞLERİ

4.1.	Elmalı'nın Kısa Tarihi	35
4.2.	Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri	36
4.3.	Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri 1957 ve Sonrası	38

BEŞİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

5.1.	Araştırmanın Yöntemi	47
5.2.	Araştırmanın Çalışma Grubu	47
5.3.	Araştırmanın Veri Toplama Aracı	49
5.4.	Araştırmacının Rolü ve Verilerin Toplanması.....	50
5.5.	Verilerin Analizi	51
5.6.	Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenirliliği	52
5.7.	Araştırmanın Etik Boyutu	52

ALTINCI BÖLÜM

BULGULAR

6.1.	Araştırmaya İlişkin Bulgular.....	53
6.1.1.	Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Özelliği	54
6.2.	Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Tarihsel Süreci Alt Teması	57
6.3.	Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Organizasyon Süreci Alt Teması	61
6.4.	Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması	72

YEDİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA

7.1. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri “Elmalı Güreşlerinin Özellikleri” Alt Temasına İlişkin Tartışma	86
7.2. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri “Tarihsel Süreci” Alt Temasına İlişkin Tartışma ..	86
7.3. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri “Organizasyon Süreci” Alt Temasına İlişkin Tartışma	87
7.4. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri “Yerel Kalkınma İlişkisi” Alt Temasına İlişkin Tartışma	88
SONUÇ	91
KAYNAKÇA.....	94
EK 1- AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU	104
EK 2- KATILIMCI SORULARI	108
ÖZGEÇMİŞ	112

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.1 Elmalı Güreşleri Organizasyonun Tarihsel Süreci.....	44
Şekil 6.1 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri Teması.....	53
Şekil 6.2 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Özelliği Alt Teması	54
Şekil 6.3 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Tarihsel Süreci Alt Teması.....	57
Şekil 6.4 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Organizasyon Süreci Alt Teması.....	62
Şekil 6.5 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Organizasyon Süreci Alt Teması.....	62
Şekil 6.6 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Organizasyon Süreci Alt Teması Planlama Kategorisi	63
Şekil 6.7 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Organizasyon Süreci Alt Teması Uygulama Kategorisi, Kodları	66
Şekil 6.8 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Organizasyon Süreci Alt Teması Değerlendirme Kategorisi, Kodlar	70
Şekil 6.9 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Uygulama Kategorisi ve Kodlar.....	72
Şekil 6.10 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Temaları	73
Şekil 6.11 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Kültürel Kategorisi ve Kodları.....	73
Şekil 6.12 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Sosyal Kategorisi	76
Şekil 6.13 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Ekonomik Kategorisi ve Kodları.....	78
Şekil 6.14 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Fiziksel Kategorisi ve Kodları.....	81
Şekil 6.15 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Yönetim Kategorisi ve Kodları.....	82
Şekil 6.16 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Halkın Katılımı Kategorisi	84

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 3.1 Geleneksel ve mahalli organizasyon güreşlerinde boy ayrımı: boy, yaş, kilo ve müsabaka süreleri tablosu.....	34
Tablo 4.1 1961-2020 Yılları Arasında Düzenlenen Elmalı Yağlı Güreşlerinin Baş Pehlivanı, Güreş Ağası ve Belediye Başkanlar	42
Tablo 5.1 Katılımcıların Demografik Bilgileri.....	49
Tablo 6.1 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Özelliği Alt Teması Kategorileri ve Kodları .	55
Tablo 6.2 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Tarihsel Süreci Alt Teması Kategorileri ve Kodları.....	58
Tablo 6.3 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Organizasyon Süreci Alt Teması Planlama Kategorisi, Kodlar ve Doğrudan Alıntılar	63
Tablo 6.4 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Organizasyon Süreci Alt Teması Uygulama Kategorisi, Kodlar ve Doğrudan Alıntılar	67
Tablo 6.5 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Organizasyon Süreci Alt Teması Değerlendirme Kategorisi, Kodlar ve Doğrudan Alıntılar	70
Tablo 6.6 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması, Kültürel Kategorisi, Kodları ve Doğrudan Alıntıları.....	74
Tablo 6.7 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Sosyal Kategorisi Kodları ve Doğrudan Alıntıları.....	77
Tablo 6.8 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Ekonomik Kategorisi, Kodları ve Doğrudan Alıntıları.....	79
Tablo 6.9 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Fiziksel Kategorisi, Kodları ve Doğrudan Alıntıları.....	80
Tablo 6.10 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Yönetim Kategorisi Kodları ve Doğrudan Alıntıları.....	83
Tablo 6.11 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Halkın Katılımı Kategorisi Kodları ve Doğrudan Alıntıları	84

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1.1 Elmalı Verem Savaş Derneği Hastanesi.....	15
Resim 1.2 Elmalı Verem Savaş Derneği Dispanseri	15
Resim.3.1 Kısbet	30
Resim.3.2 1965 yılı Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri Baş Pehlivanları Peşrev Yaparken.....	31
Resim.3.3 1979-1982 Yılları Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri Güreş Ağası Osman Başkaya	32
Resim 3.4 1986 Yılı Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri Ödülleri	33
Resim 4.1 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri Davetiye Afişleri ve Gazete Haberleri	39
Resim 4.2 Hasan Subaşı'nın konağının bahçesi.....	45
Resim 4.3 Ömer Ağalar Hayratı	45
Resim 4.4 Kapalı Pazar Yeri	45
Resim 4.5 Elmalı Ortaokulu Bahçesi	45
Resim 4.6 Türk'ün İlk Er Meydanı	46

KISALTMALAR LİSTESİ

DPT : Devlet Planlama Teşkilatı

STK : Sivil Toplum Kuruluşu

ÖZET

Araştırmanın amacı, Antalya'nın Elmalı ilçesinde her yıl düzenli olarak yapılmakta olan başlangıç tarihi 1352 olarak kabul edilen Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin tarihini, özelliklerini, organizasyon sürecini ve yıllar içerisindeki değişim ve gelişimini yerel kalkınma perspektifi ile incelemektir. Bu çalışmada katılımcı görüşlerinin değerlendirilmesi amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmaların bir deseni olan fenomenoloji deseninden yararlanılmıştır. Veri toplama aracı olarak görüşme (mülakat) tekniği kullanılmıştır. Çalışmada veriler toplanırken yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan bir diğer yöntem ise doküman analizi tekniğidir.

Araştırmanın konusu ve kullanılan teknikler doğrultusunda araştırmanın çalışma grubu Elmalı ilçesinde bulunan 7 esnaf, organizasyonun yönetimini sağlayan 4 yönetici, organizasyona katkı sağlayan kurum ve kuruluşlardan 4 yönetici, 1 antrenör, 1 hakem, 3 seyirci, 2 sporcu, Akdeniz Üniversitesi'nde Elmalı ilçesi ile ilgili farklı çalışmalarda bulunmuş 4 öğretim üyesinden oluşan toplam 26 katılımcı ile görüşme yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler NVivo 10 programına aktarılarak verilerin içerik analizleri yapılmıştır.

Katılımcıların Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri ile ortaya dört tema çıkmış çalışma bu başlıklar altında incelenmiştir. Bunlar; “Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Özelliği”, “Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Tarihi Süreci”, “Organizasyon Süreci”, “Yerel Kalkınma İlişkisi” dir. “Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Özelliği” temasının oluşturan altı kategori bulunmaktadır. “Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin tarihi süreci” ile ilgili olarak 1957 yılından günümüze kadar organizasyonların düzenlenmesini sağlayan kurumlara yer verilmiştir. “Organizasyon Süreci” teması; planlama, uygulama, değerlendirme kategorilerine ayrılmıştır. “Yerel Kalkınma İlişkisi” ile ilgili temada ise; kültürel, sosyal, ekonomik, fiziksel, yönetim ve halkın katılımını oluşturan kategoriler bulunmaktadır.

Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin organizasyonun gelişimine paralel olarak uzun vadede Elmalı'nın tanıtımına, kısa vadede ise yerel halkın ekonomisine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu organizasyon ile birlikte ilçenin yıllar içerisindeki gelişimi göz önünde bulundurulduğunda yerel halka ve topluma sağladığı faydalar ile bir yerel kalkınma örneği sergilediği sonucu ortaya çıkmaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgular değerlendirilerek organizasyon sürecine ve yerel kalkınma ilişkisi ile ilgili olarak hem yapılan organizasyona hem de daha sonra araştırmacılar tarafından yapılacak çalışmalara katkı sağlaması açısından önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Güreş, Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri, Spor organizasyonları, Organizasyon Süreci, Yerel Kalkınma.

SUMMARY

SPORTS ORGANIZATIONS IN LOCAL DEVELOPMENT

(EXAMPLE OF HISTORICAL ELMALI OIL WRESTLING)

The aim of the research is to examine the history, features, procedures, changes and developments of Elmalı Oil Wrestling which is regularly held every year in Elmalı district of Antalya, and whose origin time is accepted as 1352, with the perspective of local development. In this study, a qualitative research method was used to evaluate participants' views. It has been made use of phenomenological design which is one of a pattern of qualitative research. An interview technique was used as a data collection tool. Semi-structured interview technique has been applied while collecting data in this study. A document analysis technique is another method used in the research.

Towards the subject of the research and the methods used, it has been interviewed with 7 tradesmen in Elmalı district, 4 managers who manage the organization management, 4 managers from institutions contributing the organization, 1 trainer, 1 referee, 3 spectators, 2 athletes and total 26 participants consisting of 4 instructors who work on different subjects related to Elmalı at Akdeniz University. By transferring the data obtained from the interviews into the NVivo 10 Programme, the content analyses have been made.

Four themes have come forward with participants' Elmalı Oil Wrestling, and the research has been analyzed under these titles. These are "Features of Elmalı Oil Wrestling", "Historical Process of Elmalı Oil Wrestling", "Organization Process" and "Relation of Local Progress". There are six categories which constitute the theme of the feature of Elmalı Oil Wrestling. From 1957 to today, it has been given place to institutions which supplied arranging organizations about the historic process of Elmalı Oil Wrestling. Organization process has classed to planning, practise and evaluation. In the relation of local progress, there are categories which consist of cultural, social, economical, physical management and public participation.

It has been concluded that Elmalı Oil Wrestling in parallel with its development has contributed to Elmalı's introduction in the long term and the local public's economy in the short term. Through this organization it has concluded that it has set an example to local progress with benefit for the public and society by taking into consideration the development within years. By evaluating the data which has been obtained from the research, it has given place to both organization related to organization process and the relation of local progress

and suggestions that contribute to the studies which will be made by the researchers afterwards.

Keyword: Wrestling, Elmalı Oil Wrestling, Sport Organizations, Organization Process, Local Progress.

ÖNSÖZ

Elmalı güreşleri ile ilgili ne biliyorsun? sorusu ile başlayan, merakımın, ata sporu oluşundan dolayı güreşe olan ilgimin ve Elmalı ilçesine duyduğum sevgimin sonucu olarak bu çalışmaya başladım. Temennim ise çalışmanın gelecekte yapılacak olan çalışmalara öncülük etmesi ve geleceğe nokta kadar bile olsa bir katkı sunabilmektir.

Çalışmamın ve hayatımın her alanında büyük desteği ve emeği bulunan, farklı bakış açıları kazandırarak yeni tecrübeler edinmemi sağlayan, iyi niyetini hoş görüsünü esirgemeyen, değerli danışmanım Doç. Dr. Cenk TEMEL'e, çalışmamın son aşamasında önemli fikir ve görüşleri ile katkı sağlayan çalışmamı değerlendiren, kıymetli hocalarım, Prof. Dr. Hasan ŞAHAN'a, Doç. Dr. Numan Bahadır KAYIŞOĞLU'na ve desteğini her zaman yanımda hissettiğim hocam Doç. Dr. Mehmet Emre ERYÜCEL'e sonsuz saygı, sevgi ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmamın her aşamasında destek aldığım benden güler yüzünü, kıymetli zamanını, değerli bilgi ve görüşlerini esirgemeyen her aradığımda yanımda olan ablam, kıymetli hocam Çiğdem GÖKDUMAN'a, yine kıymetli vaktini aldığım, akademik bilgisinden fazlaca istifade hocam Dr. Mehmet KARTAL'a,

Yaşamımın en değerli hazinesi olan, desteğini, sevgisini eksik etmeyen, özlemini her zaman yürekten hissettiğim bu günlere gelmemi sağlayan beni hiç yalnız bırakmayan canım annem Kadime ERKİŞ'a, babam Yusuf ERKİŞ'a, abim Eren ERKİŞ'a, motivasyon kaynağım Elif Minel ERKİŞ'a ve çalışmamın sonuna kadar gösterdiği ilgi ve anlayış ile her daim yanımda olan can yoldaşım Ömer GÜRBÜZ'e,

Eğitim hayatım boyunca ve tanıdığım ilk günden bu yana yanımda olan değerli dostum Bengü Betül BOZ'a, gerçekleştirdiğim önemli çalışmalarda bana yoldaşlık eden, cesaretlendiren değerli arkadaşım Berkant ARAL'a, yine çalışmamda yanımda olan arkadaşlarım Ahmet OMAK'a ve Hatice CİHAN'a,

Çalışmanın bu aşamaya gelmesinde değerli katkıları olan Elmalı Belediyesi ve Elmalı Verem Savaş Derneği yöneticilerine, araştırmama değerli katkılar sunan, sıcak kanlı, misafir perver Elmalı halkına ve katılımcılara, araştırmamın başından sonuna kadar yanımda olan dualarını ve güzel dileklerini esirgemeyen arkadaşlarıma ve sevdiklerime sonsuz teşekkürler sunuyorum.

Seren ERKİŞ

Antalya, 2021

BİRİNCİ BÖLÜM

YEREL KALKINMA

1.1. Kalkınma

İnsanlığın var oluşundan bu yana toplumlar ihtiyaçlarını karşılamak ve yaşam koşullarını iyileştirmek için çeşitli yöntemlere başvurmuşlardır. Nüfus artışı ve kaynakların kullanılması ile birlikte bu yöntemlerin arayışı daha da yaygınlaşmıştır. Toplumların karşılaştıkları sorunlara buldukları çözüm ise üretim kapasitelerini ve gelir düzeylerini artırmak, ekonomik, sosyal ve kültürel olarak bir takım değişim ve dönüşümler geçirmişlerdir. Bu bağlamda bireyi, toplumu, kentleri ve ülkeleri etkileyen kalkınma kavramı ortaya çıkmıştır (Aktakas,2006:1). Kalkınma genel olarak ekonomik anlamda bireyleri kaliteli bir yaşama ulaştırmayı, ülkeleri ekonomik anlamda geliştirmeyi amaçlamakta, kalkınmanın türleri ise her biri farklı alanlarda farklı iyileştirme ve geliştirme çalışmalarına katkı sağlamaktadır.

Kalkınma kavramı toplumların gelişimine paralel olarak, farklı zamanlarda farklı anlamlar kazanmıştır. Büyüme, gelişme, modernleşme, sanayileşme ve ilerleme gibi kavramların yerine geçmiş bu yüzden kalkınmanın tanımı net bir şekilde ifade edilememiştir (Aktakas,2006:3-5). Kavram ile ilgili olarak literatür incelendiğinde Çukurçayır (2013:8), kalkınma kavramını “Gelişme ve kalkınma coğrafyanın dolayısıyla yerelin insanla birlikte dönüşmesi ve insanın eserleriyle donanması anlamını taşımaktadır. Yine bu anlamda yerel sahip olduklarıyla (hammadde), kendini geliştirebilme potansiyeline sahiptir. Coğrafyanın yaşanabilir, sürdürülebilir, kavranabilir insani nitelikler edinmesi kalkınmanın ve gelişmenin en önemli yanını oluşturmaktadır. İnsanı boyut, doğal çevre ve ekonomik değerlerin etkileşiminden oluşacak yaşanabilir mekânlar, çağdaş yerel politikaların temelini oluşturmaktadır” şeklinde tanımlamaktadır.

Kalkınma terimi 2. Dünya savaşı sonrasında daha çok kullanılan ve üzerine tartışılan konulardan birisi olmuştur. Sanayinin gelişmesiyle birlikte gelişmekte olan ve geride kalmış ülkeler arasındaki gelir düzeyi farklılıkları göz önünde bulundurulduğunda kalkınma kavramı, ülkelerin ekonomik alanlarda karşılaştıkları sorunlar üzerine daha çok durmaları gerektiğini göstermiştir. İşsizlik, üretim artışı ve sanayileşme gibi konularda yapılan çalışmalar ulusal kalkınma anlayışı fikrini gündeme getirmiş ve ülkeler yeni planlar ve politikalar üretmeye başlamıştır (Kaya, 2007:8).

Kalkınma sürecinde aynı süreci yaşayan ülkeler, şehirler hatta bölgeler arasında farklılıklar ortaya çıkmıştır. Yaşanılan bölgenin coğrafi ve beşeri özellikleri bu farklılıkların oluşmasına neden olan faktörlerden bazılarıdır. Bir yerde kalkınma çalışmaları başlatıldığında

öncelikli olarak ekonomik kalkınmaya yönelik hedefler gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Ekonomik kalkınmaya bağlı olarak daha sonra sosyal kalkınmanın hedeflerine ulaşılmaya çalışılmaktadır. Yapılan bu çalışmalar değerlendirildiğinde toplum ve ekonomi arasında önemli bir uyum ve etkileşimin ortaya çıktığı görülmektedir (Küçük, 2012:38).

1.1.1. Kalkınma Türleri

Kalkınma genel olarak ekonomik anlamda bireyleri kaliteli bir yaşama ulaştırmayı ve ülkeleri bu yönde geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Farklı alanlarda iyileştirme ve geliştirme çalışmalarına katkı sağlayan kalkınmanın çeşitli türleri bulunmaktadır. Kalkınmanın bu türleri, kavramın ortaya çıkışı ve kalkınmanın nasıl sağlanacağına ilişkin model ve anlayışları ortaya koymaktadır. Bu model ve anlayışlar Zengin ve arkadaşları (2014:99-104) tarafından, Sürdürülebilir Kalkınma, Bölgesel Kalkınma, Toplumsal Kalkınma ve Yerel Kalkınma olarak dört başlıkta incelenmiştir.

1.1.1.1. Sürdürülebilir Kalkınma

Sürdürülebilirlik kavramının karşılığı İngilizcede “sustainability” olarak çevrilmekte ve bu kavram sürdürmek, sağlamak, desteklemek, devam ettirmek, var olmak anlamlarında kullanılmaktadır. Kavram ile ilgili oluşturulan etimolojik tanımlar, daha çok doğa ve çevre sorunlarına dikkat çekmek amacıyla oluşturulan farkındalıklar olarak öne çıkmaktadır. Çevreye ve doğaya zarar vermeden, doğanın topluma sunduğu doğal kaynakları uzun yıllar eşit bir şekilde kullanma, koruma çabaları sürdürülebilirliği öne çıkarmıştır (Özgen,2019:2).

İnsanoğlu yüzyıllardır doğayı ve doğal kaynakları hiç tükenmeyecek kaynaklar olarak algılamış ve tükenebilme ihtimalini hiç hesaba katmadan kullanmaya devam etmiştir. Bunun sonucunda çevreye verilen tahribat günümüzün en büyük sorunlarından biri haline gelmiştir. İnsan nüfusunun hızla artması ve bunun sonucu olarak doğal kaynaklarımızın tüketilmesi karşısında yeni çözüm yolları arayışına gidilmiştir. Bu arayışın altında yatan sebep ise doğal kaynakların tamamen tüketilmeden gelecek nesillere aktarılmasını hedefleyen anlayıştır (Atakara,2017:1).

Bozdemir’e göre sürdürülebilir kalkınma, insan ve doğa arasındaki dengenin bozulmadan, kaynakların bilinçli tüketilmesi yoluyla gelecek nesillere aktarılmasına ve bunun sürdürülebilirliğinin sağlanarak bugünün ve geleceğin yaşamının ve kalkınmasının planlanması şeklinde ifade edilmektedir ¹. Sürdürülebilir kalkınma, çevre ve doğal kaynaklar; bulunduğu dönemin insanlarına hitap edecek ve en çok yarar sağlayacak şekilde değil, aynı

¹ “Sürdürülebilir Kalkınma Nedir?” <https://www.bilgiustam.com/surdurulebilir-kalkinma-nedir/>. (erişim tarihi: 26.11.2020).

zamanda çevresel kaynakların gelecek nesiller tarafından da kullanabilmelerini garanti altına alacak bir mantığa dayandırılır (Yalçın,2013:35).

Kısa vadede ekonomik fayda gözeterek gelişmeyi hedefleyen girişimler dünyada, çevre sorunları, küresel ısınma gibi sorunları meydana getirmiştir. Bunun sonucunda sürdürülebilir kalkınma kavramı ortaya çıkmış ve bu kavram birçok alanda değer kazanmaya ve uygulama alanı bulmaya başlamıştır. Üzerinde yaşayan insanların ve devletlerin saldırgan politikaları nedeniyle tahrip edilmiş bu dünyanın ölmemesi ve canlı yaşamını taşımaya devam etmesi için insanların artık sürdürülebilirlik bilincini her alanda ele alması gerekli görülmektedir (Sonuç, 2014:21).

1.1.1.2. Bölgesel kalkınma

Bölgesel kalkınmada en önemli unsur mekân kavramıdır. Mekândan kastedilen bir bölge, şehir, kent ya da topluluğun bulunduğu alandır. Bölgesel kalkınma bağlamında düşünüldüğünde her bölgenin coğrafi, kültürel, sosyal ve ekonomik özellikleri farklıdır. Her bölgenin kendine özgü özellikleri olduğu gibi ihtiyaçları da farklılık gösterir. Kalkınmada bütüne yönelik yapılan uzun dönemli çalışmalarda bu farklılıklar verimli sonuçlar vermemiş dolayısıyla bölgesel kalkınma kavramı ortaya çıkmıştır (Aktakas,2006:7).

Bölgesel gelişme politikalarındaki temel amaç; yerel dinamiklere dayalı, kalkınma anlayışı kapsamında, ekonomik ve sosyal refahı ülke geneline adaletli bir şekilde yayarak mevcut dengesizlikleri ortadan kaldırmaktır. Bölgesel kalkınma politikalarının uygulanmasında; iyi yönetim, katılımcılık, fırsat eşitliği, maliyet paylaşımı, şeffaflık, verimlilik, hesap verebilirlik, etkinlik ve sürdürülebilirlik ilkeleri ön planda tutulmaktadır (DPT, 2006 :13).

Ekonomik coğrafyanın eşit dağılım göstermemesinin bir sonucu olarak ortaya çıkan bölgesel kalkınma kavramı büyük şehir, kent, kasaba ve köy gibi yerleşim alanlarının hiyerarşik olarak biçimlenmesi ile toplumların gündeminde yer almıştır. Bu yaklaşım ile birbirlerinden farklı alanlarda yaşayan toplulukların gelişmişlik farkları ortadan kaldırılmaya çalışılmaktadır (Akşahin, 2008:13).

1.1.1.3. Toplumsal kalkınma

Toplum kalkınmasının üzerinde durduğu konu toplumun bir parçası olan yerel bir topluluktur. Yerel topluluklar belirli bir coğrafi bölge üzerinde yaşayan kalıcı olarak bulunan yerel topluluğa denir. “Toplumsal kalkınmanın hedef kitlesi ise köyde ya da kentte yaşayan yerel topluluklardır” (Miser,1999:102).

Toplumsal kalkınma kavramı Geray tarafından (2002’den aktaran Bilir, 2003: 9),

“Kırsal ve kentsel yerel toplulukların toplumsal, ekonomik, tarımsal sorunlarını çözmek amacıyla girişkenliği ele alarak yerel güçlerini birleştirmesi, özgüçlerini ortaya koyması, olanaklarının elvermemesi durumunda giriştiği gönüllü çabaların devletçe desteklenmesi ilkesi çerçevesinde bir dayanışma, özüne yardım ve karşılıklı yardımlaşma süreci ve sorun çözmeye duyulan ihtiyaca dair planları, programları, demokratik uygulama yöntemlerini içeren eğitsel ve örgütsel bir süreç” olarak tanımlanmaktadır.

Toplumsal kalkınma, Birleşmiş Milletler’in tarifine göre toplulukların kültürel, toplumsal ve ekonomik koşullarının iyileştirmek için toplulukların kendi çabaları ile devletin bu yöndeki çalışmalarını birleştiren bir süreç olarak tanımlanır (Peppelenbosh, 1967:17’den, aktaran Miser 1999:512). Toplum kalkınmasında bu sonuçların elde edilebilmesi için bazı koşullara ihtiyaç vardır, bu koşullar bireylerin ve toplulukların etkin olarak katılımı, bunların yenileşmeye dönüşmesi ve yapılan tanımsal ifadeye göre toplulukların çabalarının devletin desteği ve çabaları ile birleştirilmesidir (Miser,1995:512).

Toplum kalkınması uygulamaları, topluluğun yerel bağlamda girişimciliğinin başlatılmasına olanak sağlayarak, yaşam koşullarını iyileştirmek yönelik girişimlerde bulunmayı gerektirmektedir. Toplumsal kalkınma yerel topluma; ortak sorunları ve ihtiyaçları belirlemelerini, sorunların çözümü için bilgi toplamalarını, toplanan bilgileri değerlendirmelerini, topluluk veya küme içinde tartışma ve ortak karar almalarını, tartışma sırasında karşıt düşüncelere hoşgörölü davranmalarını, kaynakları harekete geçirebilmelerini, çalışmaları planlamayabilmelerini, bu planları uygulamaya geçirme süreçlerini içeren bilgi, beceri ve tutumları kazandıran bir eğitim sürecidir (Miser,1995:528).

Herhangi bir faaliyetin toplum kalkınması olarak değerlendirilebilmesi için bu faaliyetin belirli özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bu özellikler şu şekilde belirtilebilir; girişim alt kademedan gelmeli, gönüllük esasına dayalı olmalı, demokratik ilkeleri esas almalı, toplumu güçlendirecek insan kaynağının olması (liderlik gelişimi, kültürel gelişim, istihdam ortamı sağlanması vb.) yerel kapasitenin artırılması, ekonomik ve sosyal hedefleri bir araya getirmeli, toplumsal kalıpların dışına çıkmalı, finansal yönetime sahip olmalı, eğitsel ve örgütsel bir girişim olmalı, yapılacak olan faaliyet stratejik plan ve analiz dâhilinde gerçekleşmelidir (Gibson,2005’ten aktaran, Nebiler,2010:81).

1.1.1.4. Yerel Kalkınma

Kalkınma ekonomik, siyasal, sosyal, yerel ve kültürel olarak birçok başlıkta, farklı yönleriyle irdelenmektedir. Yerel kalkınma ise Türk yönetim sistemi içerisinde iyileşme ve gelişme olarak incelenmiştir. Yerel kalkınma, yerel halkın ekonomik, sosyal, kültürel ve

siyasal anlamda gelişmişlik düzeyini artırabilmek için yerel de kendi ekonomik ve sosyal yapısını şekillendirme fırsatı bulmasıdır. Aşağıdan yukarıya doğru gerçekleşen karar verme işlemlerinin uygulandığı bir kalkınma politikası olarak kabul görmektedir (Çetin, 2006: 127).

Yerel kalkınma kavramı ile ilgili literatür incelendiğinde, “yerele özgü kaynakların ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan ele alarak bugününü ve yarınını şekillendiren kamu ve özel sektör iş birliği ile yörede, planlı ve programlı uygulamalar sonucunda mevcut durumu geliştirerek belirlenen hedeflere ulaşılması” olarak tanımlamaktadır (Güneş ve Küçük, 2013:29).

Yerel kalkınma, bir bölgenin ekonomik kaynaklarını geliştirmek, bireylerin yaşam kalitesini iyileştirmek ve ekonomik kapasitesini artırmaktır. Ekonomik büyüme ve istihdam koşullarının arttırmak için kamu, özel kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarının birlikte çalıştıkları bir süreçtir. Bugün bir topluluğun başarısı, dinamik yerel, ulusal ve uluslararası piyasa ekonomisine uyum sağlama yeteneğine bağlıdır. Yerel kalkınma bir bölgenin topluluklar tarafından girişimcilerin, çalışanların ve yerel işletmelerin üretkenliğini ve rekabet gücünü artırmak, yerel ekonomik kapasitesini güçlendirmek, yatırım ortamını iyileştirmek, için yapılan çalışmaların tümünü kapsamaktadır.²

Yerel kalkınmanın ülkemizdeki geçmişine ve gelişimine baktığımızda başarılı uygulamaların olduğu görülmektedir. Osmanlı döneminde uygulanan vakıf çalışmaları ve uygulamalar bunlardan biridir. Sağlık kuruluşu, kervan saraylar, içme ve kullanma suyu tesisleri, çarşı gibi vakıflar eliyle gerçekleştirilen hizmetlerin yerel kalkınma çabasının bir ürünü olduğu görülür. Yerel kalkınma çalışmaları için ortaya konulan ve katılıma vurgu yapılan yasalardan ilki 1924 yılında çıkarılan Köy Kanunu’dur. Kanun kapsamında köylerin kaliteli yaşam koşulları oluşturması ve kırsal kalkınmanın sağlanması için birçok yeni hüküm ve kurum oluşturulmuştur. Köy kanununun, 15. maddesinde bulunan “köy işlerinin birçoğu bütün köylü birleşerek imece ile yapılır” maddesi ile yüzyıllardır var olan yardımlaşma ve imece usulü, bir kırsal kalkınma yöntemi olarak köy kanunları arasında yer almıştır (Toksöz, 2004’ den aktaran Konoç, 2015:44).

Ülkemizde yeniden yapılanma sürecindeki yasal düzenlemeler ile belediyelerin yerel kalkınma çalışmalarında önemli bir etki sağlanmış; sürdürülen kamu ve yerel yönetimlerin reformları kapsamında belediyelerin yetkileri artırılmıştır (Konoç, 2015:45). Bu bağlamda yerelde yerel kalkınma çalışmalarının destekler nitelikte çıkarılan 5393 sayılı Belediye

² Local economic development: a primer developing and implementing local economic development strategies and action plans (worldbank.org, Erişim Tarihi: 12.04.2021).

Kanunu'nun 14. Maddesi'nde; "kent ekonomisi ve ticaretini geliştirici çalışmalar yapmak", belediyelerin asli görevleri arasında sayılmıştır (TBMM, 2005).

Yerelde sürdürülen çalışmaların hedeflediği gibi tüm bölgelerde sosyal ve ekonomik uyumun sağlamasında yerel kalkınma önemli bir faktördür. Kentsel alanlarda bir mahallenin canlandırılması, kırsal alanlarda turizmin desteklenmesi ve teşvik edilmesi, sanayi bölgelerinde metruk sahaların geliştirilmesi, bir yörenin kendine has gıda ürünlerinin tanıtılması, yerel işletmelere yardım edilmesi ve yerel istihdam sağlanması gibi faaliyetler bir bölgede yerel alanın kalkınmasına dolayısı ile bölgelerinin gelişmesine katkı sağlar. Yerel ve bölgesel politikalar, yüksek düzeyde bir örgütlenme ve özerkliğe sahip olduklarından, işsizliğe karşı mücadele de ve yerel kalkınma çalışmalarının sürdürülmesinde önemli bir rol oynar. Yerel kalkınma bölgede mevcut olan doğal, ekonomik, kültürel ve teknolojik kaynakların kullanılması yoluyla tüm bölgelerin sosyal ve ekonomik kaynaşmasına katkı sağlayabilir (Çukurçayır,2003:166).

Araştırmacılar yerelin doğal kaynaklarını; tarihi alanlar, iklim, çevre, coğrafik özellikler, peyzaj, ticaret alanları vb. ve sanat kültür, festivaller, sosyo- kültürel etkinlikler, spor vb. zenginlikler olarak belirlemiştir. Tüm bu zenginlikler insan odaklı yerel kalkınma çalışmalarının gerçekleşebilmesi için önemli görülen temel unsurlardır (Güneş ve Küçük, 2013:29; Küçük,2012:42).

Bir bölgede kalkınmanın gerçekleşebilmesi yerel yönetimlerin, yereldeki konumlarına, birbirleri ile olan bağılıklarına, verimli ve etkili bir çalışma sağlayabilmek için gerekli olan tüm ortamı sağlamalarına ve pazar piyasasındaki rekabeti ve iş birliğini dikkate alması gibi çalışmaların gerçekleştirilebilir olmasına bağlıdır. Çünkü yerel kalkınma, bir yörede bulunan ortak yerel kaynakları yereldeki ilgili tüm aktörlerin birlikte ve iş birliği içinde hareket etmeleri ile gerçekleşir (Blakely, 1994: 65'ten aktaran Gül, 2004:204).

Yerel kalkınma politikalarına etki eden en önemli faktör yerel aktörlerdir. Yerel yönetimler, yerel politikacılar, yerel istihdam büroları, sivil toplum kuruluşları, işletmeler, kalkınma ajansları, sosyal taraflar, eğitim ve öğretim kurumları vb. birimler yerel aktörleri oluşturmaktadır (Cankorkmaz, 2011: 119).

Kaya (2007:58) yerel kalkınmada, yerel aktörler ile iş birliği içerisinde olunması gerekliliğini savunmaktadır. Bu amaçla yerel aktörlerin bir amaç doğrultusunda bir araya gelmesi ile ortak bir platform oluşturulmalıdır. Belediyeler yasaların verdiği yetkiler ile bölgede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi için faaliyetler organize edebilmektedir Yerel yönetimlere verilen yetkiler göz önüne bulundurulduğunda yerel kalkınmanın gerçekleşmesi yerel yönetimlerin çabaları ve yerel aktörlerin iş birliğine dayandığı söylenebilir.

1.1.1.4.1. Yerel Kalkınmanın İlke ve Amaçları

Yerel kalkınmanın sağlıklı ve başarılı bir şekilde gerçekleşebilmesi için gerekli ilkeler vardır. Bunlar; yerel de bulunan yerel aktörlerin iş birliğinin sağlanması, yerel girişimcilerin becerilerinin geliştirilmesi, yerel girişimcilerin kapasitelerinin artırılması, kamunun yol göstermesi ve rehberlik yapması, kent planlarının yerel kalkınma anlayışına göre düzenlenmesi (Küçük,2012:41), ekonomik kalkınma faaliyetlerinin koordinasyonu, kentin yerel değerlerinin korunması ve değerlendirilmesinde farkındalık oluşturmak, yerel kurumsal kapasitenin desteklenmesi ve güçlendirilmesi (Ecerel-Özelçi ve Özmen-Altınkaya, 2009: 46-74) olarak sıralanabilir. Göymen'e (2004:5) göre yerel kalkınma insan odaklı olmalı, mümkün olduğu kadar kapsayıcı ve eşitlikçi olmalı ve çok boyutlu (sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasal) bir sürece yayılmalıdır.

Eroğlu (2010: 47) ise yerel kalkınmanın amaçlarını ekonomik ve sosyo-kültürel olarak iki boyutta incelemiştir. Ekonomi boyutu ile kentin yerel kaynaklarını en rasyonel haliyle kullanmayı amaçlarken, sosyo-kültürel boyutu ile toplumun ve bireyler arasındaki adaleti sağlama, karar alırken yerel halkı bu sürece dâhil etme, yerel değerleri korumaya amaçlamaktadır. Genel kapsamda yerel kalkınmanın amaçların, iyi yönetişimi sağlayarak yerel aktörler arasındaki iş birliğini arttırmak, yerel demokrasiyi teşvik etmek, sorunların çözümünü kolaylaştıracak etkili bir program oluşturmak ve hazırlanan uygulamaları gerçekleştirmek için bilgi merkezi oluşturmak yerel kalkınmanın amaçlarını ortaya koymaktadır.

Araştırmacılar genel olarak bakıldığında yerel kalkınmanın unsurlarını altı temel başlık altında toplamıştır bunların ilk beşi kalkınma çabalarının üzerinde durulması gereken alanlar iken altıncısı da yapılan çalışmaların etkin ve verimli bir şekilde uygulanması için gerekli olan unsurdur. Bu unsurlar şöyledir (Şentürk,2015 ten aktaran Özyurt Ökten, 2015:28):

1. Fiziksel Kalkınma
2. Sosyal Kalkınma
3. Kültürel Kalkınma
4. Ekonomik Kalkınma
5. Siyasi Kalkınma
6. Etkin Yönetim

1. Fiziksel Kalkınma: Günümüzde kentlerin gelişmesi ve küresel rekabetten güçlü olarak çıkabilmeleri için imar, planlama, çevre, altyapı, rekreasyon gibi alanlarda önemli gelişmişlik düzeylerine sahip olmaları gerekmektedir. Dolayısı ile fiziksel kalkınmanın ekonomik fayda

sağlayacağı göz önünde bulundurulduğunda yerel kalkınmanın temel unsurlarından birisi olarak görülmekte.

2. Sosyal Kalkınma: Sosyal kalkınma, bireysel ve toplumsal, sosyal ve beşerî ilişkileri, karşılıklı saygınlığı, sosyal dayanışmayı artırmaktır. Yaşanan gelir düzeyi eşitsizliğini ortadan kaldırılması, sıkıntıların giderilmesi, insan odaklı kalkınmanın sağlanması ve toplumsal huzurun temini için yerel yönetimlerin sosyal faaliyetlerde bulunması, bir başka ifade ile sosyal belediyeçilik uygulamaları sosyal kalkınma anlayışı içerisinde yapılacak çalışmalardır.

3. Kültürel Kalkınma: Kültürel kalkınma terimi bireylerin eğitim düzeylerinin yükselmesi, kültürel faaliyetlere ve bunlara katılımın artmasını, kültür, gelenek ve doğal varlıkların korunmasını ifade etmektedir. Toplumun ve bireylerin kültürel hizmet ihtiyaçlarının karşılanması, yerelin sahip olduğu kültürel zenginlikler, farklı kültürlerin barış ve hoşgörü çerçevesinde muhafaza edilmesi önem arz eden çalışmalar arasında yer almaktadır. Öte yandan gelenek ve göreneklerimizin yaşatılması, örf ve adetlerimizin gelecek nesillere aktarılması açısından kültürel kalkınma önem kazanmaktadır.

4. Ekonomik Kalkınma: Kent ekonomisinin, ticaretinin ve istihdam sahalarının geliştirilmesi yoluyla refah artışının sağlanmasıdır. Bireylerin ve toplumun geçimlerini sağlayabildikleri mekânlardır. Bu konuda en önemli görev de kent yönetimlerine, yani belediyelere düşmektedir. Belediyeler kent ekonomisinin geliştirilmesine yönelik planlama yapma, halkı teşvik etmek ve organizasyon düzenlemek gibi faaliyetlerde bulunmaktadır.

5. Siyasi Kalkınma: Yerel yönetimlerin kararlar alması ve uygulaması sürecine halkın katılımının güçlendirilmesi ve demokratik kültürün geliştirilmesidir. Yerel yönetimlere demokratik özellikler kazandıran en önemli öge, bu kuruluşlara halkın katılımının açık olması ve katılım sürecine işlerlik kazandırılmasıdır.

6. Etkin Yönetim: Yerel kalkınma, yerel yönetimlerin görev ve sorumluluklarının yerine getirilmesi ile gerçekleşir.öz Kent kaynaklarının etkin ve verimli kullanımı için kalite verimlilik odaklı, katılımcı, performansa dayalı ve stratejik planlamaların yapıldığı yeni kamu yönetimi yaklaşımının yerel yönetimler tarafından gerçekleştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır (Şentürk,2015 ten aktaran Özyurt Ökten 2015:28).

1.1.1.4.2. Yerel Kalkınmada Spor Organizasyonları

Toplumsal olay olarak spor, bireyin sosyalleşmesi toplumun kültürü ile bütünleşmesi ve içinde bulunduğu toplumla bağ kurup uyum içerisinde hareket etmesini sağlayan mekanizmadır. Tüm dünyada spor faaliyetleri, sosyalleşmenin önemli bir faktörü olarak kabul edilmektedir. Spor olgusu özellikle barışçıl olma özelliği ve uluslararası değişmeyen

kuralları sebebiyle , aynı ortamdaki ve toplumdaki insanlar ve gruplar arasındaki sosyal ilişkilerin gelişip güçlendirilmesinde olumlu bir etkiye sahiptir (Öztürk, 1998).

Fişek (1998:35) spor kavramını, “İnsanın, doğa ile savaşıırken kazandığı ana becerileri ve geliştirdiği araçlı araçsız savaşın yöntemlerini, boş zamandaki artışa bağlı olarak, tek tek ya da topluca, barışçı biçimde ve benzetim yoluyla, oyun ve oyalanma ve işten uzaklaşma için kullanılmasına dayalı estetik, teknik, fiziki, yarışmacı ve toplumsal bir süreçtir” olarak tanımlamaktadır. Bir başka ifade ile spor, bireylerin tabii ortamını beşeri çevre haline getirmeye çalışırken elde ettiği beceri gelişimini daha ileriye taşımak, belirli kurallar çerçevesinde, toplu ya da ferdi biçimde gerçekleştirmiş oldukları rekreasyon faaliyetleri içinde veya üst düzeyde mesleki olarak yaptığı çalışmalar, bedenini ve ruhunu geliştiren, mücadele duygusunu arttıran, toplumsal bütünlüğü, birlik ve beraberliği sağlayan kültürel bir olgu olarak tanımlanabilir (Erkal, 1986:57).

Türkiye’de sporun yaygınlaştırılmasında yerel yönetimler özellikle de belediyeler önemli yer tutmaktadır. Belediyeler aracılığı ile tüm halka ulaştırılmaya çalışılan spor hizmetleri yerel kalkınmanın önemli bir örneğini oluşturmaktadır.

İkinci beş yıllık kalkınma planında bugün de olduğu gibi gelecek kuşakların sıhhatli ve sağlam bir şekilde yetiştirilmesinde spor önemli bir eğitim aracı olarak belirlenmiştir. Spor yapabilecek yaştaki bireylerin seyirci olmaktan kurtaracak aktif spor faaliyetlerine katılmasına katkı sağlayacak olanaklar sunmak, tesisler yapmak, çeşitli spor dallarını tanıtmak, okullardaki beden eğitimi derslerini ve üniversitelerdeki spor faaliyetlerini geliştirmek, sporun kitlelere yayılması gibi çalışmalar önemli faaliyetler olarak görülmektedir (BGSGM,1990:5-7).

Belediye kanunlarında ise spor; 5393 sayılı kanunun görev, yetki ve sorumluluklar başlığı altında 14. madde de spor şu şekilde yer almıştır;

a) “İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri, çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik, defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut, kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır.”

b) “Sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir” (TBMM, 2005).

Gerek sosyal hizmet kapsamında gerekse de anayasal bir görev anlayışı ile belediyeler halkın spora ilişkin beklenti, istek ve ihtiyaçlarının karşılanmasında yerel ölçekte sorumlu idari birimler olarak öne çıkmaktadır. Dolayısı ile halkın anayasal haklarından biri olan spordan en yüksek faydanın sağlanması ve beklentilerin karşılanması gerekmektedir. Bu bağlamda belediyeler hizmet anlayışları gereği ve anayasal sorumlulukları kapsamında spora ilişkin hizmet anlayış ve kalitelerini de geliştirmelidir (Arslan ve ark. 2011: 65).

Spor yerel yönetimler tarafından önemli bir hizmet olarak görülmektedir. Bu görüş birçok ülkede yapılan organizasyonlar ve tesisler ile öne çıkmaktadır. Yapılan araştırmalarda özellikle İspanya’da, yerel düzeyde organize edilen spor faaliyetleri, belediye spor hizmetleri adlı kuruluşlar tarafından yönetildiği, bu alanda yapılan kamu harcamalarının %90’ından fazlasının yerel yönetimler tarafından karşılandığı ve ülke de bulunan spor tesislerinin %80’inden fazlasının belediyelere ait olduğu bilinmektedir (García-Unanue ve ark,2015). Bu bağlamda İspanya’da yerel yönetimlerin spora verdiği önem ortaya çıkmaktadır.

Spor organizasyonlarının yerel kalkınma ile ilişkisi incelendiğinde, spor organizasyonlarına verilen değerin gün geçtikçe daha da önem kazandığı yerel ve bölgesel anlamda ülkelere ekonomik, kültürel ve sosyal katkı sağlamak adına önemli bir araç olarak kullanıldığı söylenebilir. Konu ile ilgili olarak yurt dışında düzenlenen çalışmalara bakıldığında, eskrim, maraton koşuları, doğa sporları gibi birçok spor dalında yapılan spor organizasyonun yerel kalkınmaya katkı sağladığı ortaya çıkmaktadır (Czegledi ve ark.,2021, Vargane Csoban ve Serra,2014).

1.1.1.4.3. Yerel Kalkınmada Sivil Toplum Kuruluşları

Sivil toplum kuruluşları, gönüllülük esasına dayanan, devletten ayrı özerk gücünü yapısından alan, özel alan ve devlet arasında örgütlü yapılanma olarak tanımlanır. Bu yapılanma içerisinde dernekler, meslek kuruluşları, vakıflar, birlikler, gönüllü faaliyetler, girişimler vb. kuruluşlar bulunmaktadır (Başaran, 2008:63).

Türkiye’de sivil toplum kuruluşları tanımı resmi düzeyde ilk kez 1996 yılında İstanbul’da gerçekleştirilen Habitat II Zirvesi’nde kullanılmıştır. Bu bağlamda Türkiye’de sivil toplum kuruluşları kavramının kısa bir geçmişi bulunduğu söylenebilmektedir. Türkiye’deki hareketlenme 1996 yılındaki Habitat II Zirvesi’nin öncesinde çeşitli sivil toplum kuruluşları üyelerinin bir araya gelerek ev sahibi komite oluşturmasıyla ve dünyadaki diğer sivil toplum kuruluşlarıyla bağlantı kurmasıyla başlamıştır. Ancak bu zamana kadar sivil toplum kuruluşlarını ifade edecek bir kamusal alan tanımı yapılmamıştır. Öncelikle İngilizce “non-governmental organizations” kavramına karşılık olarak “devlet dışı kuruluşları” veya

“hükümet dışı kuruluşları” ifadeleri kullanılmıştır. Ancak bu dönemde bir takım çeviri yayınlarda kullanılan “sivil toplum” kavramının yanına “kuruluşu” kelimesinin eklendiği ve böylece STK (sivil toplum kuruluşu), olarak kullanılmaya başlandığı ortaya çıkmıştır (Özkan, 2015: 13-14).

STK’lar yerel halkın ihtiyaçlarının, problemlerinin ve taleplerinin yerel yönetimlere aktarılmasında önemli rol oynamaktadır. Bireylerin çeşitli taleplerini gerçekleştirebilmeleri için imkânlar oluşturarak bireyleri kamusal bir özne haline getirmekte ve bu yönüyle hem topluma faydalı olmalarına hem de bundan duygusal bir enerji elde ederek yaşamlarını daha anlamlı hale getirmelerine yardımcı olmaktadır (Tekeli, 2003: 10). STK, denildiğinde vakıf ve dernekler gibi kurumsal yapılarla birlikte aynı zamanda hayırseverlik, hayır, bağış, sosyal sorumluluk, gönüllülük, saygı, toplumsal miras ve çevre gibi değerler, faaliyetler ve bu değerlerin arkasındaki motivasyonlardan da söz edilmektedir (Kalkınma Bakanlığı, 2018:1-2).

Yerel yönetimler ve STK iş birliği, kent halkının katılım taleplerini organize ederek, merkezi yönetim ile ilişkilerinde kendisine destek olarak kullanabilmektedir. Dolayısı ile birbiriyle iyi ilişkiler içerisinde olmaları onların işlerini daha da kolaylaştıracağı gibi; kentsel hizmetlerin sunumunda kalite, verimlilik, etkinlik, yönetimde saydamlık, katılım ve yerel demokrasiye katkı sağlamaktadır (Başaran,2008:63).

Sivil toplum kuruluşlarının sayısal durumlarına bakarak bir ülkenin kendi içinde bölgesel gelişmişlik düzeyi hakkında fikir edinilebilir. Zira sivil toplum kuruluşlarının kurulması ile toplumun ekonomik ve kültürel gelişmişliği ve demokratik hakları kullanma bilinci arasında bir paralellik bulunmaktadır. Yani ülke içinde STK’lar hangi ilde daha çok sayıda bulunarak ve daha geniş bir alanda faaliyet gösteriyorsa o ilin kültür düzeyi, sanayileşmesi ve ekonomik durumu STK’ların az sayıda olduğu illere göre daha iyi durumda olduğu bilinir. Türkiye’de STK’ların, dini faaliyetler, gençlik ve spor organizasyonları, bireysel özgürlükler ve insan hakları, çalışma hayatı ve meslek edindirme, kentleşme ve konut gibi toplum hayatını yakından ilgilendiren hemen hemen bütün alanlarda faaliyet göstererek devletin ve özel sektörün yanında, gönüllü sektör olarak önemli işlevler üstlendiği görülmektedir (Kaya, 2008: 58-65).

Sivil toplum kuruluşları gelişmeyi/kalkınmayı teşvik etme konusunda pek çok avantaja sahiptirler. Bu avantajları şu şekilde sıralamak mümkündür (Yıldırım, 2004: 211-212):

- STK’lar hükümetlerden daha yenilikçi, esnek ve tecrübelidirler,
- Yoksulları ve uzak toplulukları harekete geçirmede kamu kuruluşlarına göre daha etkindirler,

- Sürdürülebilir kalkınmayı teşvik edebilir niteliktedirler,
- Projelerini daha düşük maliyetle ve daha etkin biçimde gerçekleştirebilmektedirler,
- Proje uygulamalarında katılım sürecini ve bu süreçte küçük grupların ve halkın desteğini kullanmaktadırlar. Yerel birimlerle çalışıp, onların güçlenmesine katkı sağlamaktadırlar,
- Potansiyel olarak STK'lar, toplum içinde daha örgütleyici ve temsilci nitelik taşımaktadırlar.

Sivil toplum kuruluşların sağladığı faydalar göz önünde bulundurulduğunda Türkiye de kalkınma planlarında STK'lar kalkınmanın önemli bir paydaşı olarak önem kazanmıştır. Birçok faaliyet ve hizmetin yürütülmesinde STK'ların rolü ve kamu-STK iş birliği vurgulanmıştır (Kalkınma Bakanlığı,2018 :2). Sivil toplum kuruluşları, ortaya çıkışlarından bugüne kadar değişen zaman ve dönemin koşulların göre farklı alanlarda çeşitli görevler üstlenmişler. Başlangıçta daha çok yardım amaçlı faaliyetler gösterirken sonraki yıllarda sosyal hizmetler, kamu eğitimi, sağlık, toplumdaki eşitlik ve adaleti sağlama, toplumsal sorunlarla mücadele etmek gibi çeşitli faaliyetlerde bulunmuşlardır (Yıldırım, 2004:72).

1.1.2. Verem Savaş Derneği

Bu bölümde Elmalı Verem Savaş Derneğinin, Elmalı Yeşil Yayla Yağlı Pehlivan Güreşlerini düzenlenmesi ile birlikte ilçeye sağladığı katkılar, Verem Savaş Dernekleri'nin ve Elmalı Verem Savaş Derneği'nin ortaya çıkışı, gelişimi ve faaliyetleri hakkında bilgi verilmiştir.

Ülkemizde verem savaşı ile ilgili ilk kuruluşlar 19. yüzyılın sonunda kurulmaya başlanmıştır. 1918'de Besim Ömer Paşa'nın önderliğinde kurulan Veremle Mücadele Osmanlı Cemiyeti verem ile mücadele etmek amacıyla kurulan ilk dernektir. Bu dernek Mondros ateşkesi ile kapatılmış daha sonra Etibba Muhadenet Cemiyeti'nin (Hekimler Dostluk Cemiyeti) 1927 yılında aldığı karar ile Verem Mücadele Cemiyeti'nin kuruluş çalışmaları yeniden başlamıştır. Derneğin adı İstanbul Verem Mücadele Cemiyeti olarak belirlenmiştir. Cumhuriyetin kurulması ile birlikte ülkedeki sağlık sorunlarının başında gelen bulaşıcı hastalıklara karşı olağanüstü çalışmalar yapılmıştır. Atatürk'ün konuya verdiği önemin yansıra Dr. Behçet Uz ve Tefik Sağlam'ın öncülüğünde İzmir, İstanbul ve Ankara'ya da Verem Savaş Dernekleri kurulmuştur (Kuzuca ve vd. 2019: 338).

Bu hastalığa karşı idealist doktorlar tarafından kurulmuş olan Verem Mücadele Dernekleri ile halkı bilinçlendirmek, propaganda yapmak, dispanserler açarak tarama ve tedavi çalışmalarını sürdürmek gibi faaliyetleri yapılmıştır. Hastalık ile mücadelede büyük

şehirlerden başlayıp köylere kadar hastalık konusunda halkı bilinçlendirmek için çeşitli faaliyetler düzenlenmiştir. Bunun yanında hastaları ziyaret ederek sağlık kontrollerinin yapmak, hastalıkları tespit etmek ve kontrol altına almak ve sosyo ekonomik durumlarını iyileştirmek amacıyla birçok uygulama yapılmıştır (Tuğluoğlu, 2008:23).

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından artan bulaşıcı hastalıklar ve verem vakalarında etkisiyle verem savaş dernekleri bunların uzantıları olan sosyal komiteler ülke genelinde hızla artmıştır. Kurulan tüm bu dernekler ve sosyal komiteler tek bir çatı altında birleşerek 1948 yılında Ulusal Verem Savaş Derneği ve Ulusal Verem Savaş Dernekleri Federasyonu kurulmuş daha sonra ikisinin de başına "Türkiye" adı eklenmiştir. Ülke çapında verem mücadelesi için çalışan dispanserlerin çoğunluğu 1950'li yıllara kadar Verem Savaş Dernekleri tarafından açılmıştır. Bu yıllarda açılan dernek dispanserlerinin sayısı 33 iken devletin açtığı dispanser sayısı 8'dir. Sağlıkta örgütlenme çalışmalarının başladığı 1960'lı yıllarda devletin açtığı Verem Savaş Dispanserlerinin sayısı hızla artmıştır (Kuzuca vd. 2019: 338).

Verem savaş derneklerinin ve dispanserlerinin bir takım iletişim, kırtasiye, bina ve işletme giderleri gibi ihtiyaçları dernek gelirleri ile karşılanmaktadır. Dernekler ve devlet dispanserlere personel desteğinden harcama kalemlerine kadar birçok katkı sunmuştur. Verem savaş derneklerinin kuruluş beyannamesinde propaganda, tedavi ve tarama hizmetleri, sosyal yardım hizmetleri gibi çeşitli çalışmalar yer almaktadır. Yapılan yardımla genellikle derneklerin kurdukları sosyal komiteler tarafından yapılmıştır. Sosyal komiteler tarafından düzenlenen kermesler, 23 Nisan çocuk şenlikleri, Ramazan ayı içerisinde toplanan yardımlar, okullarda, resmi kurumlarda ve mahallelerde yapılan pul satışları ile derneklere gelir elde edilmeye çalışılmıştır (Kuzuca vd. 2019:342).

Verem hastalığının toplum içerisinde hızla yayılmasında; bireylerin yaşam standartları, geçim zorluğu, yaşama alanı ve çevre sağlığı, eğitim gibi sosyal faktör yer almaktadır (Tuğluoğlu, 2008:22-23). Hastalığa etki eden bu faktörleri azaltmak, derneğe gelir getirmek amacıyla düzenlenen etkinlikler ve hastalığın sosyo ekonomik yönü ile mücadele etmek sosyal komitelerin üstlendiği görevler arasındadır. Hastalığa karşı verilen bu mücadele 1986 yılına kadar hastalara sunulan çeşitli yardımlar ve komitelerin sağladığı gelirler ile çözülmeye çalışılmıştır. Zaman içerisinde sağlık politikalarının değişimi ve verem hastalığının giderek azalması gibi sebeplerden dolayı toplumun hastalığa bakış açısı değişmiş ve yardımların çeşitliliğinde azalmalar olmuştur. (Kuzuca vd. 2019:342).

Hastalık ile mücadelede başarılı sonuçlar elde edilmesi, toplumun ekonomik kalkınması ile sağlanmıştır. Toplum içerisinde bu hastalığı ortadan kaldıracı için tanı ve

tedavi çalışmalarının artırılması, sosyal tedbirlerin alınarak enfeksiyon alanlarını azaltılması hastalığı ortadan kaldırma da önemli faydalar sağlamıştır. Devletin verem savaş derneklerine destek olması ve verem hastalığı ile mücadeleyi doğrudan kontrol etmesiyle birlikte ölümler azalmaya başlamıştır. Hastalıkla mücadelede eğitilmiş bireylerin yansısı nüfusun çoğalması ile birlikte bilinçli ve sağlığın korunmasına dikkat eden bir nesil yetiştirilmeye çalışılmıştır. (Tuğluoğlu, 2008:22-23).

Belirlenen bu politikanın amacı sağlıklı bireylerden oluşan güçlü bir toplumun kurulmak istenmesidir. Toplumun bir parçasını olan bireyin yaşamını sağlıklı bir şekilde sürdürmesi aynı zamanda sağlıklı toplum, sağlıklı ülke imajı oluşturacağı düşüncesi önemsenmiştir. (Akın,2004:108). Toplumun güçlü bir devlete sahip olduğunun bir göstergesi, birçok niteliğe sahip sağlıklı nüfusunun olması gösterilebilir. Cumhuriyetin ilk yıllarında sağlık hizmetlerinin sayıca yetersiz olduğu dönemde bireylerin sağlık sorunları ile baş etmenin yolu olan egzersiz ve spor aktiviteleri yapma düşüncesi hız kazanmıştır. Bu aktivitelerin maliyetinin ucuz ve basit olması dolayısı ile toplumu belirlenen sağlık standartlarına ulaştırmakta kolaylık sağlamıştır (Akın,2004:98).

Antalya'nın Elmalı ilçesinde kurulmuş olan bir diğer dernek ise Elmalı Verem Savaş Derneği'dir. 1953 yılında verem ile mücadele kapsamında çalışmalarını sürdürmüş, 1973 yılında ise resmi olarak kamu yararına kurulmuş dernekler arasında yer alarak faaliyetlerine devam etmiştir. Kuruluşundan bugüne çalışmalar; Mehmet Baysarı, Hamdi Altıntepe, Dr. Mehmet Bilgen, Dr. Necdet Gür, Dr. Selahattin Topçu ve Eczacı Mustafa Türkîş başkanlığında sürdürülmüştür. Verem Savaş Dispanserleri ile birlikte kurulan bu dernekler sağlık alanında çalışmalar yapmıştır. Verem Savaş dernekleri özerk olup genellikle kurulduğu yerin adı ile anılmaktadır. Derneğin varlığını devam ettire bilmek, toplum sağlığına hizmet edebilmek adına çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalardan biri Verem Savaş Derneği'nin uzun yıllar Elmalı ilçesinde düzenlemiş olduğu yağlı güreş organizasyonudur. Kaynaklardan edinilen bilgilere göre 1957 yılında ve daha öncesinde Elmalı Verem Savaş Derneği'nin Elmalı Yeşil Yayla Yağlı Güreşleri'ni düzenlediği bilinmektedir. Derneğin bu organizasyonu düzenlemesindeki amaç ise derneğin ayakta kalmasını ve faaliyetlere devam etmesinin sağlayacak gelir elde etmek, toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel ihtiyaçlarının karşılamak ilçenin fiziki eksiklerinin gidermek, organizasyonun devamlılığını sağlamaktır. Elmalı Verem Savaş Derneği bu organizasyonu 1957 yılından 1994 yılına kadar ara ara farklı dernekler ve kurumlara devrederek, yerel halkın, kurum ve kuruluşların katkıları ile yıllarca düzenlemiştir. Organizasyonda toplanan gelirle ilçenin okul, hastane, doğum evi, kuran kursu, öğrencilere burs imkânı, okulların, yereldeki resmi kurumların ve halkın ihtiyaçlarını

karşılandığı bilinmektedir. Sosyal yardımlaşma ve dayanışmanın ön planda tutulduğu Elmalı ilçesinde Elmalı Verem Savaş Derneği ilçenin gelişimine olumlu yönde katkılar sağlamıştır.

Resim 1.1 Elmalı Verem Savaş Derneği Hastanesi

Kaynak: Elmalı Verem Savaş Derneği Arşivi

Resim 1.2 Elmalı Verem Savaş Derneği Dispanseri

Kaynak: Elmalı Verem Savaş Derneği Arşivi

İKİNCİ BÖLÜM

SPOR ORGANİZASYONLARI

Spor tarihsel olarak bakıldığında farklı yerlerde farklı şekillerde uygulanarak toplumların gelişmesine katkı sağlamıştır. Bu değişim ve gelişimin öncüsü olan spor ve spor organizasyonları geçmişten günümüze yaşamımızın bir parçası haline gelmiştir. Sporun gelişimi ve devamlılığı geçmişten günümüze organizasyonlar sayesinde sağlanmaktadır. Organizasyon ise bireylerin, kurum ve kuruluşların belli bir hedefe ulaşmak için belirlenen konu da ve zamanda topluma sunulan hizmetlerdir. Organizasyonların içerisine spor dahil edildiğinde ortaya, geniş kitlelere hitap eden, bireylerin ihtiyaçlarını karşılayan spor organizasyonları olarak ortaya çıkmaktadır (Şahinoğlu,2019:8). Cankalp (2005:113) spor organizasyonlarını “spor müsabakaları ve sportif amaca yönelik olarak düzenlenen seminer, toplantı, kurs, panel, kamp ve benzeri her türlü spor faaliyetinin belli bir program dahilinde en iyi şekilde sevk ve idare edilerek sonuçlandırılması için yapılan çalışmaların tümüne denir” şeklinde ifade etmiştir.

Spor organizasyonları, toplulukların ve ülkelerin siyasi ve ekonomik çıkarları için düzenlediği faaliyetler olarak kabul edilmektedir. Bu organizasyonlarının yapılmasına destek veren kuruluşlar, vatandaşlara istihdam sağlama, o bölgenin tanıtımına, altyapısının iyileştirilmesine katkıda bulunmaktadır. Özellikle olimpiyatlar, ulusal arası organizasyonlar, sportif oyunlar, popüler destek alan takımları ve bölgeleri sportif anlamda temsil eden, ülkelerin varlığını ve gücünü ön plana çıkaran organizasyonlardır (Şahin,2010:3). Spor organizasyonları sporcuların, spor kulüplerinin, federasyonların ve bu organizasyonlarını düzenleyen kurum ve kuruluşların ekonomik olarak kalkınmasında önem arz etmektedir.

Spor organizasyonlarına katılan bireyler aktif veya pasif katılımcı olarak ayrılmaktadır. Organizasyona gelen katılımcı beraberinde yenilik, para ve fikir getirir organizasyondan ise talep olarak eğlenme beklentisi, beslenme ve barınma gibi temel ihtiyaçlarını karşılama beklentisi içerisindedir. Bu durum hem olumlu hem de olumsuz olarak karşılanmaktadır. Belirli bir kesim tarafından oldukça olumlu görülürken, bir kesim ise toplumsal ve çevre sorunları oluşturmaları dolayısı ile toplumsal yapı üzerinde olumsuz etkilere sebep olan faaliyetler olarak görmektedir (Boyacı, vd. ,2020:3).

Sosyal medya kullanımı, iletişim araçlarının artışı, küreselleşme ve haberleşme gibi teknolojik gelişmeler spor organizasyonlarına ulaşılabilirliği sağlamaktadır. Bir spor organizasyonunun farklı dillerde birçok ülkede ve tanınmış kanallarda yayınlanması seyirci kitlesinin her geçen gün arttırmaktadır (Demirci, 1986:86). Spor endüstrisi içerisinde hızla

büyümekte ve gelişmekte olan spor organizasyonları ülkelerin, şehirlerin ve düzenlenen bölgelerin gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Bunun yanı sıra bu organizasyonlar ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel olarak birçok olumlu katkılarının beraberinde olumsuz etkileri de görülmektedir.

2.1. Spor Organizasyonlarının Amacı

Spor organizasyonları ulusal ve uluslararası organizasyonlar olarak ayrılmaktadır. Bu organizasyonlar amaçları, kuralları, planlanması gibi farklılıklar göstermektedir. Uluslararası organizasyonlar siyasi ve ekonomik fayda sağlarken ulusal organizasyonlar daha çok vatandaşlara kaliteli hizmet vermek, bireyleri dolaylı olarak spor yapmaya özendirmek, faaliyet yapılan bölgeye daha çok kişiyi çekmek gibi amaçlarla yapılır.

Uluslararası organizasyonların ülkelere sağladığı ekonomik faydanın yanında, bu organizasyonlar aracılığı ile ülkelerin kendilerinin dünya çapında kanıtlama fırsatı ve varlıklarının tanıtılabilme imkânı sağlamaktadır. Dolayısıyla organizasyonlara olan ilgi giderek artmakta ve devletler bu organizasyonlara ev sahipliği yapabilmek için birbirleri ile yarışarak ciddi yatırımlar yapmakta (Akdağ,2015:13).

Ülkeler spor faaliyetlerinin organize ederken mutlaka bir amaç belirler ve bu amaca yönelik planlar yapılır. Bu amaçlar kimi zaman gözle görülebilir yani açık ve kesindir. Bazıları ise kapalı ve anlaşılmaması istenen, toplumun bir yöne çekmeye, yöneltmeye çalışan amaçlardır. Ulusal alanda düzenlenen spor organizasyonları ise genel amaçlar ve özel amaçlar olarak ikiye ayrılmaktadır.

Genel Amaçlar;

- Kamu hizmeti olarak, sağlıklı bir toplumun yetiştirilmesine katkı sağlamak,
- Spor aracılığı ile vatandaşlara fırsat eşitliği sağlamak,
- Bireylere çeşitli spor dallarını tanıtmak ve yaymak
- Uluslararası arena da başarılı olacak sporcuları seçmek ve yetiştirmek
- Spor elemanları yetiştirmek amacıyla

Özel Amaçlar;

- Politik üstünlük sağlamak
- Propaganda yapabilmek amacı ile
- Maddi kazanç sağlamak amacıyla
- Reklam amacıyla organize edilmektedir (Demirci,1986: 83).

Düzenlenen bazı spor organizasyonları ülkelerin kültürüne, sosyal yapısına ve şartlarına göre farklılıklar gösterebilir bu bağlamda ülkeler kendi kültürlerini ve geleneklerini yansıtan organizasyonlar da düzenleyebilmektedir (Şahinoğlu,2019:11).

2.2. Spor Organizasyonlarının Planlanması

Organizasyonların kaliteli ve iyi bir şekilde yürütülmesinde etkili olan husus, hedefin gerçekleşmesini sağlayacak bir lider ve her liderin alt kadrosunu oluşturarak alanında uzman kişilere yetki ve sorumluluklar vererek iş bölümü yapılan konuların koordine edilerek yapılmasını sağlanması ile gerçekleşir (Cankalp, 2005:116).

Organizasyon planlanırken ilk olarak yapılması gereken iş organizasyon komitesi oluşturmaktır. Organizasyon komitesinin görevi düzenlenecek olan organizasyonu geliştirmek, en etkin ve en verimli şekilde vatandaşlara sunmak için bir araya gelen kurum, kuruluş ve kişilerden oluşan komiteye denir. Bu komitenin içerisinde komite başkanı, başkan yardımcıları, organizasyon genel sekreteri ve organizasyonun düzenlenmesine katkı sağlayacak üyeler bulunur. Üyeler organizasyonun kaliteli olması için verilen görevleri yerine getirmekle görevlidir. Organizasyon komitesi amacını ve hedeflerini belirledikten sonra komite üyeleri arasında görev dağılımı yapar ve programı oluşturur. Organizasyonun tahmini gelir gider kalemleri bu komite tarafından hazırlanır (Cankalp,2005: 124). Her organizasyonun kendi içerisinde büyüklüğüne ve türüne göre değişen gelir gider kalemleri bulunur genel olarak incelendiğinde bir organizasyonun geliri, ilgili federasyon bütçesi, Türk tanıtım vakfı, reklam gelirleri, diğer gelirler, sponsorluk gelirlerinden karşılanmaktadır. Gider kalemleri ise, barınma, ulaşım, sağlık, tesis hazırlama, bakım onarım, araç ve malzeme, tanıtım ve basım işleri, hakem ve personel giderleri, sekretarya bilgi işlem, ödülleri, sosyal etkinlikler, kokteyl ve açılış töreni, kapanış töreni ve gezi, diğer giderler olarak sıralamaktadır (Cankalp, 2005:122).

Spor organizasyonlarının en önemli unsuru olan hakemler, kurallar, toplantılar, hazırlıklar vb. spor yarışmaları ile sporun amacına yönelik düzenlenen seminer, kurs, panel, kamp vb. Etkinliklerinin en iyi şekilde düzenlenmesi ve tamamlanması spor federasyonları tarafından organize edilir. Her federasyonun kendine özgü müsabaka kuralları, hakem yönergesi vb. yazılı kuralları bulunur (Cankalp, 2005:116). Spor federasyonları organizasyonların düzenlenmesinde, sporun gelişip yaygınlaşmasında ve ülke ekonomisine katkısında önemli etkilere sahiptir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GÜREŞ

Güreş, insanoğlunun yaşamını devam ettirebilmesi, bedenini vahşi doğanın zorluklarına adapte edebilmesi, bu doğrultuda kendini fiziksel olarak geliştirebilmesi için önemli olan en eski ve etkin idmanlardan biridir. Türkistan coğrafyasından başlayarak, Mezopotamya, Mısır, Anadolu, Yunanlılar, Sümerliler ve son olarak Türklere kadar süregelen güreş kültürü mitolojik bir unsur olarak da yiğitliğin meydana çıktığı, ilahi bir kaynaktan beslendiği düşünülen ve adına “güç” denen çabanın hilesiz yöntemle ortaya çıkarılmasıdır (Karadoğan, 2020:23). Güreş sporu bütün toplumlarda farklı şekillerde uygulanmış ve toplumun inanç sistemine, geleneksel ve kültürel özelliklerine göre şekillendiği söylenebilir.

Güreş sözcüğü bütün Türk toplumlarında birbirine benzer ya da aynı şekillerde telaffuz edilmektedir. Orta ve diğer Asya Türk toplumlarında Azeriler “güleş”, Başkurtlar “köraş”; Kazaklar “küres”; Kırgızlar “küröş”; Özbekler “kuraş”; Tatarlar “köraş /küreş; Türkmenler “göreş”; Uygurların “kuraş/küreş” dedikleri bilinmektedir. Diğer Türk’lerde Gagavuzlar “küreş”; Yakutlar, Sakalar, Tuvalar ve Hakaslar ise “kuraş” olarak telaffuz etmektedir. Anadolu’da ise güreş sözcüğü halk arasında “güleş” ya da “küleş” diye telaffuz edilmektedir. Tüm Türk toplumlarının söyleniş biçimleri incelendiğinde bu sözcüğün kökeninin “kür” olduğudur. Kür” sözcüğü eski Türk yazıtlarında (Orhun ve Yenisey) da sık sık geçmektedir ve manası “güçlü”, “sarsılmaz”, “kuvvetli” şeklinde tanımlanmaktadır. “Eş” ise eski ve yeni Türkçe ’de” arkadaş” anlamı taşımaktadır. “Kür-eş-mek” ise kendisine denk başka biriyle aynı mücadeleyi paylaşmak ve yarışmak anlamında kullanılmaktadır”³

Kavram ile ilgili literatür incelendiğinde, güreş Türklerde günlük yaşamın bir parçası haline gelen ve büyük bir tutku olduğu bilinen, rakibine vurmadan, gövdeyi kolları ve bacakları kullanarak rakibi karşısında üstünlük sağlamaya dayanan spor dalıdır. Güreş sporunun beden gücüne dayalı bunun yanında çeşitli taktikler, fiziki güç ve zekanın bir arada olduğu oyundur (Erdoğan, 2008:15).

Kalça ve Akburun’a (2016:32) göre ise “iki kişinin belirli saha, süre ve kurallar çerçevesinde birbirlerine karşı hiçbir araç kullanmadan, şiddet uygulamadan, çeşitli oyunlarla rakibin sırtını yere getirmeye çalıştığı bedensel bir mücadele sporudur. Güreş sporu, en basit ifadesiyle, fizikî güç ile onu en verimli şekilde kullanma biçimi olan tekniklerin birleştirilmesi sonucu ortaya çıkan bir aktivitedir”.

³ “Tarihçe” (<http://www.tgf.gov.tr/tr/tarihce-2/>, Erişim tarihi:20.10.2020).

Günümüzde ise güreş denilince halk arasında akla, kaba kuvveti çağrıştıran, sadece yağ ile yapılan bir spor çeşidi olduğu gelmektedir. Güreş sadece geleneksel çevreler de ve belirli yörelerde yapılan bir spor olmaktan çok, kutsal bir amaca yönelik olduğu ve din ile bağlantı kurduğu, kendine özgü ritüellerinin olduğu bilinen bir spor türüdür (Uyaniker,2019:52).

3.1. Dünya Güreş Tarihi

İlk toplumlar yaşamını devam ettirebilmek için öncelikle beden güçlerini kullanarak vahşi hayvanlar ile mücadele etmiş daha sonra da mızrak, ok, yay ve kılıcı kullanmayı öğrenmiş. İnsanoğlu zorlu doğa koşullarında yaşam kaygısını ortadan kaldırmak için her türlü canlıya karşı mücadele vermek zorunda kalınca beden gücünü ve zekâsını kullanması ile güreş sanatı ortaya çıkmış. Daha sonra sahip olunan bu güç bireyler arasında üstün olma anlayışı ile devam etmiştir.

Dünyada kurulan ilk imparatorlukların Akdeniz, Hindistan, Çin ve Nil Vadisinde kurulduğu ve ilk güreşin bu bölgelerde ortaya çıktığı bilinmektedir. Mısır 'da M.Ö 3400 yıllarında kurulan krallığın kurucusu, Menes'in mezarında güreşe ait birtakım semboller bulunmaktadır (Çevik, 2011: 17).

Sümerlilerde güreşin yaklaşık 5000 yıl önce ortaya çıktığı bilinmektedir. Çivi yazısı ile yazılmış Gılgamış destanı, heykeller, kabartmalar, müzik eşliğinde ilk hakemli yarışmaların ortaya çıkaran çok sayıda kaynak bulunmaktadır. Eski Mısır'da güreşin birçok arkeolojik ve tarihi izleri vardır. Bunlardan en önemlisi, MÖ 1-3. yüzyıllarda Nil Nehri'nin orta kıyılarındaki Beni Hasan mezarlarında keşfedilen 400 çift güreşçiyi temsil eden kalıntılardır. Bu kaynaklar diğer birçok kaynak gibi mısırdaki güreşçi toplulukların varlığına, güreş kurallarına ve hakemli yarışmaların varlığını işaret etmektedir. Yunanlılarda güreş bir bilim, gençler için en önemli bir eğitim aracı ve ilahi bir sanat olarak görülmektedir. Güreşler, o döneme ait resimler ve yazıtlardan anlaşıldığına göre, serbest stil güreş kurallarına benzemektedir (Kalça ve Akburun,2017:11).

Uzak Doğu medeniyetlerinde ise güreş, genelde askerî beceriler edinmek için ortaya çıkmıştır. Bazı araştırmacılara göre güreş, Uzak Doğu'da savaşmak için ortaya çıkmış ve bütün sanatların kaynağı olarak görülmüştür (Şahin, 2003: 6-7). Türklerin yaşam koşullarından dolayı güreşe verdiği önem diğer milletleri de yakından etkilemiştir. Ganj ve İndus Nehirleri civarında M.Ö. 2000 ve 1200 yılları arasında Hindistan'da parlak bir medeniyetten söz edilmektedir. Bu dönemi içeren bilgilere Sanskrit destanı olan Mahabrahata ve Veda adlı Hint kitabında yer verilmektedir. Veda'nın ilk bölümünde Rigveda'da güreşi, iyi

bir karakter ve bedeni gücü geliştirmek için gereken egzersiz olarak tavsiye edilmektedir. Purana'daki mitolojik hikâyelerde güreşi, vücut tutuşlarına ve ayak kilitlerine dayanan savaş sanatı olarak kabul edilir. Çıplak güreşçilerin ise, birbirlerini pes ettirinceye kadar güreştirdiği bilinmekte (Şahin, 2003: 8). Berlin Müzesi'nde bulunan ve Nipur 'da çıkarılmış olan bir tablette de atletik karşılaşmalar açık bir şekilde belirlenmiştir. Tablet Sümerce olup her satırın altında metnin Akadcası da yazılıdır. Orada muhtelif mevzular anlatılırken şu cümlelerde aynen mevcuttur:" Kuvvetli erler karşı karşıya geçip adale kuvvetleri ile atletik mücadeleler yapıyorlar" şeklinde ifade edilen metinde güreşlerin yapıldığına dair bilgi verilmektedir (Akkurt,2008:36).

Anadolu'da hüküm sürmüş olan Hitit Devleti'nde M.Ö. 1600 – 1178 de güreşin var olduğunu gösteren kaynaklar bulunmaktadır. Bu kaynaklara göre Hititlere ait dini bayramlarda spor yarışmalarının düzenlendiği ve bu yarışmaların içerisinde güreşinde bulunduğu bilinmektedir (Carter, 1988 s. 187'den aktaran Kalaycı,2018:14).Hititlerin güneş tanrısına ait bir sembolün önünde gerçekleşen askeri bir toplantıyla alakalı spor olayında ilk olarak bir Hitit askerinin bir düşmana vurarak onu yere yıktığı, bütün askerlerin bu olayı alkışlayıp daha sonra iki ayı ve iki leoparın getirildiği, kara koçların ve boğaların kurban edildiği daha sonra iki güreşçinin çıktığı, önce ilaha secde ettikleri ardından da güreşe tutuştukları yazılıdır (Crowther, 2007, s. 47 aktaran Kalaycı,2018:14).

Yazılı kaynakların biraz daha fazla olduğu ve güreş hakkında daha kapsamlı bilgilere sahip olduğumuz dönem Antik Yunan medeniyetidir. Antik Yunan'da M. Ö. 776'dan M.S. 395'e kadar süren, her dört yılda bir düzenlenen Olimpiyat oyunları Tanrı Zeus'a ithaf edilmesiyle dini bir boyuta sahip olduğu bilinen, güreşinde arasında yer aldığı spor oyunlarını içermektedir. Olimpiyat oyunlarının adı oyunların kendisine ithaf edildiği tanrılar tanrısı Zeus'un egemenlik kurduğu bölge olduğu düşünülen Olimpos dağı ile ilgilidir. Güreş M.Ö. 708 yılında Olimpiyatlarda yer almaya başlamıştır (Kalaycı,2018:14).

Mısır, Yunan, İran, Çin, eski Türkler, uzak doğudan Amerikan kıtasına kuzey Avrupa'dan güney Avrupa'ya hatta Afrika'ya eski medeniyetlerin hepsinde görülen güreş, her ulusta farklı boyutta ve farklı tatmin tarzları ile varlığını sergilemiştir. Ancak, Türklerin sosyal yapı ve hayatının her aşamasında görülen bu spor, adeta günlük yaşayışlarının bir parçası olarak önem arz etmektedir. Ayrıca, gelenek ve göreneklerinde, sanat, edebiyat ve adeta yaşamın her alanında mühim bir yer teşkil etmiştir. Dolayısıyla Türkler de güreş ata sporu ve aynı zamanda milli bir spor olarak algılanmaktadır (Doğan,2010:1).

3.2. Türk Güreş Tarihi

Türk boylarının Orta Asya'dan başlayan büyük göçleri sırasında, yaşantılarının önemli bir parçası olan güreşi gittikleri her yere götürmüşlerdir. Türk boyları Anadolu 'ya yerleştikten sonra bu gelenekleri asla terk etmemişler. Günümüzde Anadolu'nun en ücra köylerinde bile güreş sporunun yapıldığı bilinir (Atabeyoğlu,2000:12). Türklerde güreş çok eskilere dayanır, Türk boylarının göçebe hayat sürmeleri ve yazıyı geç kullanmaları dolayısı ile güreşin ne zaman başladığı tam olarak belirlenmemektedir. M.Ö. 13.yy. da güreşin Hiyung-Nu Türkleri tarafından yapılan en yaygın mücadele sporu olduğu bilinmektedir. Göçebe yaşamlarında ata binen, cirit atıp güreşen tutan, kılıç kuşanan Türkler yerleşik hayata geçince spordan kopamayıp daha fazla zaman ayırmışlardır. Spor dallarından güreş, cirit gibi sporlar zamanla daha çok gelişmiş ve ata sporuna dönüşmüştür. Selçuklular, Orta Asya ve Fars kültürleri ile İslami kuralları birleştirerek yeni bir Selçuklu kültürü oluşturulmuş. Güreş yapılırken uygulanan Şamanizm kurallarının yerine Farslıların zorhanelerinde kullandıkları uygulamalar kullanılmış. Bu uygulamalar ile birlikte güreş tekkeleri açılmış ve güreşçiye “pehlivan” yapılan güreşe “kuştı” denilerek saray kuruluşlarına alınmıştır (Uzun vd.2004:1055).

Selçukluların İslam dinini benimsedikleri ve dini yaymak için cenkler yaptıkları bilinmektedir. Bu cenkleri yapanlara Alperen denir, Alperenler Osmanlı döneminde Akıncı Beyleri aynı zamanda Akıncı Dervişleri olarak anılmaktadır. Hem din adamı hem de cengâver olan akıncıların İslamiyet'i savaş ile yayan Selçuklu Türkleridir. Alperenler ilkenin diğer devletlere yakın sınırlarda otururlar bundan dolayı Uç Beyi denilmiştir. Âşık Paşa'nın Garipname adlı eserinde Alperenler ile ilgili olarak, Anadolu'da Bizans egemenliğinde olan birçok kente ve kasabaya Horasan'dan gelmiş Türkmenleri yerleştirmişlerdir. Horasanlı Erenler İstanbul, Bursa ve Edirne gibi önemli Bizans kentlerinde cemaat halinde yaşamışlardır. İlk olarak Avrupa topraklarından gelen Türkler, Erenler, Osmanlı Devleti'nin Gazi ve Derviş topluluklarının güreş sporunu yaygınlaştırmada önemli rol oynadıkları bilinmektedir (Yazoğlu,1992:31).

Selçuklular döneminde Konya'da açılan güreş tekkesinde güreşe ait bazı kalıntılar bulunmuştur. Bunlardan birisi Mesud Koman tarafından “Gıldan Baba” türbesinde bulunan “Pehlivan Taşı”dır. Bir diğer önemli belge ise tıp kitabı olan “Tuhfe-i mübarizi” okçuluk ile ilgili olan “Hülasa” ve binicilik ile ilgili “Riyazet-i hayl” isimli kitaplar Selçuklulardan günümüze Türkler' in spor kültürü hakkında bilgi aktardığı bilinen değerli eserlerdir (Kahraman, 1995: 106-107).

Selçuklu devleti yıkılana kadar uç beyliği yapan Osmanlılar yaşamlarını oğuz törelerine tamamen bağlı olarak sürdürmüşler. Osmanlı devletinde güreş sporu, padişahların himayesinde gelişimini devam ettirmiştir. Bu gelişim Orhan Bey' in Bursa'da, I. Murat'ın Edirne'de güreş tekkesi açması ile hız kazanmıştır (Kahraman, 1989: 15-16).

Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinde belirttiğine göre Fatih Sultan Mehmet zamanında da İstanbul'da ve Edirne'de güreş tekkelerinin var olduğu ve her tekkede 300'e yakın güreşçinin eğitim gördüğü bilgisine yer vermektedir. Osmanlı devletinde padişahların ve beylerin güreş tekkeleri kurarak ve güreşçi olmayı bir meslek olarak görmesi ve çok itibarlı mevkilere getirmeleri başpehlivanların yetişmesine katkı sağlamıştır. Bu dönem de saray dışında güreş yarışmaları düzenlenmiştir. Güreşler genellikle düğünlerde, panayırarda, kulüplerde geleneksel kurallara bağlı kalarak amatör bir şekilde yapılmıştır. Osmanlı saraylarında padişahlara gösteri yapmak için "Hassa Pehlivan Bölüğü" kurulmuş padişahlara yapılan bu gösteriler ise huzur güreşleri olarak adlandırılmıştır (Uzun vd.2004:1055).

Orta Asya kökenli Türk sporlarında ve Osmanlıya kadar gelen spor dallarında Osmanlı uyruğundan olan her bireyin güçlü olması gerekli görülüyor ve ferdi yetenek ön planda tutuluyordu. Savaş sırasında komutan, sultan ya da hakan emir verir ordunun güçlü fertlerinde zafer için tüm güçleri ile çarpışırldı. Ferdietçilik anlayışının hâkim olduğu bu dönemde takım sporları henüz ortaya çıkmamış güreş gibi mücadele gerektiren sporlar ön planda tutulmuştur (Atalay,2005: 12).

Tarih boyunca gidebildiği gücünün yettiği her yere adalet, kardeşlik ve eşitlik anlayışını yayamaya çalışan Osmanlı devleti amacını gerçekleştirebilmek içinde; dil, din, ırk ayrımı gözetmeyen ruhsal, zihinsel ve bedensel yönden bireyleri ve toplumu güçlü kılan sporlara ihtiyaç duyulmuştur. Hz. Muhammed'in insanlığa koşu, atıcılık, yüzme ve güreş gibi ferdi sporları öğrenmeyi ve öğretmeyi buyurması, bunu ibadetten sayması, kuvvetli müminin zayıf müminden daha hayırlı olduğunu bildirmesi, padişahların spora olan ilgisinin artmasını sağlamıştır. Savaşlara hazırlık amaçlı yapılan sporlardan güreş, kemankeşlik, cirit, kılıç ve kalkan oyunları ve bu sporların yayılması için kurulan vakıflar ve tekkelerin açılması, Osmanlı devletinin yükselişine hız kazandırmıştır (Atalay,2005:14).

Spor tekkelerinin Orhan Bey döneminde kurulmaya başlanmış, Fatih Sultan Mehmet zamanında tekkelerin sayısı artmış, Kanuni Sultan Süleyman döneminde taşralara yayılması sağlanmış, II. Beyazıt döneminde okullara girmiş ve II. Selim döneminde ise Osmanlı topraklarının tümünde tekkeler açılmış ve yayılmıştır. Padişahların özellikle okçuluk, binicilik, atıcılık ve güreş gibi branşları severek yapması ve bu sporların savaşa hazırlık olarak görülüp icra edilmesi nedeniyle spor tekkelerindeki bu faaliyetler sarayı ve orduyu

güçlendirmek için yapılmıştır. Spor tekkelerinde bulunan dervişlerin yeme, içme, barınma gibi temel ihtiyaçları karşılanmış, bu tekkelerin gelirleri padişah ve özel vakıflar ile sağlanmıştır. Kanuni Sultan Süleyman döneminden sonra ordu ve saray için var olan spor tekkeleri anlayışı ortadan kalkmış ve spor tekkeleri taşralara yayılarak tüm bireylere açık, sağlıklı, yetenekli, güçlü bir halk oluşturma amacı taşımıştır (Gölbaşı.2018:51).

Tarih Türkleri sportmen bir millet olarak tanır, günümüzde de dünyada dilden dilde aktarılan “Türk gibi kuvvetli” sözü Türk milleti için söylenen önemli bir deyiştir ve bu söz Türklerin üç beş yıllık tarihine değil birkaç binyıllık varlıklarına ve sosyal yaşamlarına maledilmiş sözdür (İşler,1044).

3.3. Osmanlı’da Güreş

Türk milletinin Orta Asya’dan günümüze kadar yaşatmaya çalıştığı gelenek ve görenekleri arasında eğlenceler şenlikler ve törenler bulunmaktadır. Bunlar; nevrüz şenlikleri, ilk bahar ve son bahar şekilleri, huzur güreşleri, Ramazan Bayramı şenlikleri, kıspet giyme törenleri, düğünler, kurultay ve şölenler gibi birçok özel gün kutlanmakta ve eğlenceler düzenlenmektedir (Şahin,2003:21). Bu eğlenceler kurulan bütün devletlerin saraylarında düzenlenmektedir. Şenlikler yöneticilerin halkın içinde bulunmak ve aynı zaman da insan ilişkilerinin gelişmesine katkı sağlamak amacı ile yapılmaktadır (Erim,2007: 44). Osmanlı devletinde güreşlerin eğlence, bireyleri bir arada tutmak ve belirli bir amaç için yapıldığı bilinmektedir. Literatüre bakıldığında Osmanlı da yapılan güreş türleri şunlardır: huzur güreşleri, düğün güreşleri, panayır (festival) güreşleridir.

3.3.1. Huzur Güreşleri

Osmanlı Devleti’nde hükümdarların spor yapanlara hayranlık duyduğu yetenekli sporcuları himayelerine alıp yetiştirdikleri ve destekledikleri bilinmektedir. Hükümdarların himayelerinde bulundurdıkları güreşçileri huzurunda güreştirilmesine huzur güreşi denilmektedir. Bu güreşin kendine özgü kuralları vardır. (Kahraman,1995: 141). Huzur güreşleri “biniş”lerde yapılmaktadır, biniş ise padişahın Enderun’daki kulları ile birlikte mesire alanlarına gezmeye gitmesidir. Bu güreşin bir diğer özelliği spor yarışmaları öğle namazından sonra yapılmaktadır. Huzur güreşlerinde güreşin nasıl olacağını padişah belirlemektedir. (Özdemir,2018:30).

Padişah huzurunda güreş tutan pehlivanların sayısında bir sınırlama yoktur. Bazen sadece iki güreşçi ile müsabaka tertip edilirken bazen elli civarı güreşçi huzurda müsabaka gerçekleştirmektedir. Padişahın huzurun da güreş tutan pehlivanların belirli sayısı yoktur. Kimi zaman iki güreşçi kimi zamanda elli civarı pehlivanın ile müsabakalar gerçekleşmiştir.

Otağı hümayunda padişah huzurunda güreş müsabakalarının gerçekleştiği Ceyb-İ Hümayûnda ihsanlar aracılığı ile anlaşılmaktadır (Rıdvan,2018:75).

3.3.2. Düğün Güreşleri

Evlenip yuva kurmak, Türklerin kutsal gördüğü önem verdiği toplumsal bir olaydır. Kız ve erkek çocukları için doğduğu günden itibaren çeyiz hazırlanır. Doğacak çocuk kız ise annesi çeyiz hazırlar, erkek ise babası onun için para biriktirir (Özdemir,2018:47). Evlilik adetleri, yaşanan coğrafyanın durumuna toplumun kültürel sosyal yapısına gelenek ve göreneklerine bağlı olarak değişiklik gösterir. Düğünler kimi bölgelerde çarşamba veya perşembe günü başlayıp cumartesi ya da pazar günü gelinin oğlan evine getirildiği gün sonlanmakta, kimi bölgelerde ise cuma günü başlayıp pazar günü son bulmaktadır (Kahraman, 1995:165-166).

Düğüne davet birkaç gencin mahallelere dağılarak kapı kapı dolaşıp okuntu dağıtılması ile gerçekleşir. Okuntular genelde kibrit sigara, bardak, çorap ve mendil gibi eşyalardan oluşur. Misafirlerde okuntunun karşılığında kız evine ya da oğlan evine hediyeler götürür. Davetlerin bazen davul ve zurna ile yapıldığı da görülmektedir. Düğün sahipleri gelen misafirleri yedirir içirir ikramlar sunar. Düğüne ve güreşlere ne kadar çok misafir gelirse düğün sahibi o kadar onur duyar. Düğün güreşleri düz alanlarda, köy meydanı ve harman teri denilen yerlerde yapılır. Düğün sahibinin pehlivanlara vereceği ödüller harman yerine götürülür, hediyeler pehlivanların iştahını kabartmak, hırslandırmak için renkli kurdeleler ile süslenir. Güreşlerde mutlaka hakem ve cazgır bulunur. Pehlivanlar kıran kırana güreşir bu güreşlerde günümüzdeki gibi yasaklı hareketler yoktur. Verilen ödüller düğün sahibinin maddi durumuna göre değişiklik gösterir durumu iyi değil ise şeker, kuru üzüm, bir miktar para ile durumu iyi ise büyük baş ya da küçük baş hayvan ödül olarak verilir (Özdemir, 2018:47).

3.3.3. Panayır (Festival) Güreşleri

Panayır sözcüğü Rumcadır, Şemsettin Sami Bey “Kamus-ı Türki” isimli eserinde panayırları “yılda bir veya iki üç defa belirli bir yerde kurulup birkaç gün devam eden büyük pazarlar” diye tanımlamaktadır. Türkler Rumların buluşu olan bu alışveriş yerlerine güreş, at koşuları vb. sporları dâhil ederek farklı bir boyut kazandırmışlardır. Osmanlı döneminde saray dışında düzenlenen güreşler genellikle panayırlarda bir hayır kurumu yararına veya bu işi düzenli olarak yapan organizatörlerin özel yerlerinde düzenlenmektedir. Rumeli topraklarını Osmanlı Devleti topraklarına katılınca buralara Yörükler yerleştirilmiştir. Böylece bu bölgede Türk geleneklerine göre yapılan yağlı güreş ve panayırların sayısı daha da çoğalmıştır.

Panayırlar, Rumeli toprakları Osmanlı Devleti'nden ayrılıncaya kadar birçok farklı milleti ağırlayan, insanların huzur içerisinde yaşadığı, kaynaştığı, spor yarışmaları düzenlediği, alışveriş yaptığı bir yer olmuştur (Kahraman,1995:160-161).

Özdemir'in Antalya bölgesinde güreş ile ilgili yaptığı çalışmasında panayır güreşleri ile ilgili olarak, Antalya'daki yardım güreşlerinin belediyeler tarafından düzenlenen güreşlere benzer şekilde yapılmaya başlandığını belirtir. Festival şeklinde düzenlenen panayır güreşlerinden elde edilen gelir ile beldenin ihtiyaçlarının karşılandığı ve günümüzde belediyelerin hala festival şeklinde düzenlenmektedir. Antalya'nın Elmalı ve Kumluca ilçelerinde düzenlenen güreşler panayır şeklinde organize edilmekte, halkın alışveriş yapabilmesi için yöresel pazarların kurulmakta, erkekler güreş izlerken, kadınlar panayırlarda alışveriş yapmaktadır (Özdemir,2018:36).

Panayırlar aynı zamanda güreşçinin kendini kanıtladığı, güç, kuvvet ve ustalığını sergileme fırsatını bulduğu yerdir. Yeni yetişen pehlivanlar ustaları ile birlikte bu organizasyonlara katılarak burada, tecrübe edip, bilgisini ve görgüsünü artırmaktadır. Güreşçiler için panayırlar bir çeşit sınav yeridir. Bu etkinlikler genellikle köyün zenginleri veya ağalar tarafından düzenlenmektedir. Ödül bakımından zengin olan bu panayırlar güreşçiler tarafından ilgi görmektedir. Günümüzde panayır güreşlerinin organizasyonunu belediyeler üstlenmektedir (Kahraman,1995:162).

3.4. Geleneksel Türk Güreşleri

3.4.1. Şalvar Güreşi

Şalvar güreşi oldukça eski tarihlere dayanan geleneksek bir güreş türüdür. Şalvar güreşleri ilk olarak milattan sonra 12.yüzyılda Tıva Türklerinde rastlanmıştır. Güreşte giyilen giysinin adı ile başlayan şalvar güreşi bu ismi İslam öncesi Türk spor geleneğinden alması ile yapılmaya başlanmıştır. Şalvar güreşi Tuva, Saka ve Azeriler tarafından “ulustuk (ulusal/milli) güreş”, İsviçreliler “pantolon güreşi” İspanyollar ise “kumsal güreşi” olarak adlandırmaktadır. Bu güreşi İspanyollar plajda, İsviçreliler odun talaşı üzerinde, Türkiye’de ve Türk toplumlarında ise yazları çim ve toprak üzerinde kışları kar üzerinde yapıldığı bilinmektedir (Doğan,2010:41).

Üzerindeki giysileriyle birbirlerini yıkmaya çalışarak eğlenceli vakit geçiren eski Türkler bu tür eğlenceler için özel giysi ve özel bir alana gerek duymamışlardır. Şalvar güreşi çimen, harman yeri ve toprak bir zeminde yapılabilen, kolay ve ekonomik bir spor olduğu anlaşılmaktadır. Sadece şalvar giyilerek yapılır vücudun üst tarafına çıplaktır. İlk zamanlarda

normal şalvar giyilirken daha sonra kısa şalvar şeklini almıştır. Şalvarın kısa olmasının sebebi bu şekilde hamleleri daha iyi yapılabilir olmasıdır (İşler,1048).

Şalvar güreşi en yaygın olarak yapıldığı yerler Kahramanmaraş'ın ilçe ve köyleridir. Şalvar güreşlerinde oyunlar ayakta yapılmaktadır. Yenilgi yağlı güreş ve karakucak güreşlerindeki gibi ve karakucak güreşinde olduğu güreşinde olduğu gibi ve Karakucak güreşinde olduğu gibi yenilen kişinin şalvar güreşinde göbeğin gökyüzünü görmesi ile tamamlanmaktadır.

3.4.2. Aba Güreşi

Türklerin aba güreşlerine başlangıç tarihinin çok eskilere dayandığı bilinmekte İmamoğlu'nun çalışmasına göre, ilk olarak M.Ö. 700 'lü yıllarda yapıldığına dair kayıtların olduğu ortaya çıkmıştır. Türkiye dışındaki Türk toplumlarında tarihin her döneminde özel ve genel toylarda, yağ törenlerinde, her türlü yemek ve temaşalarda mutlaka yapılmakta olduğu günümüzde yaklaşık 20-30 yılı içeren zaman diliminde eskisi kadar yoğun yapılmadığı belirlenmiştir.9.yüzyılın sonları ve 20. Yüzyılın başlarına kadar Orta Asya'nın kuzeyi ve Kuzey Asya arasındaki Türk halklarındaki kadınlarında bu sporu yaptığı bu dönemlerden sonra da yapmadıkları belirlenmiştir (İmamoğlu, 1998:58).

Aba güreşi Hatay yöresinde yerli çobanların Orta Asya'dan getirdikleri (Gümüş, 1994:28) Özbek, Tatar Türkleri ile Hatay yörelerinde aba adında giysi giyilerek ve bele yün kuşak bağlanarak yapılmakta olan güreşe "Aba Güreşi" denir (Harmandalı,1974:9). Aba adındaki giysi keçi kılından, deve tüyünden veya dövme yünden yapılan kalın ve sağlam bir kumaştan dikilmiş kolsuz, omuz ve sırt bölgesi dayanıklı deri ile kaplanmıştır. Güreşçiler oyunlarını abanın yaka ve belde bulunan kuşaktan tutarak yaparlar. Aba güreşinde rakibini yere düşüren güreşçi kazanır. Bu güreş günümüzde Hatay ve Gaziantep yörelerinde yapılmaktadır (Kalça ve Akburu, 2016:48).

3.4.3. Kuşak Güreşi

Kuşak güreşi Kırım ve Kazan türkleri tarafından yapılmaktadır. Hıdrellez ve tepreş günlerinde, düğünlerde gelin alması sonrası yapılan bir güreş türüdür (Kahraman I,1989: 10). Kuşak Güreşinin Kırım Türkleri tarafından Anadolu'ya getirildiği bilinmektedir. Kuşak güreşi Türkmenistan'da milli spor olarak yer almaktadır. Kuşak güreşinin kendine özgü özellikleri ve kuralları vardır. Kuşak güreşinde pehlivanlar kıyafetlerini çıkarmadan sadece ceketlerini, ayakkabılarını çıkartarak ve bellerine kuşak bağlayarak yapmaktadır. Güreş azbar denilen köy meydanı, harman yeri ya da çim bir alanda yapılmaktadır. Kuşak güreşi pehlivanların

kuşaklarının sıkı bir şekilde bağladıktan sonra birbirlerine başarı dileyip kuşaklarından tutarak başlamaktadır⁴.

Bir pehlivanın galip sayılabilmesi pehlivanlardan birinin şalka düşmesi yani sırtının yere gelmesi veya omzunun yere değmesi ile gerçekleşmektedir. Sporculardan birinin kuralla göre yenilmesi ya da kendisini yenik sayması ile kazanan belirlenmektedir (Kahraman,1989: 12). Kuşak güreşleri Türkiye’de daha çok Eskişehir ve çevresinde yaşayan Kırım Türkleri tarafından yapılmaktadır. Her yıl Türkiye Geleneksel Spor Dalları Federasyonu aracılığı ile resmi müsabaka kurallarına bağlı olarak muhtelif tarihlerde ve yerlerde Kuşak Güreşi Türkiye Şampiyonası organize edilmektedir⁵.

3.4.4. Karakucak Güreşi

Karakucak güreşinin Mançu’dan Yakut Türklerinden tutarak Moğolistan’dan Doğu ve Batı Türkistan’a, Kırım ve Kazak Türkleri’ne kadar bilinen güreş türüdür (Gümüş, 1994:27). Karakucak güreşinin Anadolu’ya Batı Türkleri tarafından getirildiği bilinmekte günümüzde ise Amasya, Tokat, Çorum, Yozgat ve Sivas çevrelerinde yapılmaktadır. Karakucak güreşi Türklerin hakiki Anadolu güreşi olduğu bilinmektedir. Değişime uğramadan yüzyıllardır varlığını korumakta olan karakucak güreşi geçmiş yıllarda daha çok harman zamanlarında, düğünlerde yapılmaktadır. Kahraman tarafından “kara” ve “koçak” kelimelerinin halk ağzında “kara-kucak” biçimine dönüşmesi ile karakucak olarak ifade edildiği düşünülmektedir (Kahraman, 1989: 16-17).

Karakucak güreşi genelde kıldan dokunarak ya da çadır bezi ve branda gibi kumaşlardan özel olarak dikilen “pırpıt” adı verilen giysi ile yapılır (Kahraman, 1989: 26). Güreşler üç boyda yapılmakta, boy ise güreşçilerin öncelikle yaşlarına, güçlerine ve kuvvetlerine göre ayrıldıkları bölüme denir. Boylar ön ayak, ayak ve orta olarak ayrılmaktadır (Kahraman, 1989:19). Güreşler toprak ya da çimen bir zeminde çayırlarda harman yerlerinde düz bir alanda düzenlenmektedir. Temel nitelikleri bakımından yağlı güreşe benzetmekle birlikte vücuda yağ sürülmeden yapılmaktadır (Karahüseyinoğlu, 2007: 75).

3.4.5. Yağlı Güreş

Geleneksel Türk güreşlerinin sonuncusu yağlı güreşlerdir. Yağlı güreşler karakucak güreşinin yağlanarak yapılması ile ortaya çıktığı bilinmektedir. Türkler Orta Asya’dan Anadolu’ya yerleştiklerinde Batı Anadolu Bölgesinde zeytinyağı ile tanışıp kültür alışverişi içerisinde Yunanlıların yağ kullanarak ve vücutlarına kum sürerek güreş yaptıklarını görüp

⁴ <https://gsdf.gov.tr/tr/spor/kusak-guresi>, (Erişim Tarihi: 08.05.2021).

⁵ <https://gsdf.gov.tr/tr/spor/kusak-guresi>, (Erişim Tarihi: 08.05.2021).

etkilendiklerini bunun üzerine yağlı güreşin, karakucak güreşinin yağlanarak yapılması sonucu ortaya çıktığı kabul edilmektedir. Yağlı güreşin uygulanışı kuralları, maneviyatı ve birçok özellikleri ile Yunan güreşi ve benzerlerinden ayrılmaktadır (Uyaniker, 2019:39). Yağlı güreşin karakucak güreşinden doğması ile birlikte pehlivanların kuvvet ve güç ile oyun alma fikirleri azaltılmış, rakibe uygulanan ince oyunlar ile galip gelme düşüncesi ön plana çıkmıştır. Böylece kuvvet, zekâ ve dengenin bir arada olduğu yağlı güreşe olan ilginin arttığı bilinmektedir (Uyaniker, 2019:39, Atalay,2005:122).

Atabeyoğlu yağlı güreşin Türklerin büyük göçleri sonrasında Türk güreşinin bazı yörelerinde değişikliğe uğradığını belirtmektedir. Akdeniz ve ege kıyılarında zeytinyağı ile tanışan Türkoğlu güreşi vücuda sürerek güreş yapmayı denemiştir. Yağlı güreş olarak anılan güreşin belgelerle kanıtlandığı en eski bulgulara İtalya yarımadasına yaşamış olan Etrüskler 'de rastlanmakta. Etrüsklerin Orta Asya'dan Anadolu'ya ve ege yolu ile İtalya'ya geçmiş bir Türk boyu olduğu bilinmektedir. Bilgiler ışığında yağlı güreşin tamamen bir Türk sporu olduğu ortaya çıkmaktadır (Atabeyoğlu,2000:9).

3.4.5.1. Yağlı Güreşin Unsurları

Yağlı güreşler kısıbet giyerek ve vücudun yağlanması ile yapılmaktadır. Bu güreşte vücudun her yerinin yağlanması ile ellerin iş görmesi zorlaştırılır ve böylece güreşin bir denge sporu olduğu görülür (Kunter,1945:6). Yağlı güreş kendine has özellikleri olan Türklere özgü geleneksel bir güreş türüdür. Günümüzde Türkiye'de Yağlı güreşin en yoğun olarak yapıldığı bölgeler Akdeniz, Ege, Marmara ve Karadeniz bölgeleridir. Bu bölgelerde düzenli olarak yapılan dört büyük yağlı güreş organizasyonu bulunmaktadır. Bunlar organizasyonun düzenlenme tarihine göre Kumluca, Kırkpınar, Kurtdere ve Elmalı güreşleridir.

Yağlı güreş genellikle er meydanı olarak bilinen çayırda ya da çim ile kaplı bir alanda yapılmaktadır. Güreş adından da anlaşıldığı gibi yağlanarak yapılmaktadır. Güreşin en önemli unsurlarından olan yağlanma güreşte kavramayı zorlaştırmak ve vücudu güreş öncesi hazırlamak için sürülmektedir. Zeytinyağının pehlivanın vücuduna sağladığı faydayı bilen güreşçilerin hamamdan sonra tekrar temiz yağ sürdüğü bilinmekte aynı zamanda güreş sonrasında burkulmalar yaşandığında yağ ile ovalayarak burkulan bölge tedavi edildiği bilinir. (Sevük ,1948:35).

Yağlı güreşin önemli bir diğer unsuru kısıpettir. Kısıpet dana, manda veya malak derisinden yapılmaktadır. Kısıbet, Kur'an-ı Kerim'in hükümleri göz önüne alınarak dikilmektedir. Erkeklerin göbeği ile dizleri arasında olan kısımları mahrem olduğundan bu bölümleri kapatacak şekilde hazırlanır. Kısıbet iki bölüme ayrılır mayonun altı gibi vücudu

saran kısım ve paçadır. Beli saran “kasnak” veya “paskavz” da denilen üst kısım üç kat deridendir. Bu bölümde beli sarması için kısıpete urgan şeklinde kalın ip takılmaktadır. Paça kısmı baldırlara kadar tek kat deridir. Baldırı saran kısma “şiraze” denir ve çift kat deridir bu bölüm “keçebend” ile sarılarak hazır hale gelmektedir. Güreş sonrasında kısıpeti muhafaza etmek için sazdan örülü bir torba kullanılır bu torbaya “zembil” denilmektedir (Gümüş,1990:8).

Resim.3.1 Kısıbet

Kaynak: Elmalı Belediyesi Arşivi

Güreşçilerin güreşe başlamadan önce seyircileri selamlamak ve ısınmak için yaptıkları heybetli hareketlere peşrev denilmektedir. Güreşmek için hakem heyetinin önüne gelinir taktim ve dua yapıldıktan sonra cazgırın işareti ile pehlivanlar ellerini ve kollarını sallayarak peşrev yaparlar. Peşrevde, üç ileri, üç kez de geri gidişten sonra, yere sol diz ile çökerek önce sağ el yere, dize, dudağa ve alına üç defa değdirilir. Peşrev de elini toprağa vurmak, “*Topraktan gelip toprağa gidileceği*” anlamını taşımaktadır. Pehlivanların rakipleri ile el sıkışmaları müsabaka öncesi helalleşmedir. Daha sonra karşı karşıya gelerek birbirlerinin sağ ayak topuklarına dokunarak eli öperek başlarına koymaları ise “*Sen öyle usta pehlivansın ki; ayağının tozunun başımın üzerinde yeri vardır*” anlamına gelmektedir (Atabeyoğlu, 2000:42). Bu merasim bittikten sonra ileri geri yürüyerek ve arada bir sıçrayarak ‘*Hayda bre pehlivan!*’ diye bağırılmaktadır. Karşılıklı gidip geldikten sonra rakibinin paçaları yoklanır yani kontrol edilir ve sırtı sıvazlanır, enseler bağlanıp, eller tutuşulur ve birkaç defa sallanarak güreşlere başlanır (Kalça ve Akburu, 2016:43).

Yağlı güreşte mertçe kapışmaların olması için peşrev yapmak önemlidir. Hakem kurulu her yıl güreşlerde en iyi peşrev yapan güreşçiyi ödüllendirerek ve sporcuları peşreve özendirilmektedir (Gümüş,1990:8).

Resim.3.2 1965 yılı Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri Baş Pehlivanları Peşrev Yaparken

Kaynak: Elmalı Verem Savaş Derneği Arşivi

Geleneksel Türk güreşlerinde müsabakalardan önce sporcuların doğum yerleri, dereceleri ve destekleyen sponsorları ile birlikte seyirciye tanıtan, maniler, menkıbeler okuyan, dualar eden kişiler bulunmaktadır. Bu kişilere cazgır, salavatçı ya da okuyucu denilmektedir. (Gümüş,1990:11; Harmandalı,1974:13). Güreşlerden önce cazgır dua eder ve güreşi çok sevdiği bilinen “pehlivanların piri “olarak anılan Hazreti Hamza’nın ismi anılır ve ruhuna dua edilir. Yağlı güreşin olmazsa olmazı kapışmaların, dualar ve davul zurna eşliğinde yapılmasıdır.

Seyircileri ve pehlivanları cenk havaları, müzik ve yöresel kaideler çalınarak coşturmakta ve güreşlere renk katmaktadır. Güreşler sırasında pehlivanların ve güreşin durumuna göre davul ve zurnanın temposu hızlı ya da yavaş olarak ayarlanır, pehlivanlar güreşe yeni başladıysa tempo hızlandırılır. Güreşlerde çalınan cenk havaları ile eski kahramanlık günleri hatırlatılır. Güreş havalarının çeşitli makamları vardır. Bunlar; “Hüseyini makamı”, Rast makamı", " Karcıgar makamı" olarak ayrılır ve yörelere göre değişim göstermektedir (Atalay,2005:122).

Güreşlerde her spor dalında olduğu gibi müsabakayı yöneten hakemler vardır. Yağlı güreşte kule hakemi ve meydan hakemleri olmak üzere iki çeşit hakem heyeti bulunur. Meydan hakemleri, meydanda bulunur güreşçileri yakından takip eder, güreş ile ilgili uyarıları kule hakemlerine iletir ve güreşin kurallara uygun olarak yapılmasını sağlamakla görevlidir. Kule hakemleri, eski den başpehlivan olmuş, güreşi bilen güreşçilerden oluşturulur (Kalça ve

Akburu, 2016:46). Türklerde spor her yaşta icra edilirdi. Sporcuların beden kuvvetleri azaldıkça ve yaşları ilerledikçe uğraştıkları sporlar ile ilgili fikir ve tecrübeleri artmaktadır. Bu durum göz önüne alındığında yaşları ilerlemiş sporcuların bilgilerinden ve tecrübelerinden yararlanmak üzere hakemlik, antrenörlük yapmaları istenirdi (Kunter, 1938:12-16).

Yağlı güreşlerde organizasyona maddi manevi en büyük katkı sağlayan kişi güreş ağasıdır. Güreşlerden önce er meydanına kurbanlık bir koç getirilir bu koç açık artırma usulü ile güreş ağası olmak isteyen katılımcıların huzuruna çıkartılır ve burada en yüksek bedeli veren kişi gelecek yılın güreş ağası seçilir. Güreş ağası yapılacak olan güreşe konukları davet eder, güreşçilere ödül verir, yapılan organizasyonun gelenek ve göreneklere uygun bir şekilde düzenlenmesini sağlar. Güreş ağaları eskiden pehlivanları güreşe çağıran, yarışmaları organize eden, davetlileri ağırlayan misafirlerin yeme içme ve barınma yerlerini ayarlayan, gelenek ve göreneklere uygun bir şekilde güreşlerin organizasyonunu sağlayan, başarılı güreşçilere ödül veren kişi olarak bilinmektedir. Fakat günümüzde güreş ağasının görevlerinin büyük bir kısmını güreşlerin yapıldığı il veya ilçe belediyesi üstlenmektedir (Kalça ve Akburu 2016:44).

Resim.3.3 1979-1982 Yılları Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri Güreş Ağası Osman Başkaya

Kaynak: Elmalı Verem Savaş Derneği Arşivi

Tüm spor dallarında olduğu gibi sporculara yağlı güreşlerde ödüller verilmektedir. Bu ödüller eskiden sadece madalya kupa ve para ödülü iken bu ödüllere altın kemer de eklenmiştir. Altın kemer, güreşlerin en büyük ödülüdür, “baş” boyunda birinci olan pehlivana verilir. Altın kemer ödülü organizasyonda baş boyunda üç yıl üst üste baş pehlivan olmuş güreşçiye daimi olarak verilmektedir. Güreşlerde baş boyunca birinci olan güreşçiye

başpehlivan denilmektedir. Bu unvanı elde eden kişi bir yılığına düzenlenen güreş organizasyonunun başpehlivanı olmaktadır (Kalça ve Akburu 2016:41).

Resim 3.4 1986 Yılı Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri Ödülleri

Kaynak: Elmalı Verem Savaş Derneğı Arşivi

Yağlı güreşte kategoriler organizasyonun büyüklüğüne, sporcu sayısına, düzenleyen kurum ve kuruluşların kararlarına ve organizasyonun türüne göre değişiklik göstermektedir. Güreş Federasyonu'nun 2018 yılında yayımladığı müsabaka talimatında yer alan bilgiye göre, yağlı güreş organizasyonlarında kategoriler geleneksel, birinci sınıf ve mahalli güreşleri olarak iki türde boy ayrımı yapılmaktadır. Yağlı güreşlerde geleneksel ve mahalli güreşlerde boy ayrımı, eşleşmeler ve müsabaka süreleri tabloda verilen bilgiler ışığında uygulanmaktadır⁶.

⁶Türkiye Güreş Federasyonu Başkanlığı 2021 Faaliyet Programı.Http://www.tgf.gov.tr/tr/wp-content/uploads/2015/02/türkiye-güreş-federasyonu-başkanlığı-2021-faaliyet-programı.pdf (Erişim Tarihi: 08.05.2021).

Tablo 3.1 Geleneksel ve mahalli organizasyon güreşlerinde boy ayrımı: boy, yaş, kilo ve müsabaka süreleri tablosu.

BOY ADI	YAŞ	KG.	MÜSABAKA SÜRESİ (DK.)	UZATMA (PUANLAMA) SÜRESİ(DK.)
Minik 1	11	30-45	10	3
Minik 2	12	45-50	10	3
Teşvik 1	13	50-55	10	3
Teşvik 2	14	55-60	10	3
Tozkoparan	15	60-65	15	5
Ayak	16	65-70	15	5
Deste Küçük	17	70-80	20	5
Deste Orta	18	80-90	20	5
Deste Büyük	19	90-100	20	5
Küçük Orta Küçük	19-40	-	20	5
Küçük Orta Büyük	19-40	-	20	5
Büyük Orta	19-40	-	25	5
Başaltı	19-40	-	30	5
Baş	19-40	-	30	5

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ELMALI YAĞLI PEHLİVAN GÜREŞLERİ

4.1. Elmalı'nın Kısa Tarihi

Elmalı ilçesi, Batı Akdeniz Bölgesinde Toros Dağlarının kıvrımları arasında çanak şeklinde bir plato üzerinde, Elmalı Dağı'nın güney eteğinde kurulmuştur. İlçenin doğusunda Tilkicilik Tepesi kuzeyinde Elmalı Dağı, batısında Topdağı Tepesi ve güneyinde de Elmalı Ovası yer almaktadır (Atılğan vd., 2010:279). Elmalı ve çevresi coğrafi konumu ve kendine has stratejik özelliği ile neolitik dönemden bugüne birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Bölgede yapılan arkeolojik çalışmalar ve kazılar sonucunda mezarlar, mimari bulgular, yerleşim yerleri ortaya çıkmıştır. Bu çalışmalar ile oldukça geçmiş tarihlere dayanan medeniyetlerin ve farklı kültürlerin varlığından söz edilir⁷.

Elmalı Antalya'nın eski yerleşim yerlerinden biridir ve tarihi boyunca pek çok medeniyete tanıklık etmiş bir ilçedir. Yörenin tarihi M.Ö. 4.ve 5. yüzyılda Likyalılar ile başlamıştır. Likyalılar ile başlayıp, Roma ve Bizans İmparatorluğu, Selçuklu Devleti'nin Teke Beyliği ve Osmanlı İmparatorluğu'nun yönetiminde kalmıştır. Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde kültür, sanat, ticaret alanlarında bölgenin en gelişmiş yöresi olarak çevresine örnek olmuştur. Yörenin gelişimi Yıldırım Beyazıt döneminde başlamış, Osmanlı idaresine geçmesi ile Osmanlı Devleti'nin ilk yıllarında Tekke Livası'nın merkezi ve Tekke Paşaları'nın ikametgâhı olmuştur. İlerleyen zamanlarda idare merkezinin Antalya 'ya taşınması ile yöre kaza haline gelmiştir. Sancak beylerinin bu bölgeyi yaylama merkezi olarak kullanması ile ilçe sürekli canlı kalmıştır (Atılğan vd. ,2010:277).

Elmalı, geçmişten günümüze Osmanlı Devleti'nin mimari eserlerinin yaşatılmaya çalışıldığı önemli bir yerleşim alanıdır. Yörede Elmalı evleri, camileri, türbeleri ve sokakları ile Osmanlı döneminin geleneksel yaşam tarzının yansıtmaktadır (Duymaz,2008:205). Elmalı aynı zamanda Evliyalar şehridir, bugüne kadar birçok din alimi burada yaşamış, dini, kültürel ve eğitim açısından ilçeye katkı sağlamışlardır. Günümüzde “Elmalı'nın Canları” olarak anılmakta olan din adamları Abdal Musa, Baltası Gedik, Vahib-i Ümmi, Sinan-ı Ümmi, Niyazı-i Mısri, Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır ve İbrahim Bedrettin Elmalılı'dır (Elmalı Belediyesi, 2019:27).

Elmalı'nın genel ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. İlçede meyvecilik faaliyetleri ön plana çıkmaktadır, özellikle ülkemizde elma üretimine katkıda bulunmaktadır.

⁷ “Elmalı Müzesi” (<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/antalya/gezilecek yer/elmalı-muzesi> Erişim Tarihi: 08.05.2021).

Tarım alanında sunulan destekler ürün çeşitliliğinin ve üretim tekniklerinin değişimine yön verdiği görülmektedir. Yörede sanayinin gelişmediği mevcut sanayi kuruluşlarının ise meyve ve meyve suyu üretimi ile ilgili kuruluşlar olduğu bilinmektedir (Atılğan vd., 2010:281).

Gelenek ve göreneklerin günlük yaşam içerisinde devam ettirilmeye ve korunmaya çalışıldığı ilçe de yöresel sanatlar ve şenlikler Yörüklerin ve çeşitli medeniyetlerin bölgeye uğraması ile birlikte farklı zenginlik kazandırmıştır. Bu zenginlikler arasında bakırcılık dericilik demircilik, kuyumculuk, dokumacılık gibi zanaatlar bulunmaktadır. Özellikle dokumacılık zanaatı Selçuklulardan miras kalmıştır. Elmalı'nın vazgeçilmezleri arasında şenlikler ve festivaller yer almaktadır. İlçede önemli görülen festivaller ve şenlikler şunlardır; Gömbe Festivali, Elmalı- Tekke Köyü Abdal Musa Şenlikleri, Hıdrellez Şenlikleri ve Tarihi Elmalı Yeşilyayla Güreşleri olarak gösterilebilir (Atılğan vd., 2010:279).

4.2. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri

Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri Antalya'nın Elmalı ilçesinde 2019 yılı itibari ile 667.si yapılmış olan ve bu hesaba göre başlangıç tarihi 1352 olan tarihi bir organizasyondur. Türkiye'de tarihçesi bakımından değerlendirildiğinde birinci fakat organizasyonun büyüklüğü açısından bakıldığında Kırkpınar Güreşleri'nden sonra ikinci sırada yer aldığı bilinmektedir. Elmalı'da 667 yıldır düzenlenmekte olan bu organizasyon Sipahioğulları ve Subaşı beyliklerinin birbirlerinden toprak almak için savaşmaları ile başlamış. Savaşlar sonrasında yaşanan can kayıplarının önüne geçmek amacıyla anlaşmaya varmaları ve müsabakalar düzenleyerek galip gelen beyliğin karşı taraftan bir köy almasıyla devam etmiş. Sipahioğlu ve Subaşı beyliklerinin 76 köyden gelen beylik taraftarlarının at koşuları ve cirit oyunları ile başlayıp güreş müsabakaları ile mücadeleleri sonlanmaktaymış. Güreşin sonunda galip çıkan taraf, karşı taraftan bir köy alarak anlaşma yerine getirilirmiş. İki beylik arasındaki mücadele Sipahioğullarının 16 kişi kalıncaya kadar Güllük kalesinde yedi ay kuşatma altında kalması ve daha sonra Tekelioğullarına teslim olmaları ile bitmiş. Bu güreşlerin gelenek haline gelip her yıl eylül ayının ikinci haftası, Elmalı'nın Beyler köyünde bulunan höyüğün yakınında bulunan çayırdaki "Beyçayırı Güreşleri" olarak yapıldığı rivayet edilmektedir (Uyan,2020:39, Güven,1992:17).

Âşık Paşa'nın Garipname eserinde Anadolu da Bizans egemenliğinde olan birçok kente ve kasabaya Horasan'dan gelmiş Türkmenlerin yerleştirildiği ve Horasan'lı erenlerin, dervişlerin cemaat halinde önemli Bizans kentlerinde yaşadığı bu toplulukların güreş sporunu yaygınlaştırmada önemli rol oynadıkları bilinmektedir (Yazoğlu,1992:31).

Anadolu'nun ünlü erenlerinden biri olan Abdal Musa Azerbaycan'ın Hoy kasabasına gelmiş ve bir süre orada yaşamış olduğundan, “Hoylu” olarak tanınmaktadır. Abdal Musa Sultan, Hz. Peygamber soyundandır ve Horasan erenlerindendir. Abdal Musa'nın 14. yy. da yaşadığı ve bu dönemde Osmanlıların Bursa'yı fethi yıllarında Orhan Bey'in askerleri ile birlikte savaşa katıldığı bilgisi tarihi kaynaklarda yer almaktadır. Bursa'nın fethinden sonra Manisa, Aydın ve Denizli yörelerinde bulunduktan sonra 14.yy. da Türkmen ve Yörüklerin yoğun olarak yaşadığı Elmalı'ya gelerek tekkesini kurduğu bilinmektedir⁸. Osmanlı döneminde kurulan tekkelerin işlevleri göz önünde bulundurulduğunda burada bir güreş tekkesinin kurulmuş olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmacılara göre; Pehlivan, Dede, Şuca, Gazi, Abdal, Kurd, Demir, Baba, Kalender vb. isimler taşıyan tekkelerin hemen hemen hepsinde güreş yapıldığı ortaya çıkmaktadır (Stojanow, 2007: 21, 29'dan Aktaran, Türkmen,2014:15). Balkanlarda ve Anadolu'da bu adları taşıyan birçok tekke bulunmaktadır. Anadolu'da; Eskişehir Oynaş Sultan Şucaaddin Baba, Kütahya Seyidgazi Şücaeddin Baba, Antalya Elmalı Abdal Musa, İzmir Tire Kurd Baba, Çorum'da Şeyh Demir, İzmir'de Birunabad'da Şuca Dede Zaviyeleri vb. birçok tekke bulunmakta ve aynı zamanda bu tekkelerin pehlivanlık geleneklerini yerine getirdikleri bilgisi üzerinde durulmaktadır (Türkmen, 2014:14-16).

Konu ile ilgili literatür incelendiğinde Elmalı Güreşleri'nin tarihi ile ilgili olarak “Bölge Vakıf kayıtlarında “Toramanlar Vakfı” olarak bilinen Hicri 822, Rumi 1419 tarihli Nuh Çelebi'den gelen taşınmaz mal varlığı vakfı yerine birleştirilen bugünkü Yeşil Camii yerinde bulunan Musalla Çevrik diye mahallen anılan arazinin güreş çayırılığı diye vakfiye hududunu belirlemiştir” bu bilgidен yola çıkarak düzenlenen güreşlerin tarihinin çok eski yıllara kadar dayandığı düşünülmektedir (Atılğan vd. ,2010:267).

Elmalı güreşleri hakkında geçmiş yıllara ait yeterli yazılı kaynaklara ve bilgiye rastlanılmamıştır. Elmalı güreşleri ile ilgili yakın tarihlerde yapıldığına dair bilgi veren ilk yazılı kaynak ise 1 Eylül 1890 yılına ait telgrafta yer almaktadır. İçeriğinde “*Elmalı Yayla Panayırı'nın muhafazası için müfreze gönderildiği*” bilgisi yer almaktadır.⁹ Organizasyon sırasında panayır alanlarının kurulması ve bölgenin güvenlik önlemleri için asker gönderildiği bilgisi ile bu tarihlerde güreşlerin yapılmış olabileceği düşüncesi öne çıkmaktadır.

20. yy. da güreşlerin yapıldığına dair bir diğer kaynak ise Antalya'da kurulmuş olan Antalya Hilâl-i Ahmer Cemiyeti'nin hicri 1338 miladi 1920 yılında yaptığı faaliyetlerin yer aldığı evrakta bulunmaktadır. Kayıtlarda, “*21.6.1338 (Miladi 12 Mart 1920) Elmalı'nın güreş*

⁸“Abdal Musa Sultan”. <http://www.elmali.gov.tr/iz-birakanlar>.(erişim tarihi:10.05.2021)

⁹ (BOA, Y.PRK.ASK 63/131, 1 Eylül 1890).

hediyesi olarak 25000 kuruş geldiği “bilgisine rastlanılmıştır (Erten vd. 2010:177). Ulaşılan bilgilere göre bu tarihlerde Elmalı’da güreşlerin yapıldığı ve toplanan yardımlar ile Hilal-i Ahmer Cemiyeti’ne katkı sağlandığı söylenebilir. Elmalı Yağlı Güreşlerinin 1955 ve 2019 yılları arasında düzenli olarak organize edildiğini gösteren kaynaklar Antalya ve Elmalı’da çıkarılan gazete haberlerinin ve internet kaynaklarının incelenmesi ile ortaya çıkmıştır.

Elmalı Yağlı Güreşleri’nin tarihi, gelişimi, kendine has özellikleri ve değişen özellikleri göz önünde bulundurulduğunda bölümlere ayırmanın çalışmayı irdelemede kolaylık sağlayacağı düşünülmüştür. Bu yüzden;

- 1352- Osmanlı Devleti Dönemi Elmalı Yağlı Güreşleri,
- 1890 -1957 arası Elmalı Yağlı Güreşleri,
- 1957 ve sonrası Elmalı Yağlı Güreşleri, olarak üç bölüme ayrılmaktadır.

Birinci kısım olarak belirlenen 1352 Osmanlı Devleti Dönemi Elmalı Yağlı Güreşleri, ile ilgili literatür incelendiğinde bu dönemi konu alan rivayetler ve varsayımlar öne çıkmaktadır. Organizasyonun tarihine ilişkin yazılı kaynaklara rastlanılmamış nedeni ise Elmalı Güreşleri’ni konu alan çalışmaların bulunmaması olarak belirlenmiştir. Dolayısı ile Elmalı Yağlı Güreşleri hakkında araştırmacılar tarafından kapsamlı bir kültür, tarih çalışması yapılması gerekli görülmektedir. 1890-1957 yılları arası Elmalı Yağlı Güreşlerini oluşturan ikinci bölümde ise güreşlerin yapıldığını kanıtlayan yazılı kaynaklara ulaşılmış fakat organizasyonu oluşturan unsurlar ve devamlılığı gösteren bilgilere ulaşamamıştır. 1957 ve sonrasını içeren bölüm de ise organizasyonun kimler tarafından, nasıl yapıldığı, güreşin unsurları, organizasyonun değişimi ve özellikleri hakkında gerekli bilgileri içeren kaynaklara ulaşılmış ve irdelenmiştir.

4.3. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri 1957 ve Sonrası

Bu bölüme de Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’nin 1957 yılından günümüze kadar olan yıllarda geçirdiği değişim ve gelişimi, sosyal, kültürel ve ekonomik açılardan irdelenecektir.

Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’nin organizasyonuna ve tarihine ilişkin ilk bilgilere 1957 yılında basılan Verem Savaş Derneği yetkililerinin imzası bulunan bir gazete haberinde rastlanılmıştır. Gazete de yer alan bilgiler arasında

“Geçen yıllardan edinilen tecrübeler atfen bu yıl her türlü istirahat tenkid kabul etmez şekilde organize edilmiş olup Elmalı Verem Savaş Derneği bütün güreş severleri havası güzel, suları soğuk Elmalı yaylasına davet eder, şimdiden bağrına basar. Geldiğiniz takdirde hem bir festival haftası hem de inleyen veremliye şefkat elinizi uzatacağınızı hatırlatır candan selamlar”

ifadesi bulunmaktadır. Bu ibareden güreşlerin geçmiş yıllarda da birçok kez düzenlendiği çıkarılabilir. 1957 yılında yapılan bu güreşler hem halkın eğlence ihtiyacını karşılamak adına festival havasında hem de verem hastalarına yardım amacı ile düzenlenmiştir.

Resim 4.1 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri Davetiye Afişleri ve Gazete Haberleri

Kaynak: Elmalı Verem Savaş Derneği Arşivi

Güreşler için hazırlanan davetiye ve ilanlar dönemin gazeteleri ve radyo kanalları aracılığıyla halka ilan edilmiştir. Güreşlere katılım, Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Eskişehir, Aydın, Adapazarı, Konya ve Muğla gibi belirli illerde hazırlanan hususi otobüsler ile sağlanmıştır. Organizasyonun programına bakıldığında; 6 Eylül Cuma günü öğle namazından önce mevlidi şerif okunması ile başlayan devamında 3 gün süren grekoromen güreşleri, boks müsabakaları, hart hart deve, mahalli oyunlar, mehter takımı gösterileri, köçek gösterileri, yöreye özgü semah oyunları gibi etkinlikler yapılmış pazar günü baş pehlivanların müsabakaları ile organizasyon sonlanmıştır. Güreşler baş, başaltı, orta boy ve ayak olmak üzere dört boyda yapılmıştır. Dünya şampiyonlarının da aralarında bulunduğu Bursa, Antalya, Burdur, Muğla, Eskişehir ve Kahramanmaraş'tan gelen pehlivanlarla yağlı güreş organizasyonu düzenlenmiştir. Güreşler baş, baş altı, orta boy ve ayak boyu olmak üzere 4 boyda yapılacağı duyurulmuş. Güreşlerin baş pehlivanına ise "Elmalı Yeşil Yayla Güreşleri 1957 birincisi" ibareli kemer hediye edileceği duyurulmuştur. Güreşler sırasında bir sonraki yılın güreş ağası seçiminin yapılacağı planlanmıştır.

1957 yılından sonraki organizasyonlar incelendiğinde bu faaliyetin farklı yöneticiler tarafından benzer şekillerde yapıldığı, mutlak bir değişim ve gelişim geçirdiği görülmüştür.

Elmalı Yağlı Güreşleri her yıl eylül ayının ilk haftası düzenlenmektedir.1957 yılından günümüze kadar geçen süreçte ise ağustos ayının son haftası ve eylül ayının ilk haftalarında düzenlendiği bilinmektedir. Cuma günü dualarla başlayıp pazar günü baş pehlivanların final güreşi ile biten organizasyon 3 gün sürmektedir.

Elmalı Yağlı Güreşleri'ne davet güreş organizasyon komitesi tarafından gerçekleştirilir. Güreşlere seyircilerinin daveti radyo ve televizyon kanallarından, basılı yayınlar, afişler, duyurular ile güreşlerin yapılacağı tarihleri anons eden araçların dolaşması ve bilet satışı ile sağlanır. Yağlı güreşlerde protokol davetleri için özel hazırlanan hediyeler ve davetiyelerle katılımcılar ziyaret edilerek davet edilmektedir. Elmalı güreşlerinde sporcuların güreşlere daveti, komite tarafından görevlendirilen kişinin, güreş takımları, ünlü pehlivanların oluşturduğu gruplar ve ünlü güreşçiler ile anlaşması ile sağlanmaktadır. Geçmiş yıllara ait dokümanlar incelendiğinde bu organizasyona yabancı güreşçilerin de davet edilip katıldığı görülmektedir.¹⁰Bu bağlamda Elmalı Yağlı Güreşleri uluslararası bir organizasyona dönüştürülmeye çalışılmışsa da devamlılığı sağlanamamıştır.

Elmalı 'da güreşler cuma günü, Ömer Paşa Cami'sinde mevlit okunarak başlar. Bu geleneğin amacı güreşecek pehlivanlara dua etmektir. Cuma namazı kılındıktan sonra güreşler için bir yürüyüş korteji düzenlenir ve organizasyonun yapılacağı alana davul, zurna eşliğinde gidilir. Sonrasında hem Kırkpınar hem de Elmalı'da baş pehlivan olmuş olan Recep Gürbüz'ün kabristanı ziyaret edilerek dualar edilir. Kabristan ziyaretleri her güreşte yapılmaz. Elmalı'da ise bu gelenek 1989 yılında Recep Gürbüz'ün vefatı sonrasında yapılmaya başlanmıştır. Güreşlerden önce yapılan başka bir ritüel güreş sahasının girişinde kurbanlar kesilmesi geleneğidir amacı ise güreşin sorunsuz bir şekilde tamamlanması ve gelen misafirlere ikram edilmesi düşüncesidir. Yağlı güreşlere özgü olan bu ritüeller güreşin geleneğini, kültürünü, sembollerini, ahlaki değerlerini, korumak ve yaşatmak adına yıllarca uygulanmıştır.

Güreşler boy ayrımı ile başlamakta ve eleme usulü devam etmektedir. Cuma günü öğleden sonra alt boylardaki güreşçilerin mücadeleleriyle başlayıp cumartesi ve pazar günü üst boylardaki güreşçilerin final müsabakaları ile sonlanmaktadır. Yağlı güreşte kategoriler sporcuların yaş ve kilolarına göre ayrılmaktadır.1957 yılında baş, baş altı, orta ve ayak boy olmak üzere 4 boyda yapılırken¹¹ , 1980'li yıllarda baş, başaltı, büyük orta, küçük orta, büyük ayak, küçük ayak, deste büyük orta, deste küçük orta, teşvik büyük boy, teşvik küçük boy, toz koparan olmak üzere toplamda 11 boyda organize edilmiştir.¹² Elmalı Belediye arşivinden

¹⁰ "Elmalı Güreşleri Başladı" Antalya Gazetesi -13 Eylül 2002

¹¹ Elmalı Belediyesi Arşivi. "Elmalı Yeşil Yayla Güreşleri 1957 Programı". 03.02.2021

¹² 629. "Elmalı yeşil yayla güreşleri bugün başladı" Antalya Gazetesi, 5 Eylül 1981.

(2021) alınan bilgiye göre 2019 yılında baş, başaltı, büyük orta, küçük orta büyük boy, küçük orta küçük boy, deste büyük boy, deste orta boy, deste küçük boy, ayak, tozkoparan, teşvik-1, teşvik-2, minik-1, minik-2 boyları ile birlikte toplamda 14 boyda güreşler yapılmıştır.¹³ Bu bilgilere göre geçmişten bugüne değerlendirildiğinde Elmalı Güreşleri'nde boy ayrımının standart bir sayısının olmadığı organizasyonun türüne, sporcu sayısına, komitenin belirlediği sayıya göre değişmekte olduğu söylenebilir.

Pazar günün baş pehlivanların final güreşi ile sonlanan yağlı güreşlerde baş pehlivana kupa, madalya, para ödülü ve altın kemer, verilir. Altın kemer bir yıllığına baş pehlivana emanet edilmekte eğer üç yıl üst üste baş pehlivan olmuşsa altın kemerin daimi sahibi olmakta. Diğer boylarda derece yapan sporculara madalya, kupa, altın gibi belirlenmiş ödüller verilir. Güreşlere katılan bütün sporculara federasyonun belirlediği miktarda harcırah (yolluk ücreti) verilir. Elmalı Verem Savaş Derneği güreş komitesi 1979 yılı güreşleri için “Altın Kısbet” ödülünün yaptırılması için karar alınmıştır¹⁴. Birkaç yıl sonra bu ödül güreş komitesinin 24.09.1982 tarihli 25 sayılı karar ile “Altın Elma” ödülünün yaptırılması için karar alınmıştır. Belirlenen ödül üst üste üç yıl baş pehlivan olmuş güreşçiye verilmek üzere yaptırılmıştır. Altın Elma ödülünün ilk sahibi Aydınlı Mehmet Keçe Atak'tır. Altın kemer ödülü ise ilk olarak 1989 yılında Verem Savaş Derneği güreş komitesinin kararına göre yine üç yıl üst üste baş pehlivan olmuş güreşçiye verilmek üzere yaptırılmıştır.¹⁵ Altın kemer ödülünün daimi sahipleri ise Cengiz Elbey, Kenan Şimşek ve Orhan Okulu'nun olduğu bilinmektedir. Yapılan organizasyonlar incelendiğinde diğer güreşçilere verilen ödüller ve baş pehlivan ödülleri dönemin şartlarına ve komitenin belirlediği miktarlara göre para ödülü, madalya, kupa, altın elma ve altın kemer gibi ödüller verilmiştir. Çalışma kapsamında Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşlerinde 1961 yılından 2019 yılına kadar olana süreçte baş pehlivan, ağa ve yöneticilerin bilgisi ortaya konulmuştur.

¹³ Elmalı Belediyesi Arşivi. “667. Elmalı Yeşil Yayla Yağlı Pehlivan Güreşleri”. 03.02.2021

¹⁴ Elmalı Verem Savaş Derneği Kararnamesi 29.05.1979 tarihli 3 sayılı karar

¹⁵ Elmalı Verem Savaş Derneği Kararnamesi 06.09.1989 tarihli 5 sayılı karar

Tablo 4.1 1961-2020 Yılları Arasında Düzenlenen Elmalı Yağlı Güreşlerinin Baş Pehlivanı, Güreş Ağası ve Belediye Başkanlar¹⁶

YAPILDIĞI	YILLAR	BAŞ PEHLİVAN	GÜREŞ AĞASI	BELEDİYE BAŞKANI
609	1961	MEHMET ALİ YAĞCI	RAFET EKER	EMİN SEZER
610	1962	MEHMET ALİ YAĞCI		NURETTİN YILMAZ
611	1963	MEHMET ALİ YAĞCI		NURETTİN YILMAZ
612	1964	ALİ ÇELİK (KARA ALİ)		SÜLEYMAN TÜRKİŞ
613	1965	ALİ ÇELİK (KARA ALİ)	HAMDİ PEHLİVAN	SÜLEYMAN TÜRKİŞ
614	1966	ALİ ÇELİK (KARA ALİ)		HAMDİ ALTINTEPE
615	1967	HASAN ŞAHİN		HAMDİ ALTINTEPE
616	1968			ÖMER SİVRİKAŞ
617	1969	NAZMİ UZUN		HASAN SARIBAŞ
618	1970	HÜSEYİN YİĞİT		HASAN SARIBAŞ
619	1971	NAZMİ UZUN	ÖMER ARI (KOLAK ÖMER)	HASAN SARIBAŞ
620	1972			HASAN SARIBAŞ
621	1973	MEHMET KEÇE ATAK		MEHMET TOKSÖZ
622	1974			MEHMET TOKSÖZ
623	1975	DAVUT YILMAZ		MEHMET TOKSÖZ
624	1976			MEHMET TOKSÖZ
625	1977			EMİN TÜRKİŞ
626	1978			EMİN TÜRKİŞ
627	1979	DAVUT YILMAZ	OSMAN BAŞKAYA	EMİN TÜRKİŞ
628	1980		OSMAN BAŞKAYA	ÖMER SARIASKER
629	1981	AYDIN DEMİR	OSMAN BAŞKAYA	ÖMER SARIASKER
630	1982	MEHMET KEÇE ATAK	OSMAN BAŞKAYA	ÖMER SARIASKER
631	1983	MEHMET KEÇE ATAK	RAMAZAN KÜÇÜKPINAR	ÖMER SARIASKER
632	1984	MEHMET KEÇE ATAK		SELAHATTİN TOPÇU
633	1985			SELAHATTİN TOPÇU
634	1986	RECEP GÜRBÜZ	CAHİT ZEYBEK	SELAHATTİN TOPÇU
635	1987		CAHİT ZEYBEK	SELAHATTİN TOPÇU
636	1988	RECEP GÜRBÜZ	CAVİT ZEYBEK	SELAHATTİN TOPÇU
637	1989	AHMET TAŞCI	MEHMET ÇELEBİ OĞLU	HÜSEYİN İNCE
638	1990	AHMET TAŞCI	MEHMET ÇELEBİOĞLU	HÜSEYİN İNCE
639	1991	CENGİZ ELBEYE	MEHMET ÇELEBİOĞLU	HÜSEYİN İNCE
640	1992	AHMET TAŞCI	HASAN AKALIN	HÜSEYİN İNCE
641	1993	AHMET TAŞCI	HASAN AKALIN	HÜSEYİN İNCE
642	1994	CENGİZ ELBEYE	SAMİ KÜÇÜKBAŞKAN	ÖMER DENİZ
643	1995	CENGİZ ELBEYE	SAMİ KÜÇÜKBAŞKAN	ÖMER DENİZ
644	1996	CENGİZ ELBEYE	ENVER DİKİCİ	ÖMER DENİZ
645	1997	VEDAT ERGİN	ENVER DİKİCİ	ÖMER DENİZ
646	1998	CENGİZ ELBEYE	MEHMET ÇELEBİOĞLU	ÖMER DENİZ
647	1999	HASAN TUNA		HÜSEYİN ALTINTAŞ
648	2000	HASAN TUNA	SALİH KURUBAŞ	HÜSEYİN ALTINTAŞ
649	2001		SALİH KURUBAŞ	HÜSEYİN ALTINTAŞ
650	2002	KENAN ŞİMŞEK	ÖMER ULUTAŞ	HÜSEYİN ALTINTAŞ
651	2003	KENAN ŞİMŞEK	SALİH KURUBAŞ	HÜSEYİN ALTINTAŞ
652	2004	KENAN ŞİMŞEK	MUZAFFER ÜN	HÜSEYİN YAPICI
653	2005	HASAN TUNA	MEHMET ALKAYA	HÜSEYİN YAPICI
654	2006	HASAN TUNA	MEHMET ALKAYA	HÜSEYİN YAPICI
655	2007	SERMEST BULUT	MUHAMMED ALKAYA	HÜSEYİN YAPICI
656	2008	OSMAN AYNUR	MUSTAFA BALABAN	HÜSEYİN YAPICI
657	2009	MEHMET YEŞİL YEŞİL	ALİ ATEŞ	HÜSEYİN ALTINTAŞ
658	2010	OSMAN AYNUR	CEMAL EKŞİOĞLU	HÜSEYİN ALTINTAŞ
659	2011	ALİ GÜRBÜZ	CEMAL EKŞİOĞLU	HÜSEYİN ALTINTAŞ
660	2012	ALİ GÜRBÜZ	CEMAL EKŞİOĞLU	HÜSEYİN ALTINTAŞ
661	2013	ORHAN OKULU	GALİPCAN EKŞİOĞLU	HÜSEYİN ALTINTAŞ
662	2014	ORHAN OKULU	MUAMMER AK	ÜMİTÖZTEKİN
663	2015	ORHAN OKULU	TARIK SAVRAN	ÜMİTÖZTEKİN
664	2016	ORHAN OKULU	TARIK SAVRAN	ÜMİTÖZTEKİN
665	2017	ORHAN OKULU	TARIK SAVRAN	ÜMİTÖZTEKİN
666	2018	ORHAN OKULU	MUAMMER AK	ÜMİTÖZTEKİN
667	2019	ALİ GÜRBÜZ	MUAMMER AK	HALİL ÖZTÜRK
668	2020	-	-	-

Elmalı güreşleri geçmişten günümüze ilçedeki dernekler ve yerel yönetimlerin çabaları ile gerçekleştirilmiştir. 1957 yılında günümüze bu süreç şu şekilde sürdürülmüştür;

¹⁶ Kaynakçada belirtilen gazete haberlerinden derlenmiştir.

- 1957-1965 yılları arasında Verem Savaş Derneği tarafından organize edilmiştir.
- 1965-1973 yıllarında güreş yetkisinin Elmalı Turizm Derneğine verilmesi ve Verem Savaş Derneği'nin katkılarıyla sürdürülmüştür.¹⁷
- 1973-1990 arası Verem Savaş Derneği tekrar bu görevi üstlenmiş ve Elmalı Belediyesi iş birliği ile organize edilmiştir¹⁸.
- 1991 yılında güreş düzenleme yetki belgesinin iptal edilmesi üzerine organizasyonun yönetimi Antalya valiliğine verilmiş organizasyon ilçe kaymakamlığı tarafından düzenlenmiştir. Bu süreçte Verem Savaş Derneği ve güreş komitesi üyeleri haklılarının korunması için karar almış ve Elmalı Verem Savaş Derneği güreş komitesinden hiçbir üye kaymakamlığın düzenlemiş olduğu güreş organizasyon komitesine katılmamıştır¹⁹.
- 1992 -1994 yıllarında tekrar yetki verilmiş ve bu tarihler Verem Savaş Derneği'nin güreşleri organize ettiği son dönem olmuştur²⁰.
- 1994-1998 yıllarına Elmalı Kültür Turizm ve Dayanışma Derneği'nin sorumluluğunda ve belediyenin katkıları ile sürdürülmüştür.
- 1999-2003 yılları arasında yönetimin değişmesi ile birlikte yetki Elmalı Belediyesi'ne verilmiştir.
- 2004-2008 yılları arasında belediyelerin 4734 sayılı kamu ihale yasasına göre güreş organizasyonu düzenlemesi mümkün olmadığı gerekçesi ile organizasyon Elmalı Kültür Turizm ve Dayanışma Derneği'ni tarafından organize edilmiştir. Elmalı belediyesi bu süreçte faaliyetlerin düzenlenmesine katkı sağlamıştır.²¹

2008 yılından 2020 yılına kadar olan dönemde ise belediyesi tarafından organize edilmektedir.

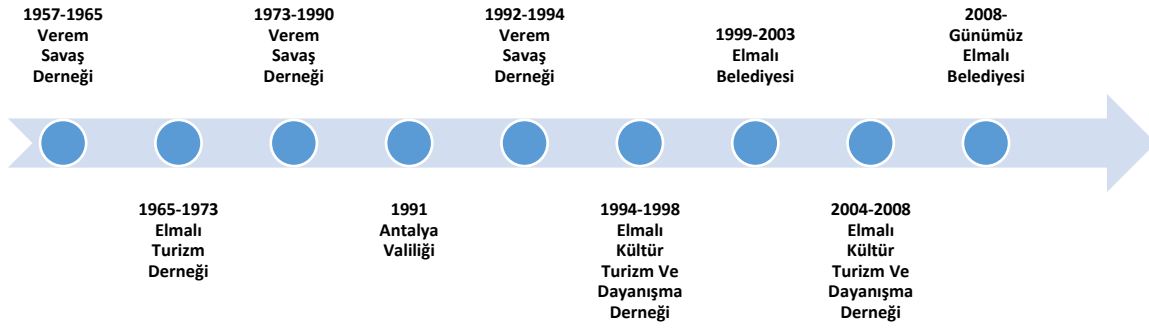
¹⁷ Elmalı Verem Savaş Derneği Kararnamesi 25.12.1973 tarihli 10 sayılı karar

¹⁸ Elmalı Verem Savaş Derneği Kararnamesi 20.02.1990 tarihli 10 sayılı karar

¹⁹ Elmalı Verem Savaş Derneği Kararnamesi 31.08.1991 tarihli 31 sayılı karar

²⁰ Elmalı Verem Savaş Derneği Kararnamesi 04.07.1994 tarihli 99 sayılı karar

²¹ Elmalı Kültür Turizm ve Dayanışma Derneği Kararnamesi 12.07.2006 tarihli 9 numaralı karar

Şekil 4.1 Elmalı Güreşleri Organizasyonun Tarihsel Süreci

Elmalı’da güreşler sabit bir alanda olmamak üzere dönemin şartlarına göre farklı alanlarda yapılmıştır.

O.Y.2: “1957’den önce buradaki yapılan ilk güreşler bu ağalar yokuşu dediğimiz şu anda Hasan Subaşı’nın evinin bahçesi var orada yapılıyor. Orası yetersiz kalınca, şurada Topdağı dediğimiz karşıda bir seyir terası gibi tesisler yapıldı. Onun eteğinde su deposunun olduğu yerde orası Ömer Ağalar Hayratı denir yani bahçe, gene ağalar sülalesine ait bir arazi orada güreşler devam ediyor. Orası da yeterli gelmeyince, şimdiki kapalı pazar şu an da kullanılan aşağıda Yeşil Cami’nin hemen sağ tarafında kapalı pazarın olduğu yer, daha önceden otogardı daha sonra etrafına dükkânlar yapıldı, orada güreşler devam ediyordu. Oradan tekrar şimdiki Elmalı lisesinin önündeki yere geçiyor. 1957 yılından sonra da bu çünkü güreş sahasının olduğu yerde yapılmaya devam ediyor”

Katılımcılardan edinilen bilgilere göre bu alanlar sırası ile şöyledir;

- Haydar Baba Türbesi’nin yanındaki ağalar yokuşunun düzlüğünde Hasan Subaşı konağının bahçesinde,
- Ardından Top Dağı’nın eteğinde bulunan Ömer Ağalar hayratı olarak bilinen çayırılık alanda,
- Günümüzde kapalı pazar yeri olarak kullanılan, Yeşil Cami’nin aşağısında bulunan alanda,
- 1957 yılında Elmalı Ortaokulu’nun bahçesinde,
- 1963 yılında ise Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü’nün, Milli Savunma Bakanlığı’na ait sahaya başvuru yapmasıyla ve Antalya Valisi Teoman Paşa’nın katkıları ile 16 bin lira karşılığında günümüzde güreşlerin yapıldığı güreş sahası Elmalı’ya verilmiştir (Kati,2018:86). Yeni adıyla “Türk’ün İlk Er Meydanı” olarak

anılan sahada 1963 yılından günümüze kadar Elmalı güreşleri düzenli olarak yapılmıştır. Sahanın adı yıllar içerisinde değişikliğe uğrasa da yeri aynı kalmıştır.

Resim 4.2 Hasan Subaşı'nın konağının bahçesi

Kaynak: Araştırmacının Fotoğraf Arşivi

Resim 4.3 Ömer Ağalar Hayratı

Kaynak: Araştırmacının Fotoğraf Arşivi

Resim 4.4 Kapalı Pazar Yeri

Kaynak: Çelik, B. Fotoğraf Arşivi

Resim 4.5 Elmalı Ortaokulu Bahçesi

Kaynak: Araştırmacının Fotoğraf Arşivi

Resim 4.6 Türk'ün İlk Er Meydanı

Kaynak: <http://www.star.com.tr/yerel-haberler/665-tarihi-elmali-yesilyayla-yagli-guresleri-131848/>

Elmalı güreşlerinin her yıl bir amaç uğruna yapıldığı bilinmektedir. Güreşlerin başladığı günden bugüne ilçenin fiziki, sosyal, ekonomik ihtiyaçları güreşlerden toplanan hasılat ile karşılanmıştır. Verem savaş derneğinin öncülüğünde başlayıp günümüze kadar devam eden bu yaklaşım ilçenin gelişimine katkı sağlamıştır. Güreşlerden toplanan hasılat ile yapılan doğum evi, hastane, verem savaş dispanseri, lise binası, Kuran kursu, içme suyu gibi ilçenin fiziki ihtiyaçlarını karşılayacak çalışmalar yapılmıştır. Öğrencilere burs imkânı, hastalara ve yoksul öğrencilere sosyal yardım, köylerde, çevre ilçelerde düzenlenen organizasyonlara maddi destek, kurum ve kuruluşların eksiklerinin tamamlanmasına katkılar sağlanmıştır.^{22, 23}

Elmalı güreşlerinin olduğu hafta ilçe de toplumun her kesimine hitap eden çeşitli etkinliklerde düzenlenmektedir. Geçmiş yılların müsabaka programlarında bakıldığında; Yörük göçü, konserler, mehter takımı gösterileri, mahalli sanatçıların konserleri, çocuk şenlikleri, farklı spor branşlarında müsabakalar, yöresel ürünlerin tanıtımının yapıldığı alanlar, sergiler sempozyumlar, film gösterileri gibi birçok etkinlik düzenlenmiş ve günümüzde de bu etkinlikler devam etmektedir.²⁴ Elmalı Yağlı Güreşleri'nin bir diğer özelliği panayır alanlarının kurulmasıdır. Panayırlar giyimden, gıdaya, hediyecek eşyalardan süs eşyalarına kadar birçok ürünün satıldığı yerdir, ilçede “yazgı” alanları olarakta anılmaktadır.

²² “Geleneksel Yeşil Yayla Güreşleri” Elmalı'nın Sesi Gazetesi. 13 Ağustos 1968.

²³ Elmalı Verem Savaş Derneği Kararnamesi 13.11.1987 tarihli 12 sayılı karar

²⁴ Tarihi elmali yeşil yayla güreşleri, önümüzdeki yıllarda da düzenlenecek” Ekonomi Gazetesi.28.08.2000.

BEŞİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

5.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada, organizasyondan etkilenen, katkı sağlayan ve organize eden bireylerin geçmiş deneyimlerinden ve görüşlerinden yararlanmak üzere nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenoloji deseni benimsenmiştir (Gürbüz ve Şahin,2018:408). Fenomenoloji, bireylerin deneyimleri sonrasında geliştirdiği algı ve anlamları sorgulamaktadır (Ersoy,2017:133). Bu tür araştırmalarda araştırmacı veriler üzerine odaklanır, olgu ve olayları anlamaya çalışır, verilerden teoriler veya modeller üretmesi beklenir (Gray, 2013:22'den aktaran, Ersoy,2017:83). Fenomenoloji araştırmalarında genellikle az sayıdaki katılımcılarla yürütülen görüşme (mülakat) tekniğinden yararlanılmaktadır, bu tekniğin kullanılması amaç katılımcıların bireysel deneyimlerini derinlemesine incelemektir. Gözlem, yazılı ve görsel materyallerde araştırma deseni içerisinde destek veri olarak kullanılabilir (Ersoy,2017:133). Görüşme tekniğinde araştırmacı tarafından konuya ilişkin soruların önceden hazırlanması ve görüşme sırasında net cevaplanmayan yerleri ortaya çıkarmak adına serbest sorular sorulur. Uygulanan bu teknikteki amaç verileri daha kolay analiz edilebilmek ve derinlemesine görüşmeler yapabilmektir (Altınel ve Akın,2020:176). Bu amaçla çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmıştır.

Araştırmada organizasyonun tarihi sürecine ilişkin bilgilere ulaşmak adına kullanılan bir diğer veri toplama tekniği ise doküman (belge) analizidir. Bir olgunun varlığını veya bir iddianın doğruluğunu gösteren, aklın kabul ettiği veriler doküman olarak tanımlanırken, kitap, gazete, yazılı belge, arşiv kayıtları ve fotoğraf gibi yazılı ve görsel belgelerin incelenmesi doküman analizi olarak tanımlanmaktadır (Duran, 2005:75). Araştırma kapsamında basılı yapıtlar, kamu ve sivil toplum kuruluşlarının arşivleri ve resmi dokümanlar incelenmiş ve analiz edilmiştir.

5.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Fenomenoloji araştırmalarında, belirlenen olay ve olgular hakkında gerçek yaşama dair, kişisel tecrübe ve deneyimleri olan bireyler araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır (Gürbüz ve Şahin, 2018:430). Bu nedenle, daha önce organizasyonun yönetimine katkı sağlayan, organizasyondan etkilenen ve yöre halkından organizasyona ilişkin deneyimleri olan katılımcılar ile görüşmeler yapılmıştır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Amaçlı örneklem

araştırmacının kendi kişisel gözlemlerinden hareketle araştırmanın konusu hakkında bilgi sahibi olduğu düşünülen, olguya ilişkin belirli özellikleri taşıyan deneklerin seçimine denir. Araştırma sırasında katılımcıların tavsiyelerinden yararlanılarak konu hakkında daha fazla bilgisi olduğu düşünülen ve araştırmaya farklı bir bakış açısı ile katkı sağlayacak bireylerin sorgulanmasıyla yeni katılımcılara ulaşılmıştır (Gürbüz ve Şahin, 2018:132-133) böylece çalışmada kartopu örnekleme tekniğine de başvurulmuştur.

Araştırmanın konusu ve kullanılan teknikler doğrultusunda araştırmanın çalışma grubunu Elmalı ilçesinde bulunan 7 esnaf, organizasyonun yönetimini sağlayan 4 yönetici, organizasyona katkı sağlayan kurum ve kuruluşların 4 yöneticisi, 1 antrenör, 1 hakem, 3 seyirci, 2 sporcu, Akdeniz Üniversitesi'nde Elmalı ilçesi ile ilgili farklı çalışmalarda bulunmuş 4 öğretim üyesinden oluşan toplam 26 katılımcı ile görüşme yapılmıştır. Fenomenoloji araştırmalarında daha fazla kişi ile görüşmenin daha fazla bilgi elde etmeyi sağlamadığı görüşü kabul edilmektedir. Bu amaçla araştırılan olguya yönelik olarak görüşme yapılacak kişi sayısı farklılaşmakla birlikte, katılımcı sayısının artırılmasına odaklanmak yerine katılımcılardan elde edilecek bilgilerin kalitesine ve niteliğine yoğunlaşılması gerekli görülmektedir (Baş ve Akturan,2008'den aktaran Kartal,2020:105).

Baltacı'ya göre nicel araştırmalarda örneklem sayısının çokluğu önem kazanırken, nitel araştırmalarda belirlenen örneklemin detayları üzerinde durulur. Nitel araştırmalarda çeşitli örneklem biçimleri bulunsa da bu araştırma türünde konuya ilişkin en iyi katkıyı sağlayacak örnekleme ulaşılmaya çalışılır. Bilginin derinliği ve özgünlüğünün etkili görüldüğü nitel araştırmalarda küçük örneklem grubundan elde edilecek nitelikli ve kapsamlı verilere ulaşmaya odaklanmak gerektiği savunulur (Baltacı,201 9:373). Bu nedenle katılımcı sayısı amaçlı örneklem ve verilerin doygunluğuna bağlı olarak belirlenmiştir.

Araştırma öncesinde çalışmaya katkı sağlayacak katılımcıların bilgilerinin gizli kalacağı ifade edilmiştir. Berg ve Lune (2015:116'dan aktaran Kartal,2020:105) nitel araştırmalarda araştırmacıların katılımcılar tarafından paylaşılan bilgilerin gizli tutulacağı konusunda bilgilendirmesi ve bu sürecin gizli tutulması için katılımcılara kod ya da takma ad kullanılmasının mümkün olduğunu ifade etmektedirler.

Bu bağlamda katılımcıların bilgilerini kodlamak adına esnaflara "E.1", organizasyonu yönetenlere "O.Y.1", kurum ve kuruluş yöneticilerine "K.Y.1.", görüşme yapılan öğretin görevlisi "Ö.G.1.", antrenör "A.1.", hakem "H.1", sporcular "S.1", seyirciler "K.S". Şeklinde kodlama yapılarak araştırmaya katkı sağlayan katılımcıların kimlikleri ve görüşleri gizli tutulmuştur.

Bu araştırmayı katılan katılımcıların demografik bilgileri ise aşağıdaki tabloda verilmiştir;

Tablo 5.1 Katılımcıların Demografik Bilgileri

KATILIMCI KOD	CİNSİYET	MESLEK	YAŞ	YAŞADIĞI YER
O.Y.1	Erkek	Yönetici	70	Elmalı
O.Y.2	Erkek	Yönetici	68	Elmalı
O.Y.3	Erkek	Yönetici	66	Elmalı
O.Y.4	Erkek	Yönetici	40	Elmalı
K.Y.1	Erkek	Yönetici	75	Elmalı
K.Y.2	Erkek	Yönetici	55	Elmalı
K.Y.3	Erkek	Yönetici	41	Elmalı
K.Y.4	Erkek	Yönetici	47	Elmalı
E.1	Erkek	Esnaf	48	Elmalı
E.2	Erkek	Esnaf	62	Elmalı
E.3	Erkek	Esnaf	36	Elmalı
E.4	Erkek	Esnaf	48	Elmalı
E.5	Erkek	Esnaf	42	Elmalı
E.6	Erkek	Esnaf	36	Elmalı
E.7	Kadın	Esnaf	41	Elmalı
A.1	Erkek	Antrenör	26	Elmalı
H.1	Erkek	Hakem	47	Elmalı
S.1	Erkek	Sporcu	71	Aydın
S.2	Erkek	Sporcu	28	Elmalı
K.S.1	Erkek	Seyirci	59	Elmalı
K.S.2	Erkek	Seyirci	58	Elmalı
K.S.3	Kadın	Seyirci	28	Elmalı
Ö. Ü.1	Kadın	Öğretim üyesi	37	Antalya
Ö. Ü.2	Erkek	Öğretim üyesi	58	Antalya
Ö. Ü.3	Erkek	Öğretim üyesi	59	Antalya
Ö. Ü.4	Erkek	Öğretim üyesi	82	Antalya

5.3. Araştırmanın Veri Toplama Aracı

Çalışmada katılımcıların konu ile ilgili düşüncelerini, deneyimlerini ve görüşlerini almak derinlemesine bilgi edinmek amacıyla görüşme tekniği uygulanmış ve görüşmenin bir türü olan yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır (Altınel ve Akın,2020:176). Araştırmanın amacı doğrultusunda katılımcılara sorulacak sorular hazırlanmadan önce araştırmacı tarafından literatür taraması yapılmıştır. Konu hakkında yapılan kapsamlı incelemeler sonucunda çalışmanın amacına uygun genel soruların bulunduğu bir soru havuzu oluşturulmuş daha sonra bu sorular kendi içerisinde konu ile ilgili olarak 4 temaya ayrılmıştır. Hazırlanan sorular danışman tarafından irdelenip eksikler tamamlanmış gereksiz olduğu düşünülen sorular çıkartılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme için toplamda 35 soru hazırlanmıştır. İlk iki görüşme sonrasında katılımcılara yöneltilen soruların algılanış biçimlerinde farklılıklar saptanmış katılımcıların sorulara verdikleri cevapların eksik görülmesi ile sorular çıkartılmıştır. Ekleme ve çıkartmalar sonrasında toplamda 26 ana soru,

katılımcıların cevaplarına, görüşmenin akışına ve belirlenen katılımcı mesleğine göre değişen 20 sondaj soru sorulmuştur.

Araştırmada verileri toplamak amacıyla doküman analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Bu bölümünde ise çalışmaya özgü bilgilere ulaşmak için kütüphanelerin ve belirlenen dönemde çıkartılan gazetelerin listesi çıkartılmıştır. Görüşmeler sırasında kurum ve kuruluşların bilgisi dahilinde arşivler belgeleri incelenmiştir.

5.4. Araştırmacının Rolü ve Verilerin Toplanması

Gürbüz ve Şahin'e (2018:185) göre nitel araştırmalarda görüşme süreci 5 temel aşamadan oluşur. Araştırmacı ilk olarak genel ve özel amaçlarını, görüşme türünü, görüşme sırasında soracağı soruları ve görüşmeyi yapacağı katılımcıları belirlemelidir. İkinci aşama da ise görüşme yapılacak kişilerin bu sürece hazırlanması görüşmenin yapılacağı ortamın belirlenmesi gibi ön hazırlıkların yapılması gerekir. Üçüncü aşamada görüşme sırasında katılımcı ile görüşmeci arasında etkili iletişim kurulmalı, araştırmanın amacına yönelik cevaplar alabilmek adına görüşmeciye sorular net bir şekilde açıklanmalıdır. Dördüncü aşamada belirlenen sorular bittikten ve görüşme belli bir doygunluğa ulaştıktan sonra çalışmanın sonuna gelindiği katılımcıya bildirilmelidir. Beşinci ve son aşamada ise değerlendirme yapılır, görüşmeci konuşulanları özetleyerek değerlendirir ve görüşmeyi sonlandırır.

Bu bağlamda görüşmeler yapılmadan önce araştırmanın amacına uygun sorular hazırlanmış ve çalışmanın içeriğine uygun olarak bu soruların kimlere sorulması gerektiği belirlenmiştir. Katılımcıların belirlemesi aşamasında organizasyonun günümüzde hangi sektörlere etki ettiği, kimler tarafından yönetildiği ve organizasyonun paydaşları belirlenerek katılımcıların listesi çıkartılmıştır. Belirlenen katılımcıların iletişim bilgilerine ulaşılarak konu hakkında bilgi verilmiş çalışmaya gönüllü katılmak isteyen katılımcılardan randevu alınarak, görüşmenin yapılacağı yerler belirlenmiştir. Bu süreç içerisinde Elmalı ilçesine katılımcılar ile yüz yüze görüşme yapmak amacıyla farklı hafta ve günlerde olmak üzere 4 kez gidilmiştir. Her katılımcı ile farklı saatlerde ve farklı yerlerde görüşülmüştür. Planlanan görüşmeler katılımcıların izni alınarak ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Görüşme sırasında katılımcıların konuya olan ilgileri ve çalışmanın konusunun yerele özgü olması dolayısı ile görüşmelere sıcak yaklaşım gösterdikleri ve cevaplarda samimi oldukları düşünülmektedir. Görüşmeler sonrasında katılımcılara eklemek istedikleri başka bir bilgi olup olmadığı sorularak çalışma sonlandırılmıştır. Görüşme bittikten sonra katılımcının araştırma konusu ve görüşme hakkında fikirleri sorularak değerlendirmeler yapılmış ve görüşmeler katılımcıların

rızası alınarak katılımcı onam formu imzalatılarak tamamlanmıştır. Daha sonra ses kayıtları Word dosyası ortamında yazıya dönüştürülmüştür. Verilerin yazılı metne dönüştürülen halleri katılımcılara iletişim bilgileri ile gönderilerek katılımcı teyitleri alınmıştır. Görüşme metinleri tüm aşamaları tamamladıktan sonra NVivo 10 programında analiz edilmek üzere hazır hale getirilmiştir ardından içerik analizleri yapılmıştır. Ayrıca görüşmelerle eş zamanlı olarak, elmalı ilçesi ilgili farklı alanlarda çalışmalarda bulunmuş Akdeniz Üniversitesinde görevli 4 öğretim üyesi ile farklı zamanlarda görüşme yapılarak konu hakkındaki düşünceleri ve süreç içerisinde yararlanılabilecek kaynaklar hakkında bilgi alınmıştır.

Araştırmanın başlangıcında, eylül ayının ikinci haftası düzenlenecek olan Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'ne katılmak organizasyonda bulunmak alanda gözlem yapmak, notlar almak, katılımcı, seyirci ve sporcuları gözlemlemek amacıyla plan yapılmıştır. Ancak 2020 yılında ortaya çıkan Kovid-19 adlı salgının tüm dünyaya yayılması ile ülkemizde tüm spor faaliyetleri iptal edilmiş yapılması planlanan çalışmanın gözlem tekniği gerçekleştirilememiştir. Bu durumda gözlemek istenen alanlar fotoğraf çekilerek kayıt altına alınmıştır.

Çalışmada kullanılan doküman analizi tekniğinde, öncelikle Elmalı İlçe Halk kütüphanesi ardından Antalya Tekelioğlu kütüphanesi ziyaret edilmiş ve buralarda bulunan gazete arşivleri taranmıştır. Tarama organizasyonun yapıldığı dönemi içine alan ağustos-eylül-ekim aylarındaki gazeteler ile başlamış ardından diğer zaman dilimleri de ihtiyaç durumunda incelenmiştir. Elmalı Güreşleri ile ilgili haberlerinin olduğu kısımlar kamera ile çekilerek kayıt altına alınmış bu bilgiler daha sonra çalışmada yararlanmak üzere bilgisayara aktarılmış ve gazetelerin isimleri ve haberlerin tarihlerine göre sıraya dizilmiştir. Süreç içerisinde toplamda 11 farklı gazete taranmıştır. Organizasyonun yürütülmesinden sorumlu üç farklı kurum ile görüşmeler sonrasında ilgili kurumların günümüz ve geçmiş tarihlerine ait arşiv kayıtları, kurumda bulunan bir görevli gözetiminde incelenmiştir.

5.5. Verilerin Analizi

Verilerin toplanması sürecinde toplamda 26 katılımcı ile yapılan görüşmelerden elde edilen veriler NVivo 10 programına aktararak verileri içerik analizleri yapılmıştır. Balcı'ya göre içerik analizi yazılı ve sözlü materyallerin sistemli bir şekilde analizini kapsar. İçerik analizin de katılımcıların söylediği ve yazdığı verilerin açık bir şekilde kodlanması ve verinin ne sıklıkla tekrar ettiğini belirleyip sayısal olarak ifade edilmesidir (Balcı,1997:230).

İçerik analizi yönteminde elde edilen veriler 4 aşamalı bir süreçten geçirilerek analiz edilir: Verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temalarını düzenlenmesi,

bulguların tanımlanması ve yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013'den aktaran Birel ve Çevik, 2020:74).

Çalışmada uygulanan içerik analizi yönteminde ilk adım verilerin kodlanmasıdır, kodlanan veriler konu ile ilgili gruplara ayrılarak temalar oluşturulmuştur. Araştırmacı tarafından belirlenen kodlar ve temalar düzenlendikten sonra 2 uzmanın görüşüne başvurulmuş veriler 3 farklı bakış açısı değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonrası temalar ve kodlar fikir birliğine dayalı olarak çözümlenmiştir. Araştırmacı verileri okuyucuya anlamlı bir şekilde sunmak amacıyla kodları ve temaları düzenlemiştir. Son olarak ortaya çıkan bulgular ile verilere anlam kazandıracak yorumlamalar yapılmıştır.

Çalışmanın bir diğer veri toplama aracı olan doküman analizi tekniğinde arşiv kayıtlarından ve basılı yayınlardan alınan bilgiler tablolar halinde okuyuculara sunulmuştur.

5.6. Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenirliliği

Nitel araştırmalarda bir çalışmanın geçerlilik ve güvenirliliği sağlamanın yolu araştırmacının konuyu objektif bir şekilde değerlendirmesi ve çalışmanın her aşamasının detaylı bir şekilde açıklaması ile sağlanmaktadır. Nitel araştırmalarda geçerlilik kavramı iç geçerlilik ve dış geçerlilik olarak ayrılmaktadır (Birel ve Çevik, 2020:76). Çalışmanın iç geçerliliği katılımcı teyidi yapılarak sağlanmıştır. Katılımcılar ile yapılan görüşmelerin daha sonra Word metnine çevrilmesiyle katılımcılara ulaşılarak görüşmeler teyit edilmiş ve geri bildirimler alınmıştır. Yapılan görüşmelerde hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşmelerde katılımcıların verdikleri cevaplar bağımsız iki uzman öğretim üyesi tarafından incelenmiştir. Hazırlanan kodlar da “görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” olan kodlar tartışılmış araştırma 3 farklı kişi tarafından değerlendirilerek güvenirliliği sağlanmıştır. Araştırmacının bölgeye yakın bir konumda ikamet etmesi, ilçeye ve ata sporu güreşe olan ilgisi ile çalışmanın güvenirliliği sağlanmaya çalışılmıştır.

5.7. Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmanın yapılabilmesi için Akdeniz Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik kurulundan gerekli izin (Ek-1) alınmıştır. Çalışma sırasında katılımcılarla görüşme yaptıktan sonra “Aydınlatılmış onam formu” (Ek-2) imzalatılmıştır.

ALTINCI BÖLÜM

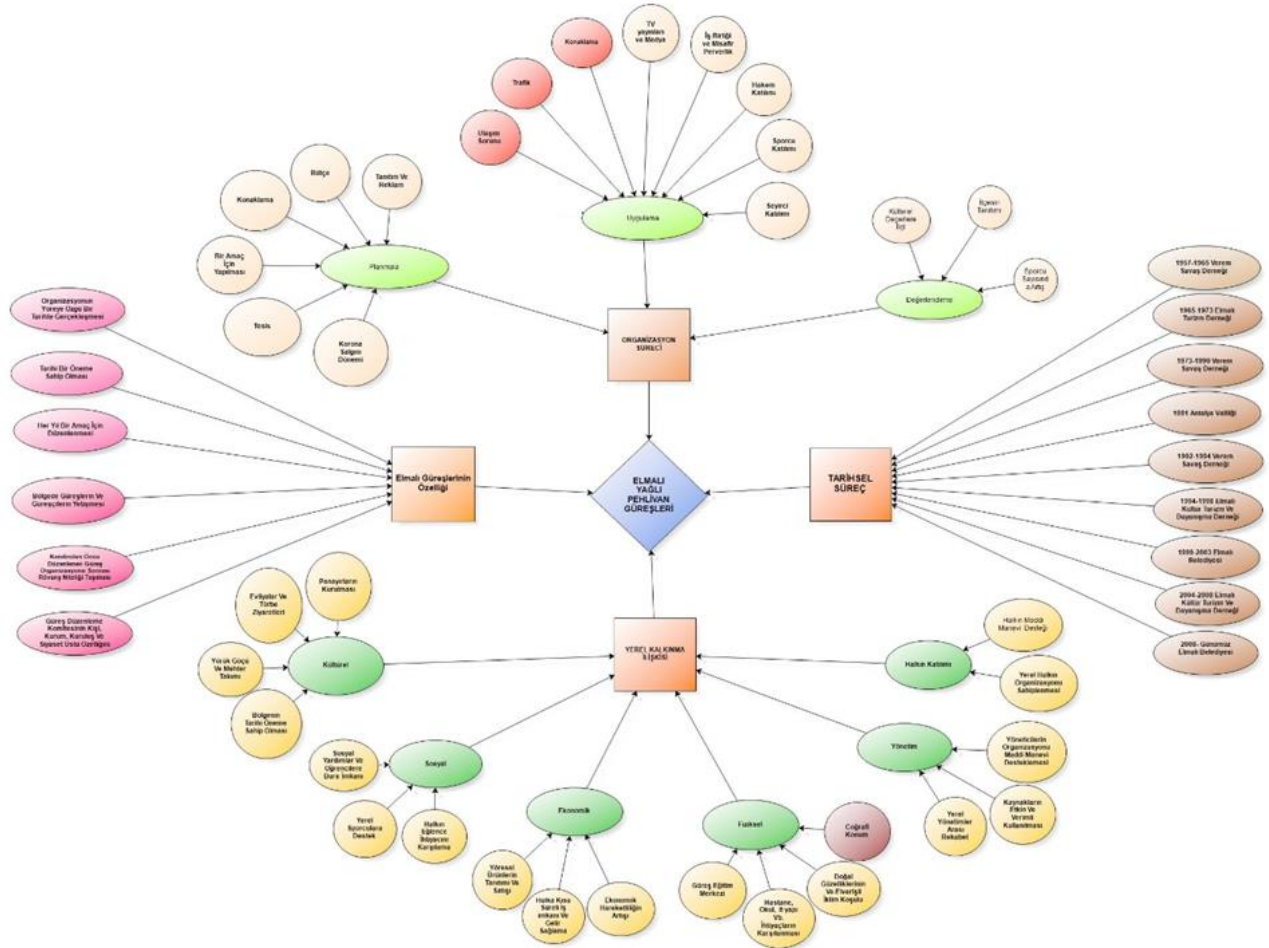
BULGULAR

6.1. Araştırmaya İlişkin Bulgular

Yapılan çalışmanın içerik analizi sonucunda ortaya çıkan “Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri” teması ile ilgili olarak ortaya çıkan sonuçlar dört alt tema altında incelenmiştir.

Bunlar:

- Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’nin Özelliği
- Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşlerinin Tarihi Süreci
- Organizasyon Süreci
- Yerel Kalkınma İlişkisi

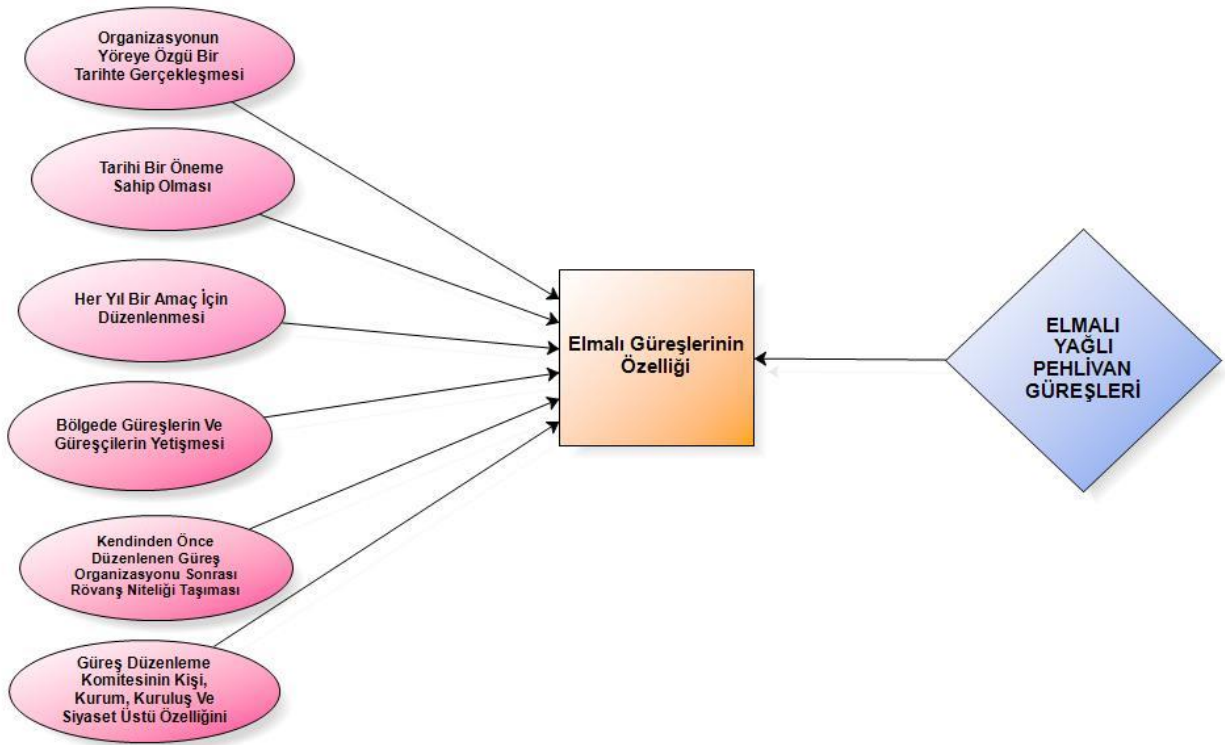
Şekil 6.1 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri Teması

6.1.1. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Özelliği

Şekil 6.2 de Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Özelliği teması belirlenmiş olup altı kategoriden oluşmaktadır. Belirlenen kategoriler Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin özelliğine ilişkin verileri ortaya koymaktadır. Bu veriler şunlardır;

- Tarihi bir öneme sahip olması,
- Organizasyonun yöreye özgü bir tarihte gerçekleşmesi,
- Her yıl bir amaç için düzenlenmesi,
- Bölgede güreşlerin ve güreşçilerin yetişmesi,
- Kendinden önce düzenlenen güreş organizasyonu sonrası rövanş niteliği taşıması,
- Güreş düzenleme komitesinin kişi, kurum, kuruluş ve siyaset üstü özelliği

şeklinde ortaya çıkan bulgular; tema, alt tema, kategoriler ve doğrudan alıntılar ile birlikte tablo 6.1'de verilmiştir.

Şekil 6.2 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Özelliği Alt Teması

Tablo 6.1 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Özelliği Alt Teması Kategorileri ve Kodları

Konu	Tema	Kod	Doğrudan Alıntı
ELMALI YAĞLI PEHLİVAN GÜREŞLERİ	Elmalı Güreşlerinin Özellikleri	Her Yıl Bir Amaç İçin Düzenlenmesi	O.Y.3. “Şimdiki bütçeleri eskisi gibi kâra geçiremiyorsun. Giderler çok olduğu için çok idareli kullanırsan yapabilirsin. Önce mesela organizasyon yapılmadan bir hedef konulurdu bu seneki güreşte toplanan yardımlar şuraya yapılacak, şuraya verilecek, şu okula gidecek veya şu bina yapılacak diye kararlar alınırdı. Şimdiki organizasyonlarda tabii son yıllarda yapılacak işler kalmadı. Artık tamamen güreşçilerin, pehlivanların ve halkın güreş seyretmesine yönelik oldu.”
		Bölgede Güreşlerin ve Güreşçilerin Yetiştirilmesi	O.Y.2. “Bizim burasıda pehlivan yetiştirme açısından da yani bir merkez konumundadır. Buradan çok pehlivan yetiştirmiştir. Bu 1980 yılında burada Mehmet Öztürk, Sarı Mehmet dediğimiz, bugün ki Ali Gürbüz'ün dedesi o yani Kırkpınar'da olsun buralarda olsun derece yaptı birincilik aldı. Şimdi Sımandırlı Recep Gürbüz güreşirken, onu keşfetti.”
		Kendinden Önce Düzenlenen Güreş Organizasyonu Sonrası Rövanş Niteliği Taşınması	K.Y.3. “Tarihi dışında en önemli özelliği Kırkpınar güreşleri Türkiye Cumhuriyeti'nin başpehlivanı seçildiği yer. Ama şimdi şöyle bir şey var tek yerle sınırlandırılmadığı için Elmalı güreşleri de tarihinin katkısı var otomatikman yapılan faaliyetinin organizasyonun büyüklüğü açısından da Kırkpınar'ın bir rövanşı olarak gözüktüyor. Bundan dolayı da Kırkpınar'da Ali başpehlivan oldu acaba Elmalı'da da Ali mi yenecek işte Orhan mı yenecek İsmail mi yenecek bir rekabet oluyor Onun da büyük bir etkisi oluyor sonuçta.”
		Güreş Düzenleme Komitesinin Kişi, Kurum, Kuruluş	Ö.G.3. “Her yıl organizasyon komitesi üyeleri mutlaka siyasi idarenin Elmalı'daki veya yereldeki her neyse durumuna göre değişir. O yanında kimleri görmek istiyorsa onları yazar onlarla çalışır ama burada şu güdüldür. Kesinlikle mesela bir yıl boyunca birbiri ile didişen kavga eden arkasından atıp tutan vesaire bunun adı siyaset, insanlar güreş zamanı gelince sollarını sağlarını bir kenara

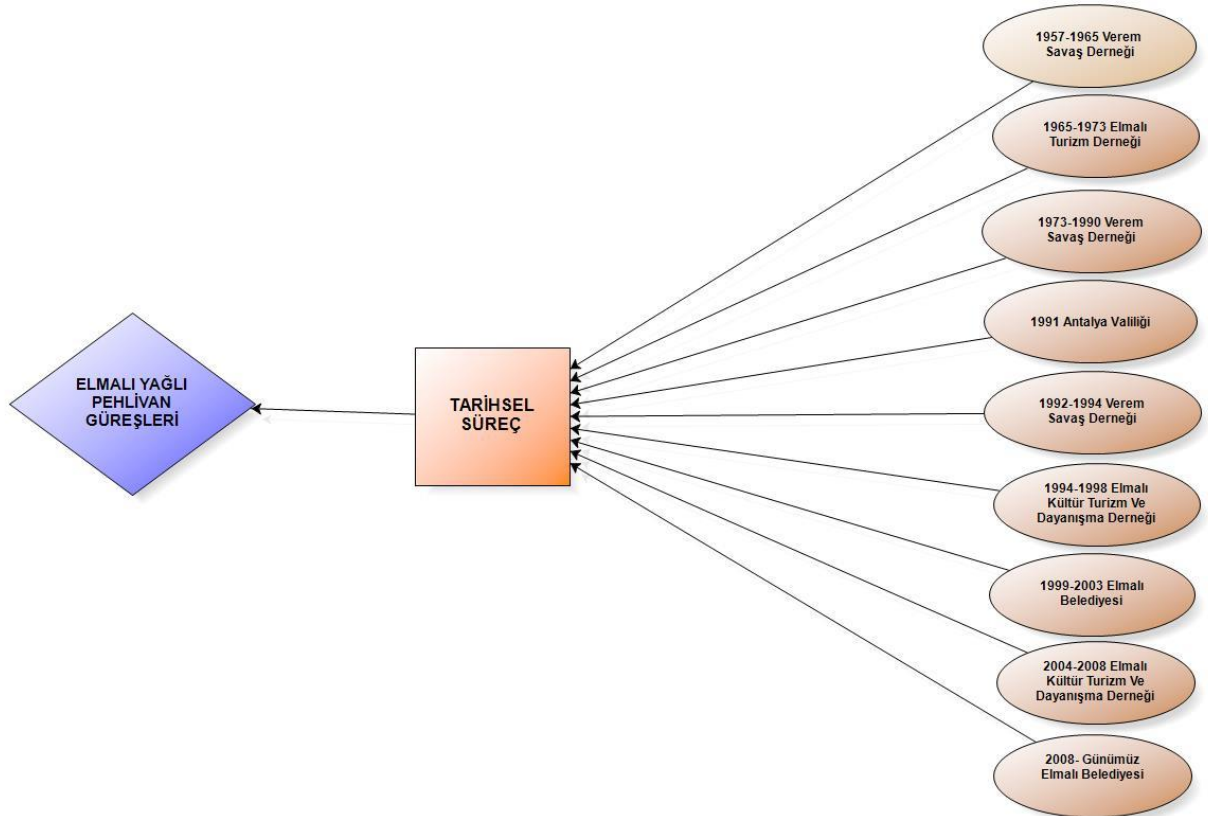
Konu	Tema	Kod	Doğrudan Alıntı
		ve Siyaset Üstü Özelliğini	<i>birakırlar ve komiteye girmek ister. Niye çünkü bizim Elmalı'da şöyle bir şey vardır. Elmalı'da insanlar Elmalı'nın tanıtımı söz konusu olduğu zaman bütün kimliklerini siyasi görüşlerini bir kenara bırakırlar. Maddi anlamda bize ne getirir ne götürür hiç düşünmezler sadece Elmalı'nın gelişmesi için çalışırlar. Bu da zaten bu birlik beraberliğe en büyük örnek Elmalı güreşleridir.”</i>
		Tarihi Bir Öneme Sahip Olması	K.S.1. <i>“Kâr amaçlı değil geçmişte Verem Savaş Derneği güreşlerin karları ile Elmalı birçok hizmet yaptı ama bugün bu maliyetler o kadar yükseldi ki artık güreşin karı bırakın güreşlerin kendi masrafını karşılanması bile neredeyse mümkün olmuyor. Buna rağmen bu zorluklarla devam ediyor. Elmalı gibi tarihi olan bir organizasyonun kesintiye uğramaması düşüncesiyle devam ediyor”.</i>
		Organizasyonun Yöreye Özgü Bir Tarihte Gerçekleşmesi	O.Y.4. <i>“Elmalı yayla Finike'den Antalya'dan oradan buradan bir sürü insan yaylamaya geliyor. Ne zamana kadar bekler bu insanlar göç tarihi ne zamandır bu insanların pazartesi günüdür. Güreş arifesinden bir gün sonradır, insanlar bunu ona göre organize ediyorlar. Güreş biter bakın abartmıyorum nasip olursa o günü hep beraber yaşayıp görürüz. Pazar günü güreşleri göreceksiniz burası ne böyle çok kalabalık diyeceksiniz. Pazartesi günü bir geleceksiniz göreceksiniz kimse yok. Yani insanlar tam kitlenmiş yıllardır Eylül'ün ikinci haftası yapılıyor. Haziranda okullar kapanır insanlar yaylalara göçer güreş biter ertesi gün gider. Burada olay bu kalıplanmış bir şey halk da hep yani o anı o günü bekliyor.”</i>

Tablo incelendiğinde katılımcılar Elmalı Güreşleri'nin özellikleri ile ilgili olarak tarihi bir organizasyon olduğu bir amaç uğruna yapıldığı, yöreye özgü bir tarihte yapıldığı yöneticilerin organizasyona sahip çıktığı, rövanş alma ortamı olarak görülmesi, yerel güreşçilerin yetiştirilmesi olarak ifade edilmiştir.

6.2. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Tarihsel Süreci Alt Teması

6.3 de Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Tarihsel Süreci teması belirlenmiş olup dokuz kategoriden oluşmaktadır. Belirlenen kategoriler 1957 yılından günümüze organizasyonu düzenleyen kurumları ve kronolojik olarak sırasını gösteren bilgileri içermektedir. Bunlar:

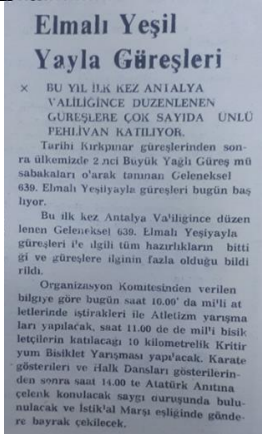
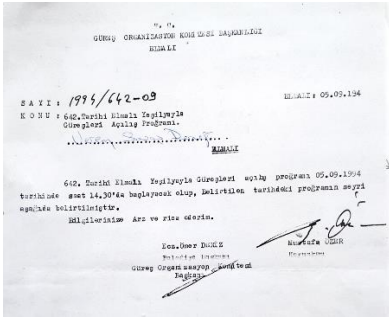
- 1957-1965 Verem Savaş Derneği
- 1965-1973 Elmalı Turizm Derneği
- 1973-1990 Verem Savaş Derneği
- 1991 Antalya Valiliği
- 1992-1994 Verem Savaş Derneği
- 1994-1998 Elmalı Kültür Turizm ve Dayanışma Derneği
- 1999-2003 Elmalı Belediyesi
- 2004-2008 Elmalı Kültür Turizm ve Dayanışma Derneği
- 2008- Günümüz Elmalı Belediyesi

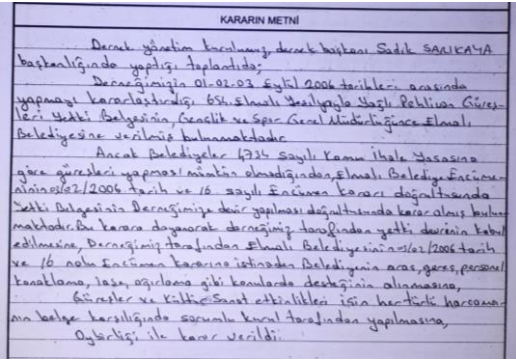

Şekil 6.3 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Tarihsel Süreci Alt Teması

Tablo 6.2 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Tarihsel Süreci Alt Teması Kategorileri ve Kodları

Konu	Tema	Kategori	Kaynak
ELMALI YAĞLI PEHLİVAN GÜREŞLERİ	Tarihsel Süreci	1957-1965 Verem Savaş Derneği	 Elmalı Belediyesi Arşivi. “Elmalı Yeşil Yayla Güreşleri 1957 Programı”.
		1965-1973 Elmalı Turizm Derneği	 Elmalı'nın Sesi Gazetesi- 30 Ağustos 1968
		1973-1990 Verem Savaş Derneği	 Antalya Gazetesi- 5 Eylül 1981

Konu	Tema	Kategori	Kaynak
		1991 Antalya Valiliği	 Antalya Gazetesi- 6 Eylül 1991
		1992-1994 Verem Savaş Derneği	 Elmalı Verem Savaş Derneği Arşivi

Konu	Tema	Kategori	Kaynak
		1994-1998 Elmalı Kültür Turizm ve Dayanışma Derneği	
		1999-2003 Elmalı Belediyesi	 Antalya Gazetesi- 7 Eylül 2001
		2004-2008 Elmalı Kültür Turizm ve Dayanışma Derneği	 Elmalı Kültür Turizm ve Dayanışma Derneği 12.07.2006 tarihli 9 sayılı kararı

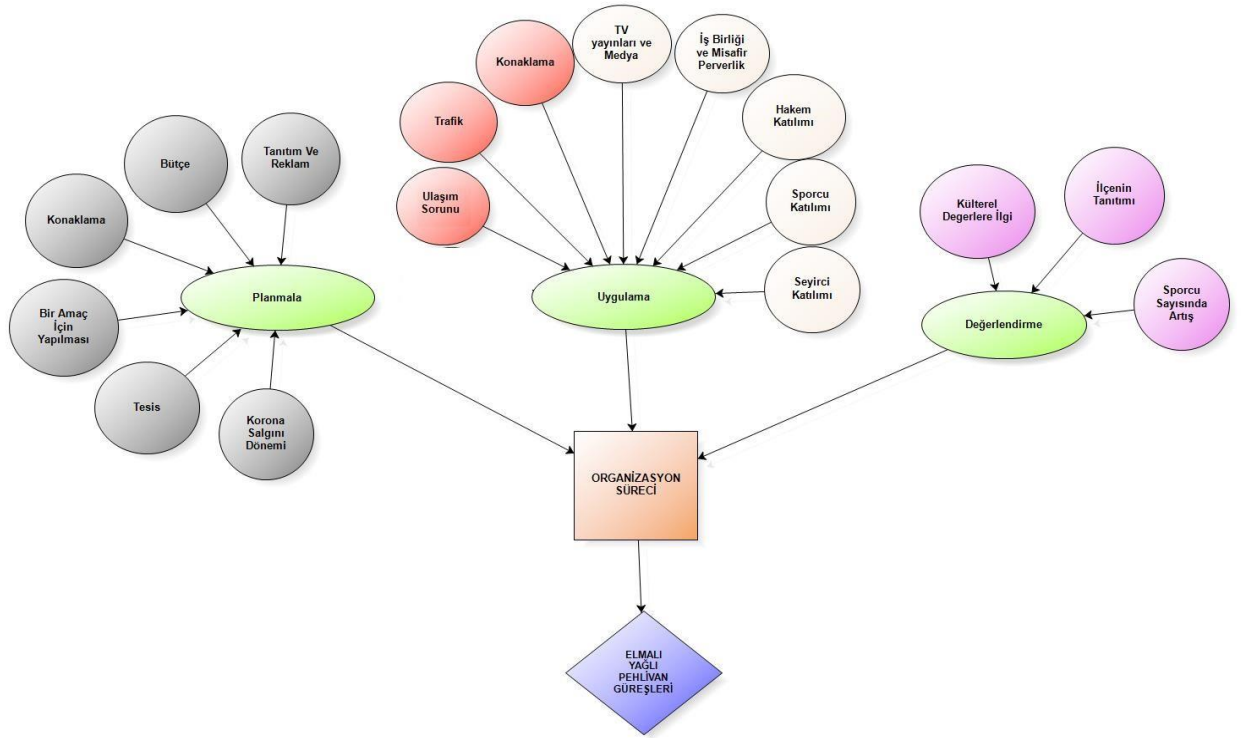
Konu	Tema	Kategori	Kaynak
		2008- Günümüz Elmalı Belediyesi	 Antalya Gazetesi -11 Ağustos 2008

Tablo 6.2 incelendiğinde Verem Savaş Derneği, Elmalı Kültür Turizm Derneği, Elmalı Belediyesi ve bir yıl Elmalı Kaymakamlığı idaresinde yapılmıştır. Yerel yönetimlerdeki yönetici ve kararlar değişikliği dolayısı ile farklı kurum ve kuruluşlar tarafından organize edildiği görülmüştür.

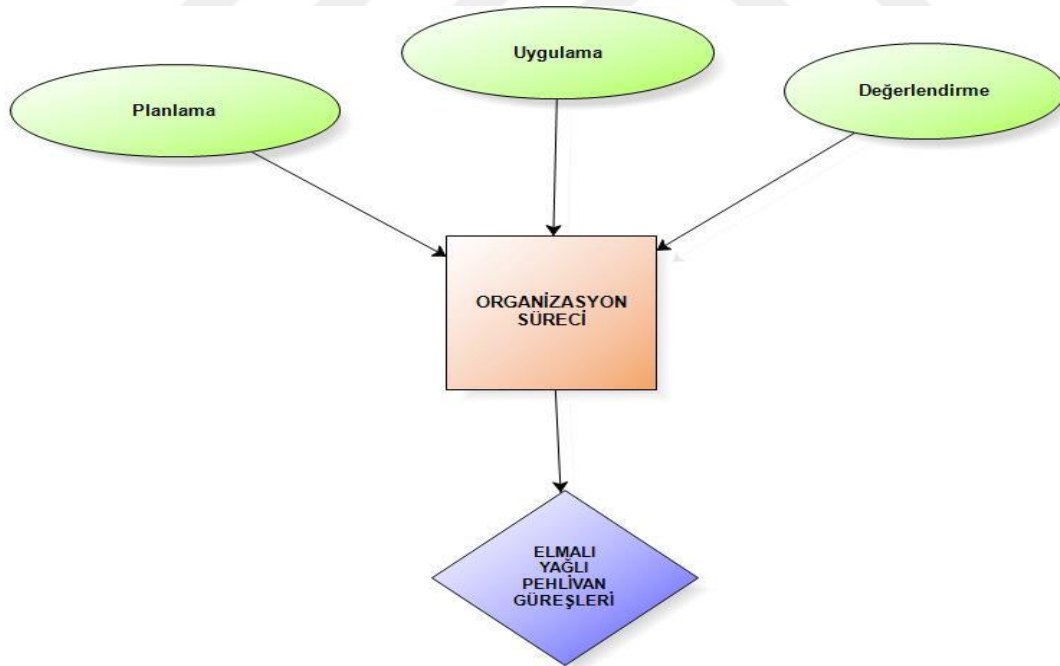
6.3. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Organizasyon Süreci Alt Teması

6.3. de Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Organizasyon Süreci Alt Teması organizasyonun aşamaları düşünüldüğünde üç kategoriden oluşmaktadır. Bunlar:

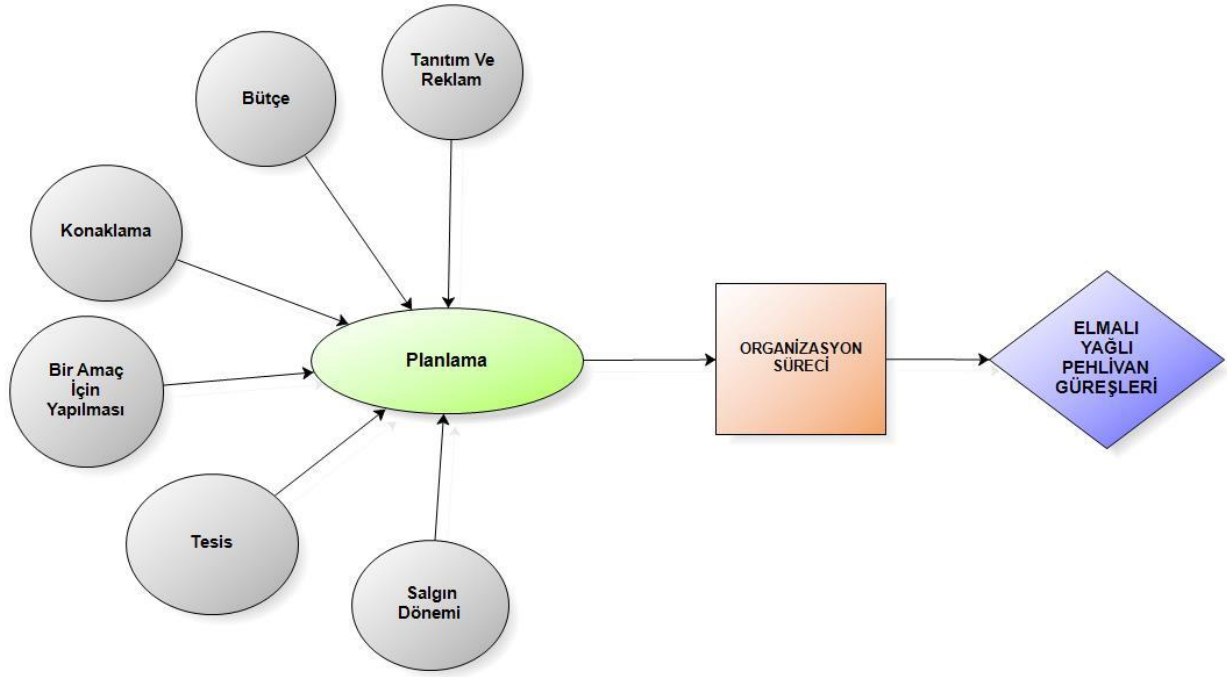
- Planlama,
- Uygulama
- Değerlendirme

Şekil 6.4 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Organizasyon Süreci Alt Teması

Şekil 6.5 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Organizasyon Süreci Alt Teması

Şekil 6.6 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Organizasyon Süreci Alt Teması Planlama Kategorisi

Tablo 6.3 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Organizasyon Süreci Alt Teması Planlama Kategorisi, Kodlar ve Doğrudan Alıntılar

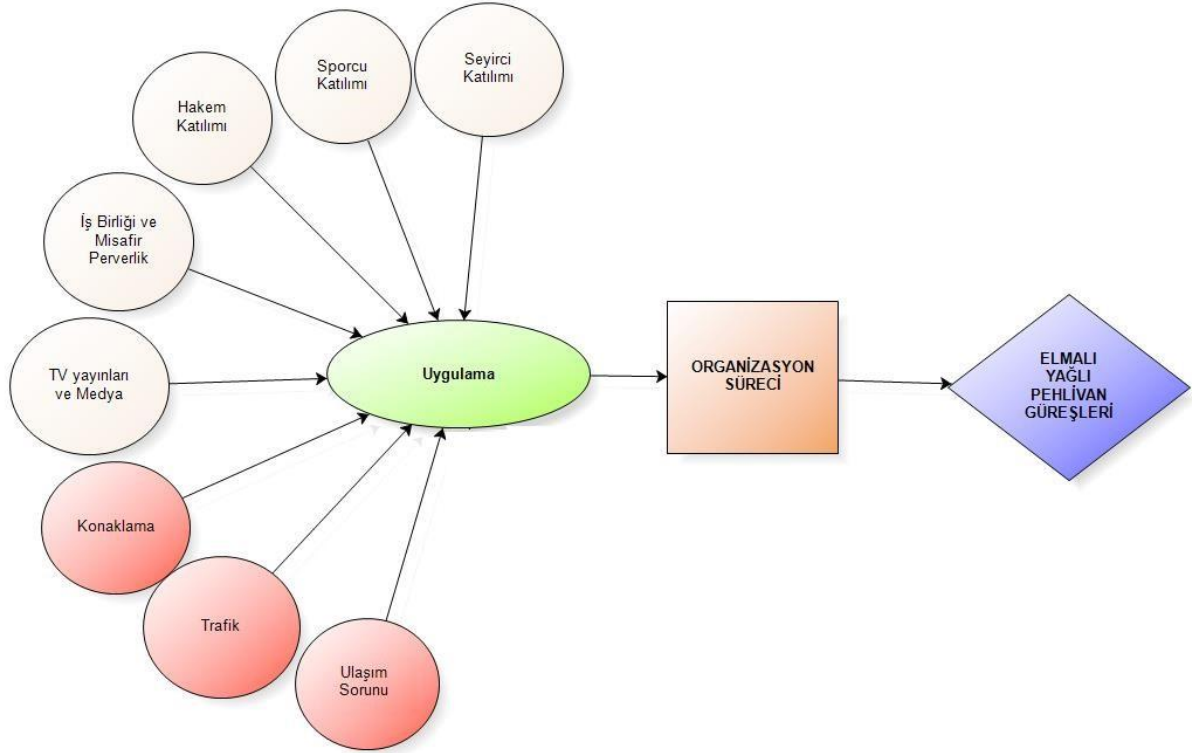
Tema	Alt Tema	Kategori	Kod	Doğrudan Alıntı
ELMALI YAĞLI PEHLIVAN GÜREŞLERİ	Organizasyon Süreci	Planlama	Tanıtım ve Reklam	K.S.1. “Başarılı olduğu bir gerçek. Her geçen yıl daha bir ivme kazanarak güreşler devam ediyor, artık önemli televizyon kanalları güreşe ilgi gösteriyor, güreşlerde canlı yayın yapıyor. Örneğin; NTV üç gün boyunca güreşlerden canlı yayın verdi. Yani bu bile Elmalı'nın hem tanıtımı hem yağlı güreşimizin izleyicisi ve yağlı güreşi merak edenlerin oraya yakın ilgisi burada çok açık teşvik edici bir şey oluyor.” O.Y.4. “Bu televizyon kanalları dışında bir de radyoya veriyoruz en çok dinlenen zamanda seslendirme yapıyoruz.”⁶⁶⁷. Tarihi Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri 7-8-9 Eylül'de Türk'ün ilk Er Meydanı Elmalı'da” diye anonslar yaptırıyoruz. Ara ara veriyoruz sloganımız da var zaten “Türk'ün ilk Er Meydanı Elmalı” diye bir sloganımız var. Reklam kısmı bu şekilde oluyor.”

Tema	Alt Tema	Kategori	Kod	Doğrudan Alıntı
			Bütçe	Ö.G.3. “Evet bu şekilde toplanıyor esnaftan kurumlardan Ankara'ya kadar gidilir. Ankara'da Elmalı'dan yetişmiş Ankara'da, İstanbul'da, İzmir'de minimum ne kadar büyükşehir varsa, Elmalı'dan yetişmiş oraya gidince belli bir kurumun başına gelmiş işte orada iş adamı olmuş ama Elmalılı onlara gidilir. Şimdi mesela güreş zamanında önce belediye başkanı, güreş ağası biniyorlar arabaya bu saydığım illeri tek tek dolaşıyorlar. Bizim normal misafir davetiyesi başka protokol davetiyesi başka güreşe girecek olan normal vatandaşın davetiyesi başka olur. Herkes davetiyesine göre hareket eder mesela bakana götürülen davetiye ile benim ertesi gün güreşe girecek olan sıradan bir vatandaşın davetiyesi farklıdır. Kapıda onu görevli bilir kim nereye yönlendirecek seni bilir gelen seyirci ona göre de para vermiştir. Şu şey çok önemli hatıra kırılmayacak insanlar yani Elmalı'da söz sahibi olmuş gerçekten gidince kapıdan boş dönülmeyecek insanlar götürür davetiyeyi oraya o insanların vesilesiyle bu para toplanır.”
			Konaklama	E.4. “Konaklama yerleri yetersiz zaten bir de şu var gerçekten güreş sever adam arabasıyla geliyor çadırını kuruyor. Buraya geliyor üç gün diyelim güreşler. Burada hükümet binasının önüne çadırını kuruyor çadırında yiyor, içiyor, yatıyor, kalkıyor, güreşini seyrediyor gidiyor. Yani hem piknik yapmış oluyor hem de güreş izliyor. Onlar üç gün burada Elmalı'da kalıyor ama normalde mesela otellerimiz yetersiz.”

Tema	Alt Tema	Kategori	Kod	Doğrudan Alıntı
			Bir Amaç İçin Yapılması	O.Y.3. “Önce mesela organizasyon yapılmadan bir hedef konulurdu bu seneki güreşte toplanan yardımlar şuraya yapılacak, şuraya verilecek. Şu okula gidecek veya şu bina yapılacak diye kararlar alınırdı. Şimdiki organizasyonlarda tabii son yıllarda yapılacak işler kalmadı. Artık tamamen güreşçilerin, pehlivanların ve halkın güreş seyretmesine yönelik oldu.”
			Tesis	K.Y.3. “Tüm güreşlere gidiyorum tesisimizde bir sıkıntı yok. Yok derken evet cumartesi öğleden sonra veya pazar günü seyirci kapasitesine bakarsanız evet bir sıkıntımız var. Çünkü yetersiz kalıyor bunun ile ilgili bir girişim var şu anda projesi devam ediyor çiziliyor. Spor Bakanlığı'na sunuldu şimdiki belediye başkanı uğraşıyor tribünün bir kademe daha artırılarak yeniden dizayn edilmesi. Sahada bir sıkıntımız yok ben iddia ediyorum çoğu sahadan sahamız çok iyi onda bir problemimiz yok. Ama dediğiniz gibi tribünlerin biraz daha dizayn edilmesi, yeni bir türbin eklenmesi ister istemez seyirci kapasitesinin artırmış olacak.”
			Salgın Dönemi	E.7. “Aslında güreşlerin yapılması gerekiyordu en azından seyircisiz yapılması gerekiyordu. Geçmişe dayalı bir tarihi var sonuçta ama bu yıl boş geçti. Ne olurdu mesela bin kişi alıyorsa stadyum iki yüz elli kişi alınabilirdi.”

Tablo 6.3 incelendiğinde organizasyonun planlama aşamasında; yerel halkın ve yöneticilerin desteği ile bir amaca hizmet etmek için organize edildiği, seyirci katılımının artması ile birlikte tesisin yetersiz olduğu kanısına varılmaktadır. Katılımın çok olması dolayısı ile konaklama sorunun ortaya çıkmış, katılımcıların güreşe olan ilgisi konaklama sorununa çözüm olarak kamp çadırlarında kalma fikri ortaya çıkmıştır. Uzun yıllar kesintisiz devam eden bu güreşler 2020 yılında salgın sebebi ile yapılamamıştır. Konu ile ilgili olarak

katılımcıların görüşü tarihi bir organizasyon olması ile birlikte devamlılığın sağlanması adına bu organizasyonun seyircisiz yapılması gerekliliği ifade edilmiştir.

Şekil 6.7 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Organizasyon Süreci Alt Teması Uygulama Kategorisi, Kodları

Tablo 6.4 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Organizasyon Süreci Alt Teması Uygulama Kategorisi, Kodlar ve Doğrudan Alıntılar

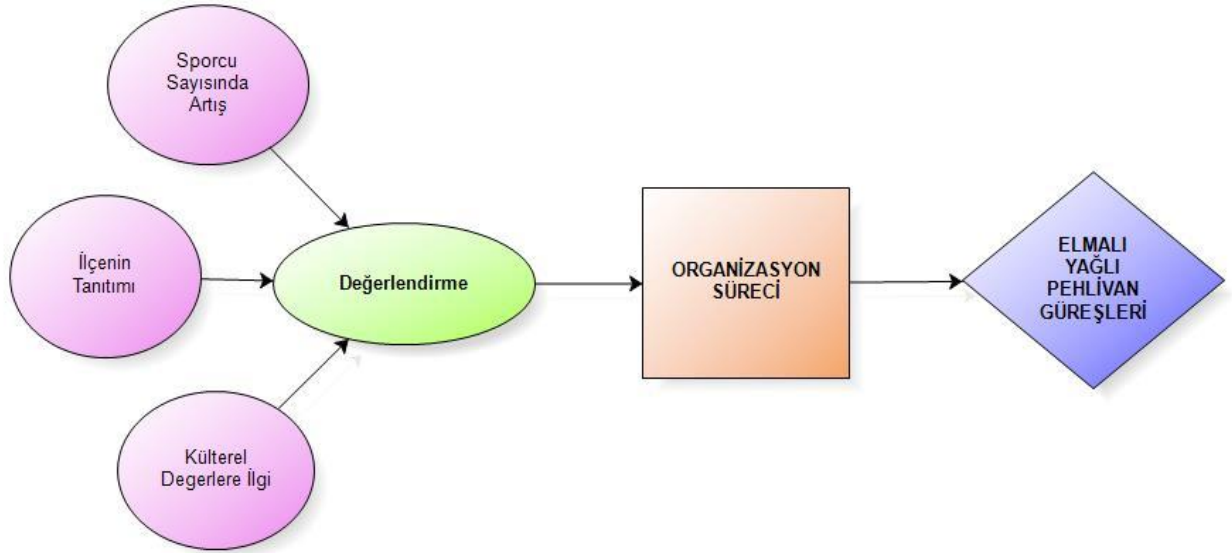
Tema	Alt Tema	Kategori	Kod	Doğrudan Alıntı
ELMALI YAĞLI PEHLIVAN GÜREŞLERİ	Organizasyon Süreci	Uygulama	Seyirci Katılımı	E.2. “Seyircisiz güreş olmaz. Dışarıda televizyondan izlenir ama seyircisiz pehlivan güreşmez, pehlivanların hepsinin bir destekçisi var. Bu güreş ne olur minder güreşi olur ama yağlı güreş bu şekilde olmaz tat vermez.” K.S.1. “Yağlı güreş seyircisiz yapılabilecek bir organizasyon değil. Yağlı güreşin en önemli parçası seyircisi ve pehlivanıdır. İkisi birbirinden ayrı olamaz yani seyircisiz orada ne ciddi bir güreş olabilir ne organizasyon, her şekilde ikisi de birbirine muhtaç”
			Sporcu Katılımı	K.S.1. “Belediye imkânları örneğin; belediyede zabıtası, çalışanları, maddi imkânları kullanılarak yapıldığı için güreşler daha iyi yapılıyor ve sporculara da daha iyi ödüller daha iyi yolluk imkânları sunuluyor. Şimdi geçmişte Elmalı'da başpehlivan olmuş pehlivanları da tanıyorum bundan otuz yıl önce şimdi o insanlar burada yollukları ile gelip giden altında arabası olmayan otobüsle gelip giden pehlivanlarda vardı ama şimdiki başpehlivanların imkânların o kadar fazla ki herkesin kendi özel arabası var. Hatta sadece başpehlivanların değil diğer alt boylardaki pehlivanların da var. Neden? Çünkü; gittikleri her güreşte ödüller ve yolluklar kayda değer bir miktara ulaştı. O bakımdan artık bir bakıma da bu yağlı güreşlerde güreşen güreşçilere teşvik anlamı da taşıyor.”

Tema	Alt Tema	Kategori	Kod	Doğrudan Alıntı
			Hakem Katılımı	O.Y.4. “Hakemler cuma günü öğleden önce geliyorlar. Bu hakemler Güreş Federasyonu tarafından kırk civarında hakem gönderiliyor. Meydan hakemi, cetvel hakemi, kule hakemi olarak. Cetvel ve meydan hakemlerinden bir heyet geliyor buraya cuma günü küçük boylardaki sporcuların kilosuna göre boy ayrımı yapılıyor. Bu yapıldıktan sonra cuma günü açılış falan oluyor, kortej geçişi oluyor orada cetvel ve meydan hakemleri kura çekilişi yapıyor.”
			İş Birliği ve Misafir Perverlik	E.1. “Elmalı misafirperverliği ile ünlüdür. Çoğu evde eski pehlivanlardan, eski hakemlerden çoğunlukla hepsi otelde değil evlerde eş, dost yanlarında kalırlar. Şimdi burada bir sefere mahsus Elmalı güreşlerinde bir sıkıntı yaşadık. Belediyeler arasında bir anlaşmazlık oldu ama olsun halk ve Elmalı Belediyesi tek başına bu güreşi yine yaptı.”
			Konaklama	E.4. “Konaklama yerleri yetersiz zaten bir de şu var gerçekten güreş sever adam arabasıyla geliyor çadırını kuruyor. Buraya geliyor üç gün diyelim güreşler. Burada hükümet binasının önüne çadırını kuruyor çadırında yiyor, içiyor, yatıyor, kalkıyor, güreşini seyrediyor gidiyor. Yani hem piknik yapmış oluyor hem de güreş izliyor.”

Tema	Alt Tema	Kategori	Kod	Doğrudan Alıntı
			Trafik	A.1. “Çok güzel, çok iyi ama akşam maç bitince eve dönmek için o arabanın marşına basmak gerekiyor. Yeri geliyor park ettiğin yerden yarım saat 40 dakika çıkamadığın oluyor o kadar yoğunluk oluyor yani trafik sıkıntısı oluyor. Onun dışında rahatsızlık verilecek bir durum olmuyor kafa dinlemeye gelmiş olan kişilerin hem trafik yönünden hem de ses gürültü yönünden konser zamanı çevredeki apartmanlarda biraz rahatsız olduğu söylenebilir.”
			Ulaşım Sorunu	O.Y.2. “Tabi tabi sadece köyler değil dışardan düşünün bu teke yöresi dediğimiz oralardaki bütün çevre güreş izlemeye gelirdi. Şimdiki gibi ulaşım kolay değildi adam geldiği vakit burada mecburen yatıyordu. Hatta Serikliler Serik’ten gelen hem pehlivan hem de güreş sevdalısı kişiler vardı. Yukarıda evim, alt katında çok misafir ettim.”
			TV yayınları ve Medya	K.S.1. “Devlet imkânları Kırkpınar’a daha fazla gittiği için Elmalı ikinci planda kalmıştır. Ama şu 10, 15 senedir Elmalı güreşlerinden çokça bahsedilmektedir. Artık televizyonların devreye girmesi mesela DMAX ‘in naklen yayınlaması bu işi baya öne geçirdi.”

Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri, “organizasyon süreci” alt teması “uygulama” kategorisi incelendiğinde; geçmiş yıllarda yapılan güreş müsabakalarının ilgi görmesi, TV yayınlarının kalitelisinin ve sayısının artması, reklam ve medya çalışmalarının artırılarak Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’nin tanınırlığının arttığı gözlemlenmiştir. Organizasyonların en önemli unsurları olan seyirci ve sporcu ilişkisinin güreş organizasyonlarının uygulama aşamasında önemli bir faktör olduğu ortaya çıkmıştır. Yerel halkın organizasyonu sahiplenmesi ve misafirperver oluşu organizasyonu olumlu etkilediği, ilçenin fiziki durumuna

bağlı olarak konaklama, ulaşım ve trafik sorunları ile karşılaşmakta ve organizasyonu olumsuz etkilediği ortaya konmuştur.

Şekil 6.8 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’nin Organizasyon Süreci Alt Teması Değerlendirme Kategorisi, Kodlar

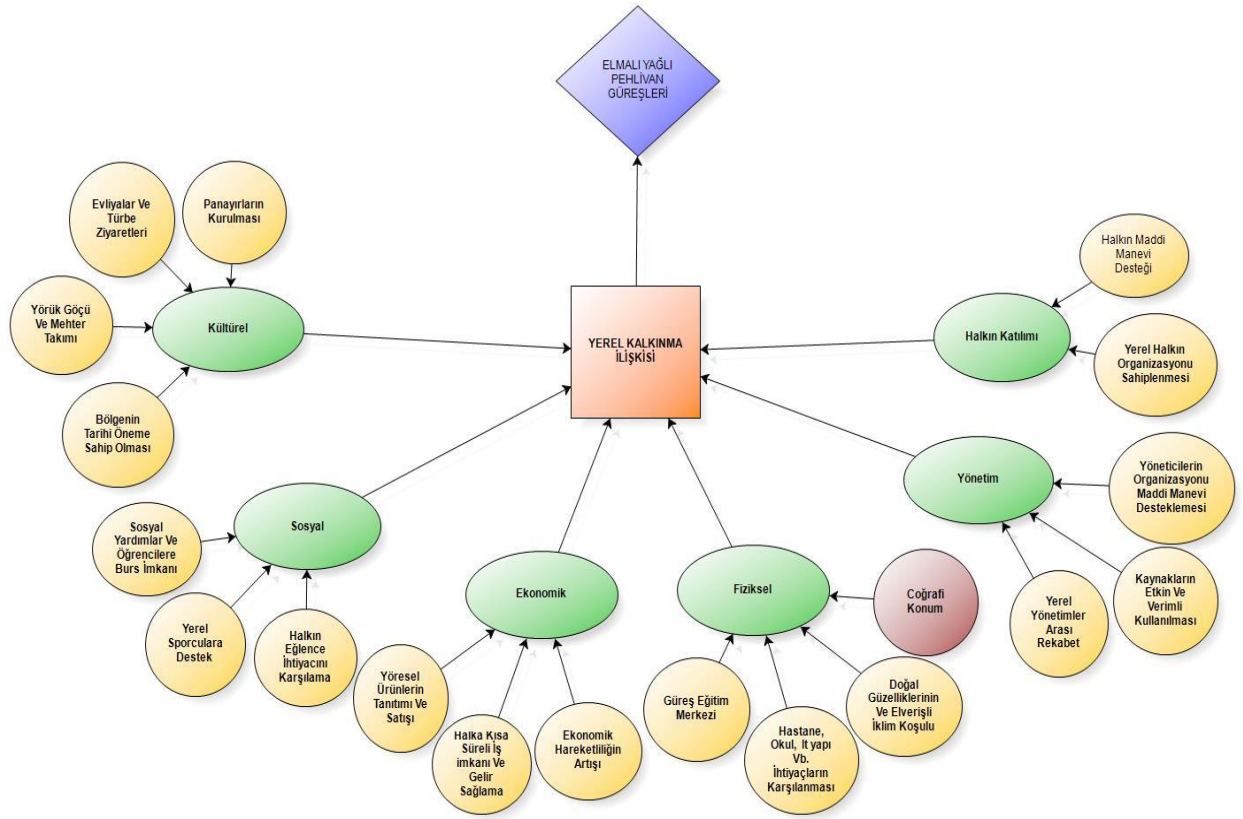
Tablo 6.5 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’nin Organizasyon Süreci Alt Teması Değerlendirme Kategorisi, Kodlar ve Doğrudan Alıntılar

Tema	Alt Tema	Kategori	Kod	Doğrudan Alıntı
ELMALI YAĞLI PEHLİVAN GÜREŞLERİ	Organizasyon Süreci	Değerlendirme	Kültürel Değerlere İlgisi	K.S.1. “Halkın çeşitli derneklerin yaptığı etkinlikler var. Buranın yöresel ürünleri olan birtakım şeyler yapılıyor. Örneğin; pekmezden şıra, pekmezden köpük içime gibi etkinlikler düzenleniyor. Gelenlerin ilgisini çekiyor bunlar. Yine yerel sanatçıların çeşitli yerlerde yaptığı etkinlikler oluyor. Bir de buraya özel buranın bir helvası var gaziler helvası denir o yapılıyor gelen misafirlere ikram ediliyor. Elmalı o gün tarihi bir gün yaşıyor.” O.Y.3. “Tarihi oluşu bir diğer etken yayla oluşu. İnsanlar hem güreşlere gelmişken hem manevi ziyaretini yapıyor. Burada Vahap Ümmi, Sinan Ümmi Hazretleri var onları ziyaret ediyorlar.”

			İlçenin Tanıtımı	K.Y.3. “Güreş ağası komitenin içerisinde bulunan bir insan ister istemez güreş ağası seçilen insanın çevresi eşi, dostu çok fazla. Tanıtım açısından o güreşe gelecek olan pehlivanların yollukları açısından büyük idarecilerimiz devlet büyüklerimiz açısından davet edilmesi açısından güreş ağasının çok büyük bir fonksiyonu var. Yaptığı maddi yardımlar azımsanmayacak rakamlar o rakamlarla da zaten bazı şeyler dönüyor. Sağdan soldan toplanan paralarla dönüyor küçümsemek yanlış olur büyükte katkısı var.”
			Sporcu Sayısında Artış	K.Y.3. “Elmalı güreşlerinde başaltı boyu hariç diğer boylarda bir ve ikinciler bir üst boya çıkıyor. Bu zaten sporcu sayısını artırmak için yeterli ama başaltı boyunda da başa bir veya iki kişi çıkarma hakkı doğarsa Elmalı güreşleri yönetmeliği mevzuatı hazır olur federasyonun kabul etmesi sonucunda. O zaman sporcu sayısı ister istemez artar. Tabii ki konaklamayı da bu arada çözmeniz gerekiyor, sporcu getireceksiniz ama bu sporcu nasıl konaklayacak o da ayrı bir iş.”

Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’nin “organizasyon süreci” alt teması, “uygulama” kategorisinin, değerlendirme aşamasına genel olarak bakıldığında organizasyonun ilçeni tanıtımına katkı sağladığı, kültürel değerlere olan ilginin arttığı, yörenin geleneksel tatlarının tanıtıldığı ifade edilmektedir. Güreş ağasının organizasyondan önce ve sonrasında ilçenin tanıtımına önemli katkılar sağladığı, organizasyonun kurallarında belirli değişiklikler yapıldığı takdirde sporcu sayısında artış olacağı ifade edilmiştir.

6.4. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması

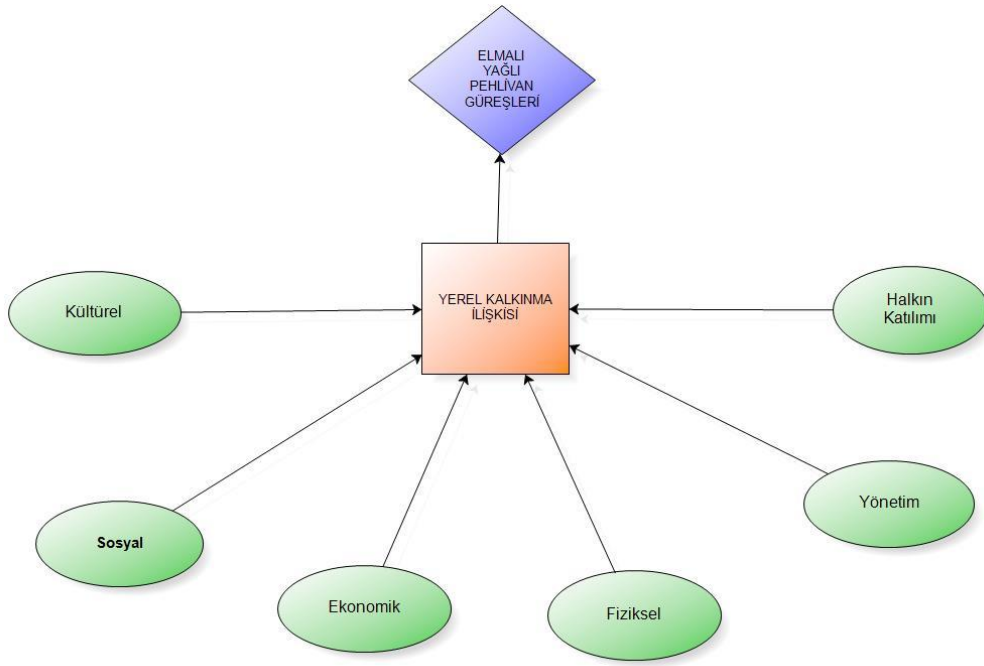

Şekil 6.9 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Uygulama Kategorisi ve Kodlar

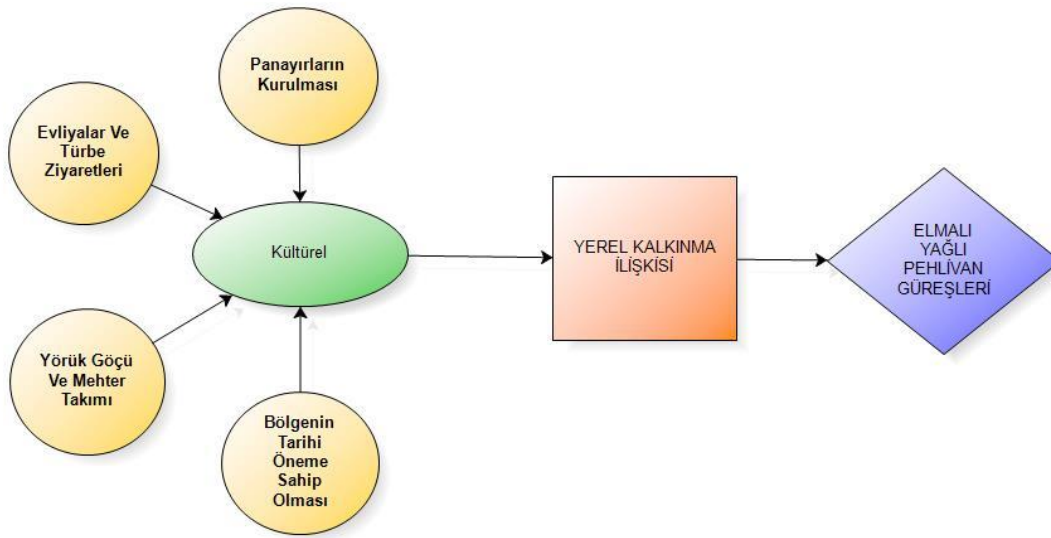
6.5 de “Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri” temasının alt temasını oluşturan “Yerel Kalkınma İlişkisi”

- Kültürel
- Sosyal
- Ekonomik
- Fiziksel
- Yönetim
- Halkın Katılımı

olmak üzere altı kategoriden oluşmaktadır. Tema, alt tema, kategoriler, kodlar ve doğrudan alıntılardan oluşan şekil ve tablolar aşağıda verilmiştir:

Şekil 6.10 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Temaları

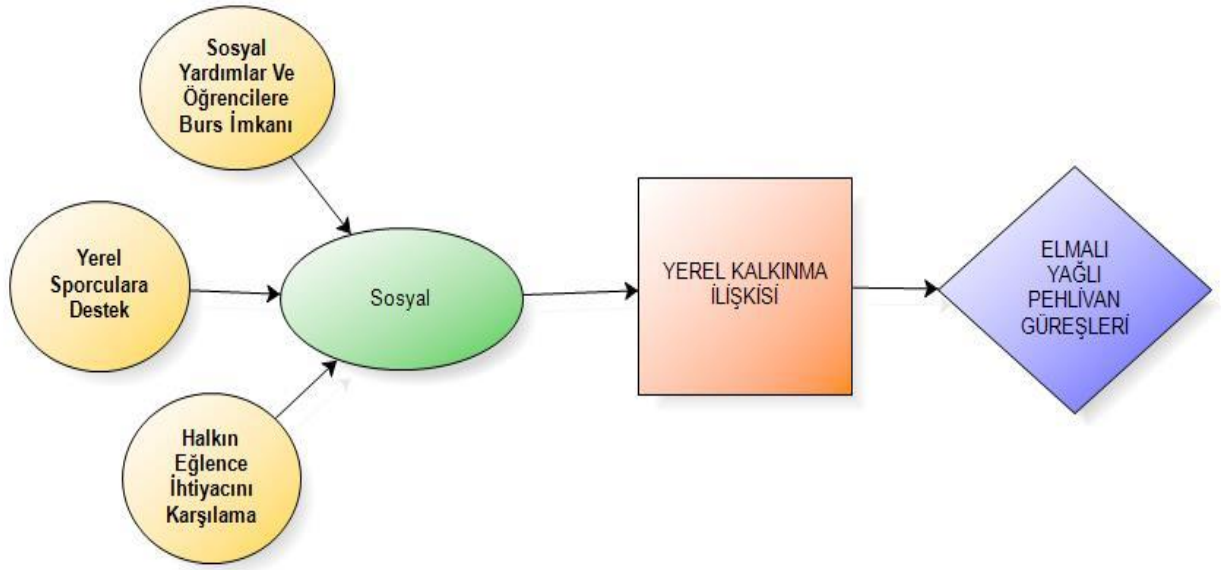
Şekil 6.11 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Kültürel Kategorisi ve Kodları

Tablo 6.6 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması, Kültürel Kategorisi, Kodları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Alt Tema	Kategori	Kod	Doğrudan Alıntı
ELMALI YAĞLI PEHLIVAN GÜREŞLERİ	Yerel Kalkınma İlişkisi	Kültürel	Panayırların Kurulması	E.5. “Elmalı güreşleri ne katılım olur ama o panayır esnafı canlandırıyor mesela buradaki esnaflar panayıra sergi açıyor. Akdeniz Bölgesi'nden gelen giyim satan esnaf sergi açıyorlar onlarda para kazanıyor. Panayır olmasa biz o üç gün kazanırız ama on gün on beş gün önceden panayır kurulduğu için esnafa çok büyük bir desteği oluyor. Panayıra gezmek için Demre'den, Fethiye'den, Finike'den her yerden insan geliyor tabi panayıra gezdiğinde acıkacak yemek yiyecek bir iki gün kalalım diyecek otelci nasıplenecek, pansiyonlar kazanacak. Akrabası eşi dostu var onlarda kalıp iki üç gün gezecek yani bu eğlencenin olması çok büyük bir faktör.”
			Evliya ve Türbe Ziyaretleri	K.Y.1. “Elmalı'nın en önemli özelliği Elmalılı Hamdi Yazar, Vahabi Ümmi, Sinan'ı Ümmi'nin burada olması türbeler var yukarıda Eroğlu Nuri var. Bunlar birbirine bağlı halveti hareketinden kişilerdir başka bir özelliği olmasa zaten türbeleri yine yeter.”

Tema	Alt Tema	Kategori	Kod	Doğrudan Alıntı
			Yörük Göçü Ve Mehter Takımı	O.Y.4. “Yörük göçü şöyle bir şey temsili yörük göçü olarak yapılıyor bu sene yaparsak 8. olacak. Burası biliyorsunuz yörük kültürüne bağlı. Buradaki yörükler, Türkiye'nin çeşitli yerlerindeki yörükler buraya geliyorlar Ömer Paşa camisinden, güreş sahasına kadar temsili bir Yörük Göçü yapılıyor. Bu organizasyonda güreş festivalinin içerisinde yer yapılıyor. Bu da her yıl bir gelenek haline geldi güreş organizasyonu yapılıyorsa yörük göçü de yapılıyor.” K.Y.1. “Elmalı'nın güreş kültürü kültüründen başka Mehter Takımı kuruldu güreşler ile ilgili kuruldu. Bir de geceleri şenlikler, etkinlikler olurdu o günün versiyonu çok farklıydı. Şimdi mehter takımı kuruldu ama eski düzeni eski hissi kalmadı. Bir İstanbul'da vardı o bir de Elmalı'da vardı başka hiçbir yerde mehter takımı yoktu.”
			Bölgenin Tarihi ve Siyasi Öneme Sahip Olması	K.Y.2. “Elmalı güreşlerinin tarihi çok eski. Güreşler de güzel etkinlikler oluyor güreşin paralarıyla ilçenin ihtiyaçları karşılanıyor hastane, sağlık ocağı gibi kuruluşlar yardımlaşma ile bazı şeyler yapılıyor o da para kalırsa.”

Tablo 6.7 İncelendiğinde Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'ne yerel kalkınma perspektifi ile bakıldığında kültürel boyutunu etkileyen faktörler yöreye özgü unsurlardır. Bunlar; ilçenin tarihi ve siyasi öneme sahip olması, Elmalı'da geçmişte yaşamış ve türbeleri bulunan evliyaların varlığı, bölgenin yörük kültürüne sahip olması ve bu geleneği devam ettirme düşüncesi ile etkinlik düzenlemesi gibi kültürel etkinlikler katılımcı sayısını artırdığı ve ilçenin tanıtımına katkı sağladığı düşünülmektedir.

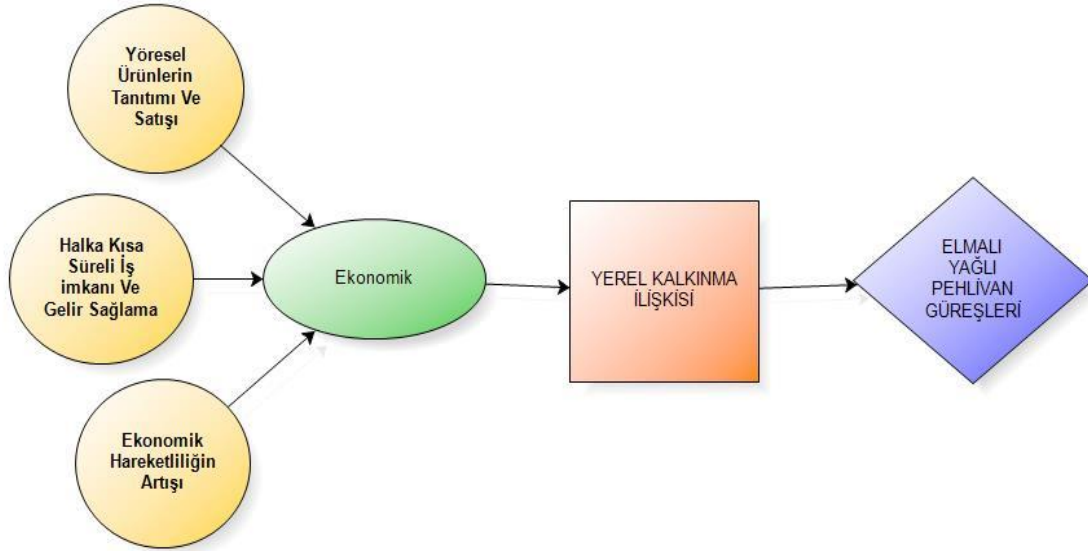
Şekil 6.12 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Sosyal Kategorisi

Tablo 6.7 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Sosyal Kategorisi Kodları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Alt Tema	Kategori	Kod	Doğrudan Alıntı
ELMALI YAĞLI PEHLIVAN GÜREŞLERİ	Yerel Kalkınma İlişkisi	Sosyal	Sosyal Yardımlar ve Öğrenciler e Burs İmkânı	O.Y.3. “Evet.1992 yılında bazı arkadaşlar ile birlikte kurulmuş olan bir dernektir. Elmalı'nın kültürünü tanıtmak, fakir fukaraya yardım etmek, okuyan çocuklara burs vermek amacıyla kurulmuştur. 20 senedir devamlılığını sürdürmektedir. Verem savaş aynı şekilde bizim dernek gibi fakire fukaraya yardımcı oldular öğrencilere burs verdiler.”
			Yerel Sporcular a Destek	K.S.1. “Elmalı'da özellikle yerel sporculara Verem Savaş Derneği tarafından çeşitli ödüller, yolluklar, maddi destekler sağlanmak suretiyle bu teşvik ediliyordu. Son dönemde buraya Gençlik Spor Bakanlığı'na bağlı bir Güreş Eğitim Merkezi açıldı. Orada daha taze genç çocuklar ilkokulunu bitirmiş ya da ortaokulu bitirmiş ya da okula devam eden çocuklar bu güreş eğitim merkezinde eğitilerek spora kazandırılmaktadır. Bu Türkiye'de derece yapan birkaç tane sporcu Elmalı'dan yetişti.”
			Halkın Eğlence İhtiyacını Karşılama	A.1. “Dışarıdan gelenlerden öyle oluyor mesela kimisi akrabası, eşi dostu, tanıdığı olan veya misafir edebileceği yakın kişiler bizler de kalıyorsa, biz erkek arkadaşlarımızla gidiyoruz güreşlerde vakit geçiriyoruz. Bayanlar evde kalıyor panayıra gidiyorlar çocuklarımız oluyor, gençlerimiz oluyor onlar da konserde eğleniyorlar. Elmalı güreşlerinin yapılması birçok kişiye o haftanın zevkli geçmesini sağlıyor”.

Tablo 6.7 İncelendiğinde Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'ne yerel kalkınma perspektifi ile bakıldığında sosyal boyutunu etkileyen unsurlar Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşlerini organize eden başta Verem Savaş Derneği ve diğer kurum ve kuruluşların bir

amaç uğruna bu organizasyonu sürdürdüğü bilinmektedir. Bu amaç; yerel halkın, ihtiyaç sahiplerinin ve sporcuların gelir düzeylerini iyileştirmek adına çalışmalar yapıldığı, halkın aktivite yapabileceği bir eğlence ortamının oluşturulması olarak öne çıkmaktadır.

Şekil 6.13 Elmali Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Ekonomik Kategorisi ve Kodları

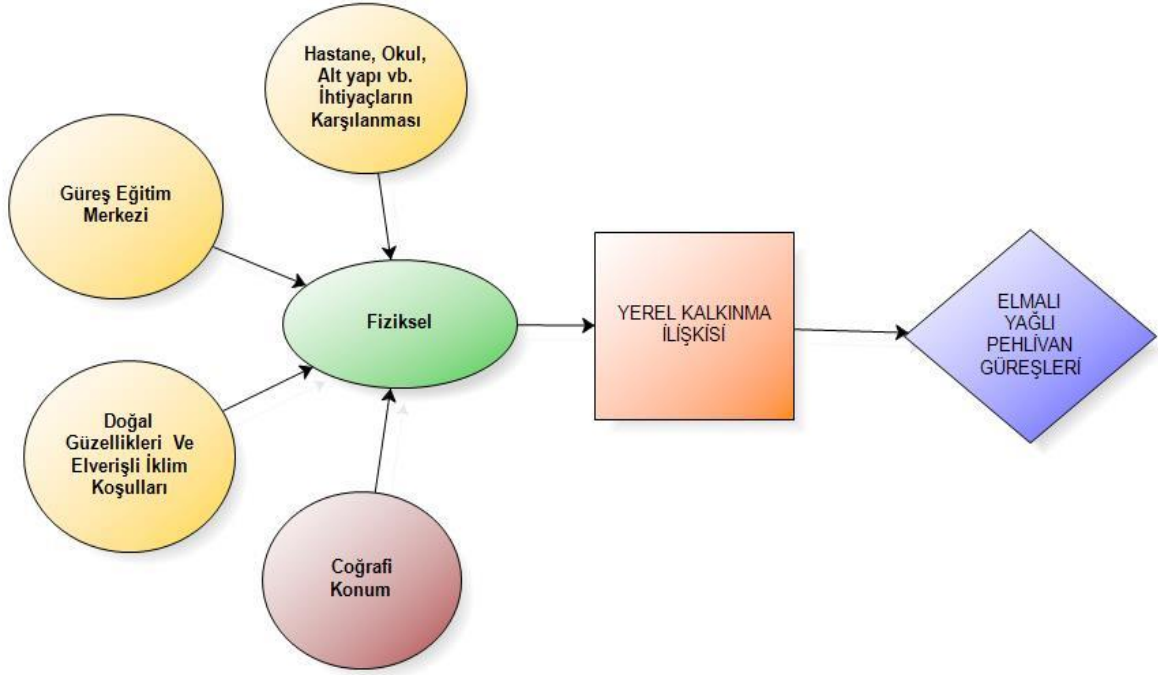
Tablo 6.8 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Ekonomik Kategorisi, Kodları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Alt Tema	Kategori	Kod	Doğrudan Alıntı
ELMALI YAĞLI PEHLIVAN GÜREŞLERİ	Yerel Kalkınma İlişkisi	Ekonomik	Yöresel Ürünlerin Tanıtımı ve Satışı	K.S.1. “Halkın, çeşitli derneklerin yaptığı etkinlikler var. Buranın yöresel ürünleri olan birtakım şeyler yapılıyor. Örneğin; pekmezden şıra, pekmezden köpük içime gibi etkinlikler düzenleniyor. Gelenlerin ilgisini çekiyor bunlar. Yine yerel sanatçıların çeşitli yerlerde yaptığı etkinlikler oluyor. Bir de buraya özel buranın bir helvası var o helvalar yapılıyor gelen misafirlere ikram ediliyor. Elmalı o gün tarihi bir gün yaşıyor.”
			Halka Kısa Süreli İş İmkanı ve Gelir Sağlama	E.5. “Kısa ve öz söyleyeyim Bunu ben günlük on kasa domates işliyorsam o zaman elli kasaya çıkıyor bu. Elli kasa domatesi işlemek kolay değil, burada ustan dört beş tane artıyor bir hafta için. Mesela annem bile buraya geliyor, ailem buraya yardıma geliyor öyle kalabalık oluyor ki. Tabii ki her esnaf bir tek lokantalar değil. Kahveci elemanı arttırıyor, çay satışı yükseliyor, gelir fazlalaşılıyor, oteller aynı şekilde bütün sektörler çok artışı oluyor.”
			Ekonomik Hareketliliğin Artışı	E.6. “Elmalı’ya güreş organizasyonu çok iyi bir katkı sağlıyor. Şimdi ben bir güreş organizasyonundan sonra kazandığım parayla kışın odunumu alıyorum, kömürümü alıyorum, buraya malzeme alıyorum üç dört ay götürüyor. Güreş zamanında normalde yaptığımız kışın üç dört katını yapıyorum. Bu sayede odunumu kömürümü fasulyemi her şeyimi alıyorum iki üç aylık”.

Tablo 6.8 incelendiğinde Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’ne yerel kalkınma perspektifi ile bakıldığında ekonomik boyutuna etki eden faktörler; yerel halkın, yöre esnafının ve dışardan gelen esnafların organizasyon boyunca satışlarının arttığı aynı zamanda çalışan sayısını da arttırarak yöre halkına kısa süreli iş imkanı sağladığı, yöresel ürünlerinin tanıtımı ve satışının arttığı ifade edilmiştir. Bu bağlamda Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşlerini yerel kalkınma ile ilişkilendirildiğinde ekonomik olarak olumlu etkisi olduğu düşünülmektedir.

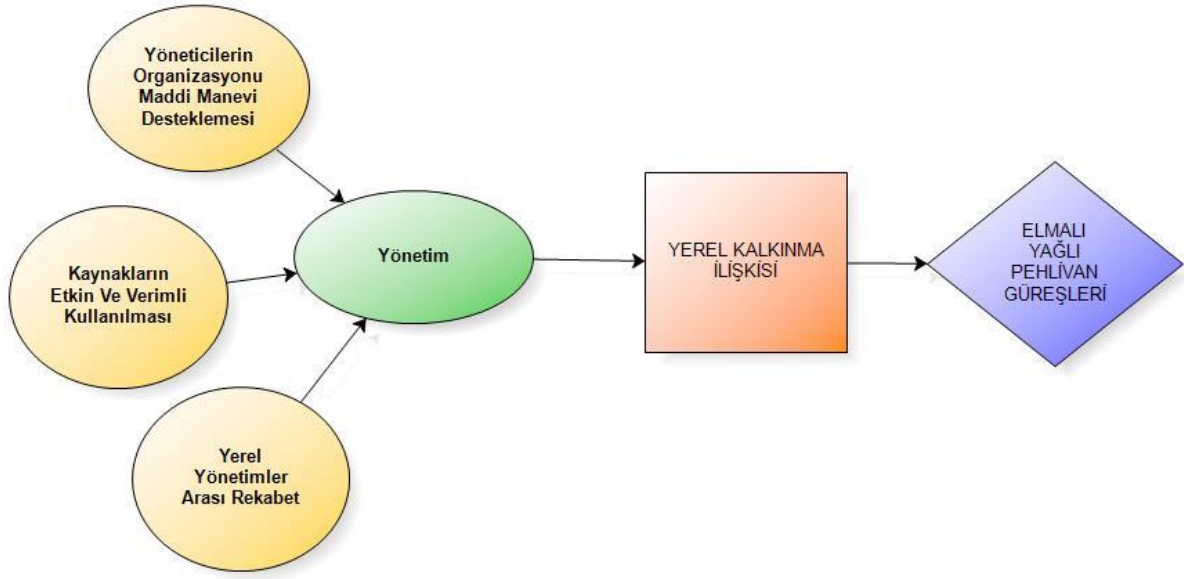
Tablo 6.9 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Fiziksel Kategorisi, Kodları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Alt Tema	Kategori	Kod	Doğrudan Alıntı
ELMALI YAĞLI PEHLİVAN GÜREŞLERİ	Yerel Kalkınma İlişkisi	Fiziksel	Hastane, Okul, Alt Yapı Vb. İhtiyaçların Karşılanması	O.Y.3. “Elmalı'ya Devlet yardımları çok azdır, Elmalı güreşleri ile bu insanlar hep ortaokulunu, lisesini, hastanesini, postanesini bu güreşler ile yapmıştır. Bunun yanında deve güreşleri olurdu. Elmalı'da hep bu yardımlaşmalara vesile olması için organizasyonlar ortak nokta oluyor. Elmalı güreşlerini bizim yaptığımız dönemden Elmalı'da bulunan müzenin çatısını topladığımız paralar ile onardık. Helvacılık Caddesi vardır yukarıda. Oraların restorasyonunda kullanılacak olan kerestenin alınmasında organizasyon sayesinde topladığımız paralar ile bu katkıları sağladık.”
			Güreş Eğitim Merkezi	A.1. “Elmalı da güreş Eğitim Merkezi kurulduğunda 2007 ve 2008 yılında alınan öğrenciler ile toplam 30 küsur öğrenci sayısını buldu. O günden bugüne 100-110 küsur arasında öğrenci yetiştirip mezun edildi.”
			Doğal Güzelliklerinin ve Elverişli İklim Koşulu	E.5. “Güzel sedir ormanlarımız var, Dokuz Göller Bölgesi Çam kuyuları var böyle güzel yerlerimiz çok, gelen turistler buraya akın ediyor. Mesela yürüyüşler yapılıyor Kızlar sivrisi dediğimiz yere oraya bütün Toros ekibi yürümeye çıkıyor rakımı çok yüksek çünkü.”
			Coğrafi Konum	E.5. “. Bu güreşler şu anda Antalya'da olsaydı Kırkpınar'ı çoktan geçerdi. Elmalı güreşleri iyice adını ister istemez duyuramıyor ne kadar da tarihi olsa ne kadar da eski bir ilçe olsak fark etmiyor.

Şekil 6.14 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Fiziksel Kategorisi ve Kodları

Tablo 6.9 incelendiğinde Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’ne yerel kalkınma perspektifi ile bakıldığında fiziksel boyutu göz önünde bulundurulduğunda Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’nden toplanan yardımlar ile ilçenin okul, hastane, güreş eğitim merkezi gibi fiziki ihtiyaçlarının karşılanması ilçenin gelişime katkı sağladığı düşünülmektedir. İlçenin gelişimine katkı sağlayan bir diğer faktör ise doğal güzelliklerinin varlığı ve yayla yeri olmasıdır. İlçenin gelişimini olumsuz yönde etkileyen faktör coğrafi konumdur. İlçenin büyük şehre olan uzaklığı ve geçiş yolları üzerinde olmaması dolayısı ile yeterince tanıtılamadığı ifade edilmiştir.

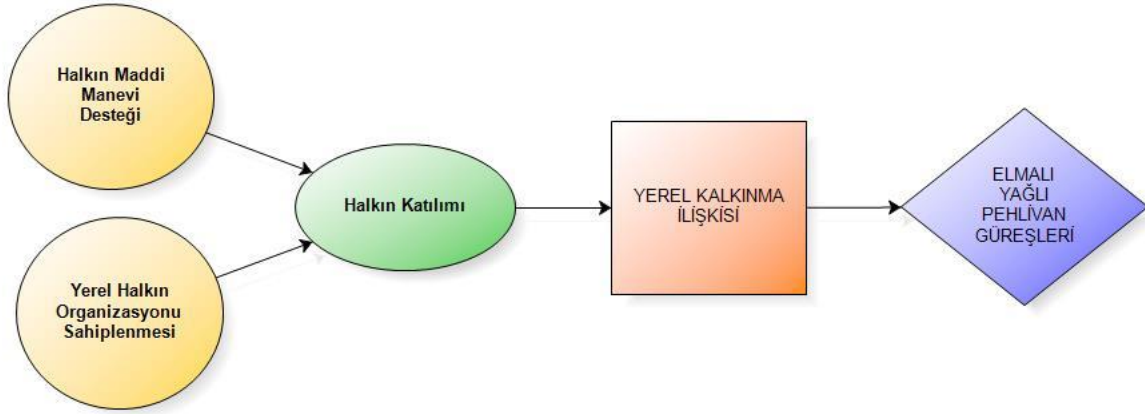
Şekil 6.15 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Yönetim Kategorisi ve Kodları

Tablo 6.10 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Yönetim Kategorisi Kodları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Alt Tema	Kategori	Kod	Doğrudan Alıntı
ELMALI YAĞLI PEHLIVAN GÜREŞLERİ	Yerel Kalkınma İlişkisi	Yönetim	Yöneticilerin Organizasyonu Maddi Manevi Desteklemesi	E.1. “Elmalı Belediyesi'nin bütçesini bile aşıyor. Elmalı'da bu siyaset değil hangi belediye başkanımız gelirse gelsin, bu güreşlere çok önem veriyor ama belediyenin bütçesini aşıyor bizce buna devletin Spor Bakanlığı'nın bir desteği olması lazım. Elmalı belediyesinin bütçesini aştığı halde belediye başkanları bu organizasyonları bir şekilde organize edip devamlılığını sağlamış. Belediye başkanlarının güreş organizasyonuna katkısı çoktur.”
			Kaynakların Etkin ve Verimli Kullanılması	K.Y.4. “Başarılı şu ana kadar yapan tüm belediye başkanları elinden gelen tüm imkanları kullanıyorlar. İmkân zayıf olmasına rağmen hakikatten canla başla esnaftan yardımla onunla bununla herkes yardımlaşarak bu işi yapmaya çalışıyor, şu ana kadar hepsi çok başarılılar.”
			Yerel Yönetimler Arası Rekabet	O.Y.3. “Bu organizasyonda hakikaten belediye bazında bir yarış halinde olur. Biliyorsunuz güreş bir de misafirperverliği dayanıyor ama belediye olsun ama yapan dernekler olsun misafirine en güzel şekilde memnun etmek için elinden geleni daha güzelini yapmaya çalışıyor gelenlerde söylüyorlar. Elmalı da şöyle ilgi alaka gördük, güreşlerde huzur, rahatlık bulduk diye onu ifade ediyorlar.”

Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşlerinin yerel kalkınma ilişkisinin yönetim boyutu ele alındığında geçmişten günümüze organizasyonun düzenlenmesine katkı sağlayan yöneticilerin ve halkın maddi manevi desteğinin, organizasyonun devamlılığını sağladığı düşünülmektedir. Buna bağlı olarak organizasyon komitesinin zayıf imkânlarla rağmen faaliyetin devam ettirilmesi kaynakların etkin ve verimli kullanılması organizasyonu olumlu yönde etkilediği ortaya çıkmaktadır. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'ne benzer güreş organizasyonlarının

varlığı organizasyonları düzenleyen yerel yönetimler arasında daha iyi olma çabası içerisinde rekabet ortamı oluşturduğu görülmüştür.

Şekil 6.16 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Halkın Katılımı Kategorisi

Tablo 6.11 Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin Yerel Kalkınma İlişkisi Alt Teması Halkın Katılımı Kategorisi Kodları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Alt Tema	Kategori	Kod	Doğrudan Alıntı
ELMALI YAĞLI PEHLİVAN GÜREŞLERİ	Yerel Kalkınma İlişkisi	Halkın Katılımı	Halkın Maddi Manevi Desteği	O.Y.4. “Önceden davul zurna eşliğinde esnaftan para toplanarak yapıyorlarmış. Mesela berber dükkanına giriyor güreşlere 50 lira 100 lira sen veriyorsun Güreş sahasında afişler var bu afişlere belli bir miktar belirleniyor 10.000-15.000 lira gibi rakamlar oluyor bunlar bu şekilde yardımlar toplanıyor, ağılık gelirleri var bilet gelirleri var bilet satılıyor.”.
			Yerel Halkın Organizasyonu Sahiplenmesi	E.7. “Mesela otel yok gelenlerin kalacak yerleri yok çadırda dışarıda kalıyorlar arabalarında kalabiliyorlar. Belediye bir konaklama yeri yapabilir konaklama arttırılabilir. Huzurevleri falan vardı daha önce misafirleri orada ağırladılar o şekilde bir şeyler yapabilirler. Zaten gelenler genellikle evlerde kalıyor mesela beni tanıyanlar bende kalıyor. Elmalı halkı genelde misafir ediyor güreş izlemeye gelenleri evlerine davet ediyorlar.

Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri, yerel kalkınma ilişkisinin alt teması ve halkın katılımı kategorisi ele alındığında yerel halkın ve katılımcıların maddi desteği ile organizasyonun ihtiyaçları karşılanmakta olduğu aynı zamanda halkın manevi desteği ile de katılımcıların konaklama ve diğer ihtiyaçlarının karşılanmaya çalışıldığı ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda spor organizasyonlarında halkın desteğinin önemli olduğu, yerel kalkınmada halkın katılımının önemli bir unsur olduğu ortaya çıkmaktadır.

YEDİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu bölümde araştırma sonucunda ortaya çıkan “Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri” ana teması ve buna ilişkin alt temaların bulguları tartışılmıştır.

7.1. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri “Elmalı Güreşlerinin Özellikleri” Alt Temasına İlişkin Tartışma

Araştırmada yer alan “Elmalı Güreşlerinin Özellikleri” kategorisinde “tarihi bir öneme sahip olması, organizasyonun yöreye özgü bir tarihte gerçekleşmesi, her yıl bir amaç için düzenlenmesi, bölgede güreşlerin ve güreşçilerin yetişmesi, kendinden önce düzenlenen güreş organizasyonu sonrası rövanş niteliği taşıması, güreş düzenleme komitesinin kişi, kurum, kuruluş ve siyaset üstü özelliği” gibi kodlar ön plana çıkmıştır.

Günümüzde geleneksel güreşlerin yöreye özgü belirli zaman aralıklarında yapıldığı bilinmektedir. Aba, karakucak, şalvar, yağlı güreşler gibi geleneksel güreşler, hasat zamanı, baharın gelişi, düğün, gibi kutlama törenleri ile birlikte yapıldığı bilinir (Arı, 2018:44). Elmalı ise yayla yeri olması dolayısı ile halkın ilçeden şehire gitme vaktinden önce, okulların açılma zamanından bir hafta öncesinde ve hasat zamanından sonra düzenlendiği bilinmektedir.

Türkiye’de düzenlenen güreş organizasyonlarında Antalya bölgesinden birçok sporcu organizasyonlara katılarak derece yaptıkları bilinmektedir. Bu bölgede birçok pehlivanın yetişmesi usta çırak ilişkisine verilen önemin bir göstergesidir. Konu ile ilgili olarak Özdemir’in (2018:45) yaptığı çalışmada Antalya bölgesi sporcularının son yıllardaki güreşlerde sergilediği başarılar göze çarpmaktadır. Antalyalı sporcular Kırkpınar güreşlerinde dokuz yılda yedi kez baş pehlivanlığı almışlar aynı zamanda 2017 yılında Kırkpınar Güreşleri’ne katılan elli altı baş pehlivandan yirmisinin Antalyalı olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda bölgede başarılı pehlivanların sayısının diğer şehirlere göre daha fazla olduğu söylenebilir. Bu tür organizasyonların yöreye ait özelliklere sahip olması, geçmişe olan bağlılığı, başarı ve itibar kazanma arzusu, geleneksel güreşlerin özellikleri arasında yer almaktadır. (Akkurt ,2008:53)

7.2. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri “Tarihsel Süreci” Alt Temasına İlişkin Tartışma

Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri “Tarihsel Süreci” alt temasına ilişkin bilgiler göz önüne alındığında Elmalı Güreşleri’nin tarihi ile ilgili daha önce ayrıntılı çalışmalara rastlanılmamıştır. Yapılan çalışma doğrultusunda literatür incelendiğinde, Elmalı

Güreşleri'nin 1957 yılından başlayarak günümüze kadar olan sürede Elmalı Verem Savaş Derneği, Elmalı Turizm Derneği, Antalya Valiliği, Elmalı Kültür Turizm ve Dayanışma Derneği, Elmalı Belediyesi tarafından düzenlendiği bilinmektedir.

Özdemir (2019:50) Elmalı'da Yağlı güreşler 1985 yılına kadar Elmalı Verem Savaş Derneği'nin düzenlemiş olduğunu elde edilen gelirler ile hayır faaliyetleri yapıldığını ifade etmiştir. Literatürde yer alan bu bilgiye bağlı olarak Elmalı'da güreşlerin 1985 yılından sonraki yıllarda da Elmalı Verem Savaş Derneği ve tablo 6.2'de belirtilen kurumlar tarafından düzenlenen bu güreşlerin 1994 yılına kadar sürdürüldüğü ortaya çıkmıştır.

7.3. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri “Organizasyon Süreci” Alt Temasına İlişkin Tartışma

Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin “Organizasyon Süreci” alt teması organizasyonun aşamaları düşünüldüğünde üç kategoriden oluşmaktadır. Bunlar: planlama, uygulama, değerlendirmedir. Güreşlerin planlama aşamasında; tanıtım reklam, bütçe, konaklama, tesis, organizasyonun bir amaç uğruna düzenlenmesi ve salgın dönemi olarak kodlara ayrılmıştır. Organizasyonların en önemli yanını oluşturan reklam ve tanıtım unsurudur. Savranbaşı ve Dinç 'in (2010:55) yaptığı çalışmaya göre yağlı güreş katılımcılarının organizasyonu en çok takip ettiği araçlar sırasıyla reklam (afiş) panoları, arkadaş çevresi, televizyonlar, gezici belediye anonsları, gazeteler ve internetten takip ile gerçekleştiği ortaya çıkmıştır.

Planlama aşamasında bulunan bir diğer etken tesislerdir, katılımcılar için önem arz eden bu faktör seyirci katılımı ile paralel olarak değişim göstermektedir. Herhangi bir yerde kurulması beklenen ya da kurulacak olan bir tesisin bölgeye veya yöreye sunacağı önemli etkiler bulunmaktadır. Bunlar, öncelikli olarak organizasyonun ihtiyacını karşılamak, kurulduğu bölgede istihdam sağlamak, verimli kullanımda ekonomik etkiler kazandırmaktır. Yapılan nitel görüşmelerde katılımcı görüşlerine göre yörede tesisin ortalama seyirci kapasitesi için yeterli olduğu ve zamanla organizasyona ilginin artması ve seyirci kapasitesinin artması ile tesisin yetersiz kaldığı görüşlerine yer verilmiştir. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin yapıldığı tesisin imkânlarının artırılmasına paralel olarak katılımcı sayısında da artış olacağı düşünülmektedir. Akkurt'un çalışmasına göre (2008:41) tesis ve malzeme imkanlarının artırılmasının geleneksel güreşlere katılımı arttıracığı düşüncesi bu görüşü destekler niteliktedir.

Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin organizasyon sürecinde, uygulama kategorisinde seyirci ve sporcu katılımı, hakem katılımı, TV yayınları ve medya, iş birliği ve misafirperverlik kodlarının organizasyonu olumlu yönde etkisinin olduğu görülmüştür.

Yapılan nitel görüşmelerde katılımcıların görüşleri, halkın ve yöneticilerin iş birliği ile organizasyonun devamlılığının sağlandığı belirtilmiştir. Arı'nın (2018:44) çalışmasına göre geleneksel güreşler insanları bir araya getirerek toplumlar arası iletişimi sağladığı, yerel halkın imece usulü yardımlaşarak sosyal dayanışmayı arttırdığı, güreşi izleyen kitleleri bir araya getirdiğini ortaya koymuştur. Bu bağlamda güreşler iş birliği artırmakta ve sosyal yardımlaşma ve dayanışmaya katkı sunmakta ve organizasyonların devamlılığı sağlanmaktadır.

Uygulama aşamasında organizasyonu olumsuz etkileyen kodlar ise konaklama, trafik ve ulaşım sorunları olduğu ortaya çıkmıştır. Güreş organizasyonlarında yaşanan bu konaklama sorununun ulusal ve uluslararası organizasyonlarında da yaşandığı bilinmektedir. Silik (2014:175-190) tarafından yapılan çalışmada seyircilerin organizasyon süresince rahat bir şekilde konaklayabilmeleri, konaklama yapılan yerlerin fiziki şartları ve konaklanan süre boyunca alacağı hizmetler organizasyonun kalite algısını olumlu ya da olumsuz yönde etkilediği ve organizasyonun kalitesinin belirlemede önemli bir etken olduğunu ortaya çıkarmıştır. Tablo 6.4. değerlendirildiğinde organizasyonların uygulama aşamasında yaşanan konaklama, trafik ve ulaşım sorunlarının giderilmesi gelecek yıllarda yapılacak Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri organizasyonuna olumlu yönde etkileri olacağı düşünülmektedir. Spor organizasyonların düzenlendiği bölge ve şehirlerde konaklama sorununun yaşanmaması için spor organizasyonlarının öncesinde iyi bir çalışma gerçekleştirilmelidir. Organizasyona katılacak sporcu, seyirci, misafir ve ön görülemeyen diğer unsurlar değerlendirilmelidir.

Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin organizasyon süreci, değerlendirme kategorisinde, sporcu sayısında artış, ilçenin tanıtımı, kültürel değerlere ilgi kodları ortaya çıkmıştır. Konu ile ilgili olarak katılımcılar ilçede yöreye özgü tatların tanıtıldığı geleneklerin yaşatılmaya çalışıldığı bir gün olarak anılmaktadır. Alpullu'nun (2011:1) çalışmasına göre de organizasyonların düzenlendiği bölgenin imajı ve tanıtımı açısından gelen katılımcıların yöre hakkında daha önceden bilgi sahibi olmadıkları ve organizasyon sonrası tekrar bulundukları bölgeyi ziyaret etme istekleri arasında önemli bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin bir ilçenin tanıtımına önemli etkisi olduğu söylenebilir.

7.4. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri “Yerel Kalkınma İlişkisi” Alt Temasına İlişkin Tartışma

Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin, Yerel Kalkınma İlişkisi alt temasının kategorileri; kültürel, sosyal, ekonomik, fiziksel, yönetim, halk katılımı olarak belirlenmiştir. Konu ile ilgili literatür incelendiğinde yerel kalkınmanın unsurları Şentürk, (2015) tarafından

fiziksel, kültürel ekonomik, sosyal, siyasal ve etkin yönetim olarak belirlenmiştir. Spor organizasyonlarının yerel kalkınma ile ilişkisi incelendiğinde halkın katılımının da önemli bir unsur olduğu ortaya çıkmıştır. Ulusal ve uluslararası düzeydeki spor organizasyonlarının ev sahipliği yaptığı şehirlere bölgelere ekonomik, sosyal, fiziksel, kültürel vb. birçok katkısının bulunduğu yapılan çalışmalar sonucu ortaya çıkmıştır (Öncel,2018:359, Can ve Değirmen, 2017:92).

Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri, yerel kalkınma ilişkisinin alt kategorisi olarak belirlenen kültürel boyutu ile ilgili olarak görüşmelerden çıkan kodlar şunlardır; panayırların kurulması, evliya ve türbe ziyaretleri, Yörük göçü ve mehter takımı, bölgenin tarihi ve siyasi öneme sahip olmasıdır. Spor organizasyonlarının ekonomik etkisinin yanında kültürel olarak ülkeye ve şehre hatta bölgeye uzun vadede katkılar sağlamaktadır. Organizasyon süresi boyunca bir bölgenin sahip olduğu kültürel sosyal, tarihi, doğal güzellikleri ve sanatsal değerlerini tanıtmaya fırsatı bulmaktadır (Silik, 2014:28).

Güreş organizasyonunun yerel kalkınmada “kültürel” etkisi düşünüldüğünde ilçenin yine kendine özgü özellikleri olan unsurların ön plana çıktığı görülmektedir. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’nin düzenlenmesi ile birlikte panayır alanları kurulmaya başlanmıştır. Bu görüşe göre panayırların kurulması ile güreş organizasyonları arasında bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Karadoğan’nın (2020:471-480) yaptığı “Geçmişten Geleceğe Uzanan Kültürel Miras: Kırkpınar Yağlı Güreşleri” adlı doktora çalışmasında, Türkiye de düzenlenen yağlı güreşlerin en önemli organizasyonlarından bir olan Kırkpınar Güreşleri’nde de panayır alanlarının kurulduğu ve kültürel etkisinin olduğu vurgulanmıştır.

Yerel kalkınma perspektifi ile bakıldığında “sosyal” boyutunu etkileyen unsurlar; sosyal yardımlar ve öğrencilere burs imkânı, yerel sporculara destek, halkın eğlence ihtiyacını karşılama olarak ortaya çıkmıştır. Katılımcıların görüşlerine göre Verem Savaş Derneği ve diğer kuruluşların bu organizasyon ile halka sosyal katkı sağladığı vurgulanmıştır.

Toplumu kaynaştıran milli ruh ve bağlılık duygularını geliştiren organizasyonlar sosyalleşmenin göstergesidir. Toplu olarak bir faaliyette dâhil olmak aynı zamanda toplumsal olarak sosyal bağları güçlendirmek anlamına gelmektedir. (Katırcıoğlu, 1999: 12–13). Bu bağlamda bir topluluğun ihtiyacı olan bireylere katkı sağlaması sosyal bir etki olarak görülmektedir.

Organizasyonun “ekonomik” etkisinin ortaya koyan katılımcı görüşlerinden ortaya çıkan sonuçlar şunlardır; yöresel ürünlerin tanıtımı ve satışı, halka kısa süreli iş imkânı ve gelir sağlama, ekonomik hareketliliğin artışı olarak ortaya çıkmıştır. Edginton’a göre (1999), ekonomik gelişimin sağlanabilmesi için organizasyonlar önemli görülmektedir, bu sayede

topluma yeni tesisler ve yeni olanaklar sağlanacağı fikrini savunmaktadır. Organizasyonun “fiziksel” etkisinin ortaya koyan katılımcı görüşlerinden ortaya çıkan sonuçlar şunlardır; hastane, okul, alt yapı vb. ihtiyaçların karşılanması, güreş eğitim merkezi, doğal güzelliklerinin ve elverişli iklim koşulu, coğrafi konum olarak ortaya çıkmıştır. Bu etkilere göre katılımcıların görüşleri ise geçmiş yıllarda ilçenin organizasyon ile sağlanan fiziksel ihtiyaçlarının karşılandığı, günümüzde ise güreş organizasyonlarının maliyet yükünden dolayı bu tür ihtiyaçlara yer verilmediği, ilçenin fiziksel ihtiyaçlarının yerel yönetimler tarafından karşılanmakta olduğu belirtilmiştir. Elmalı yağlı pehlivan güreşlerinin geçmiş yıllarda yapmış olduğu çalışmalar göz önünde bulundurulduğunda fiziksel olarak ilçeye önemli katkılara sağladığı ortaya çıkmaktadır. Can ve Değirmen’in (2017:93) çalışmasında spor organizasyonlarının ev sahibi ülkenin veya bölgenin fiziksel gelişimi için önemli bir fırsat oluşturduğu, bu gelişim ile birlikte konutlar, ulaşım güzergahları altyapıları ve üstyapılarının yapılması, var olanların da geliştirilmesini kapsayan çalışmalara yer verildiği bu sayede bölgenin fiziksel görünümünün ve imajının gelişmesine katkı sağladığı belirtilmiştir.

SONUÇ

Türkiye’de yerel düzeyde yapılan spor organizasyonları arasında yer alan Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’nin tanınmış olmasında birçok etkenin olduğu ortaya bilinmektedir. Bunlardan bazıları organizasyonun belli bir zaman diliminde yapılması, tarihi bir öneme sahip olması, her yıl belirlenen bir amaç için düzenlenmiş olması, siyaset üstü bir özelliğe sahip olarak her kesimden insanların bir araya toplanması organizasyonun günümüze kadar düzenli bir şekilde varlığını sürdürmesi sayılabilir. Araştırma bulguları göstermektedir ki Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’nin resmi olarak başladığı 1957 yılından bu güne dernekler ve yerel yönetimlerin öncülüğünde düzenlenmesi ve güreşler ile ilçenin ihtiyaçlarının harmanlanarak komite tarafından belirlenen bir amaç çerçevesinde gerçekleştirilmesi bu organizasyonu diğerlerinden ayıran önemli bir özelliktir.

Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’nin organizasyon süreci incelendiğinde;

Organizasyonların planlama aşamasında, tanıtım ve reklam, bütçe, konaklama, yerel halkın desteği, güreş ağasının katkısı ve üst düzey davetlilerin ilgisinin katılımcı artırmada ve organizasyonun tanıtımında önemli bir role sahiptir. Uygulama aşamasında, organizasyonun gelişimine bakıldığında yıllar içerisinde güreşe olan ilginin artması, yerel halkın misafirperver olması ile birlikte ilçe halkının organizasyona katılan davetlilerle samimi bağlar kurmaları, TV kanallarının organizasyona olan ilgisinin ve yayın kalitesinin artması ile birlikte seyirci ve sporcu sayısında da artış görülmüştür. Bu gelişmelerin organizasyonun gelişimine olumlu katkı sağladığı düşünülmektedir. Öte yandan organizasyon sürecinde ilçedeki nüfus artışı ile konaklama ve trafik sorunu olduğu bu durumun organizasyonu olumsuz etkilediği ortaya çıkmıştır. Değerlendirme aşamasında ise organizasyon süresinde yapılan yöresel etkinlikler ve ikram edilen yöresel tatların kültürel değerlere olan ilgiyi arttırdığı, TV kanallarındaki izlenme sayısı ve her yıl organizasyona katılan seyirci ile sporcu sayısındaki artışın sağlanması yöneticilerin uzun vadede organizasyondan beklediği olumlu sonuçlardır. Organizasyonun tüm süreçleri ele alındığında Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’nin yıllar içerisinde Elmalı ilçesinin ülkemizde bulunan yüzlerce benzer ilçeden ayrışmasını sağladığı sağlayarak Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’nin artık bir markaya dönüştüğü söylenebilir.

Yerel kalkınma boyutu ele alındığında;

Spor organizasyonların yerel kalkınma perspektifi ile incelendiğinde; organizasyonların düzenlenmesinde ve gelişmesinde yerel halkın katılımının yapılan organizasyon üzerindeki etkisinin önemli bir faktör olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Buna bağlı olarak organizasyonların kültürel, sosyal, ekonomik, fiziksel, yönetim ve özellikle

halkın katılımı boyutlarının dikkate alınarak incelenmelidir. Bu bağlamda, yerel kalkınmanın kültürel boyutunda; organizasyonla birlikte ilçeye özgü yörük göçü etkinliğinin düzenlenmesi, mehter takımı gösterilerinin yapılması, panayır alanlarının kurulması ile bayram havası şeklinde organizasyonun gerçekleşmesi, evliya ve türbelerin ile manevi havanın bütünleşmesini sağladığı böylece organizasyonun ilçeye kültürel anlamda önemli katkılar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Organizasyondan toplanan yardımlar ile gelir düzeyi düşük ailelere, öğrencilere ve yerel de başarılı olan sporculara yardımların yapıldığı bilinmektedir. Buna göre sporun yoluyla dezavantajlı gruplara yönelik çalışmaların yapıldığı, halkın eğlence ihtiyacını karşılamak için her yaş düzeyi için farklı etkinliklerin düzenlenmeye çalışılması ile organizasyonun sosyal yaşama katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öte yandan etkinliklerden ve spor organizasyonlarından beklenen fayda ülkeye ve bölgeye sunduğu ekonomik katkı olarak ta bilinmektedir. Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri sürecinde kurulan panayır alanları ve pazarlar ile de bölge esnafına ve yerel halka kısa süreli de olsa ekonomik olarak katkı sağladığı ortaya çıkmıştır. Organizasyonun geçmişten günümüze yönetimine bakıldığında, organizasyonun belli bir döneme kadar dernekler aracılığı ile daha sonra ise yerel yönetimler tarafından organize edildiği bilinmektedir. İlçedeki kurum ve kuruluş yöneticilerinin bir amaç ortaya koyarak bir araya gelmeleri, organizasyonun devamlılığını sağlamada önemli bir faktör olduğu sonucuna varılmıştır. Yerel halkın, organizasyonun planlanma ve uygulama aşamasında yöneticilerin karşılaştığı maddi, manevi zorluklara bulduğu çözümler ve sağladığı katkılar bu organizasyonun günümüze kadar ulaşmasını sağlamıştır. Bu bağlamda Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin devamlılığının sağlanmasındaki en etkili unsurun yerel halkın katılımı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tüm araştırma bütünsel bir perspektifle değerlendirildiğinde, spor organizasyonlarının yerel kalkınmanın farklı boyutlarıyla önemli bir etkisi olduğu ortaya çıkmış ve Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin yerel halka ve topluma sağladığı katkı ile önemli bir yerel kalkınma örneği sergilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

Çalışmada Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin yakın tarihi ile ilgili kaynaklara rastlanmış fakat konunun dışına çıkmamak adına organizasyonun tarihi ile ilgili geniş bir çalışma yapılmamıştır.1352 yılına dayandığı bilinen bu organizasyonun tarihinin geçerliliğini kanıtlayan kaynaklara ulaşmak adına alanında uzman kişilerle çalışmalar düzenlenebilir.

Çalışma sırasında katılımcıların Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin tarihi ve organizasyonu hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı belirlenmiştir. Dolayısıyla yerel halkı ve seyircilere yönelik konferanslar, sergiler, paneller düzenlenebilir ayrıca kitaplar, dergi ve broşürler hazırlanabilir.

Türkiye'de düzenlenen yağlı güreş organizasyonlarının sayısı ve sporcuların başarı oranlarına bakıldığında Antalya bölgesinin önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda bölgedeki sporcuların fiziki ve sosyal gelişimlerini konu alan akademik çalışmalar yapılabilir.

Elmalı ilçesinin sahip olduğu coğrafi konum ve fiziksel koşullar göz önünde bulundurulduğunda, organizasyonda yaşanan aksaklıkları gidermek için yeni tesisler ve kamp alanları hazırlanabilir.

KAYNAKÇA

- “629. Elmalı yeşil yayla güreşleri bugün başladı” Antalya Gazetesi, 5 Eylül 1981.
- “667. Elmalı Yeşil Yayla Yağlı Pehlivan Güreşleri”. Elmalı Belediyesi Arşivi. 03.02.2021
- “Elmalı Güreşleri Başladı” Antalya Gazetesi -13 Eylül 2002
- “Geleneksel Yeşil Yayla Güreşleri” Elmalı’nın Sesi Gazetesi. 13 Ağustos 1968.
- Akdağ G., Güler O., Duran A., Dalgıç A. (2015). “Spor organizasyonlarında algılanan hizmet kalitesi ve memnuniyet: 17. Akdeniz oyunlarına katılan sporcular üzerine bir araştırma”. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1):1- 25.
- Akın, Y. (2004). *Gürbüz ve Yavuz Evlatlar, Erken Cumhuriyet’te Beden Terbiyesi ve Spor*. İletişim Yayınları İstanbul.
- Akkurt, M. (2008). Kahramanmaraş'ta yapılan geleneksel güreşlerin tarihsel gelişimi ve toplum tarafından algılanış biçimleri. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Akşahin, S. B. (2008). *Avrupa Birliği’nin Bölgesel Politikası, Yapısal Araçların Koordinasyonu ve Türkiye’nin Uyum*. Yayınlanmamış AB Uzmanlık Tezi. T.C. Tarım ve Köy işleri Bakanlığı. Ankara.
- Aktakas, B. G. (2006). *Bölgesel/yerel kalkınma, bölgesel gelişme için bir model*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Alpullu, A. (2011). *Uluslararası Basketbol Organizasyonlarının Spor Turizmine, Ülke Ekonomisine ve Tanıtımına Katkılarının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul
- Altınel, B.ve Akın, B. Erçetin, Ş.Ş. (ed.). (2020). *Araştırma Teknikleri*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Arı, M. (2018). *Unutulmuş geleneksel güreşlerden dutluk güreşlerinin incelenmesi (Malatya bölgesi)* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Arslan, E., Ünlü, H., Çelebi, M. (2011). “Yerel yönetimlerin spora bakış açıları ile spor programlarının sürdürülebilirliğinin incelenmesi (Balçova belediyesi örneği)”. *I. Uluslararası Spor Ekonomisi ve Yönetimi Kongresi*, İzmir.
- Atabeyoğlu, C. (2000). *Geleneksel Türk Güreşi ve Kırkpınar*. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Yayınları, İstanbul.

- Atakara, C. (2017). *Sürdürülebilir Yerel Kalkınmada Belediyelerin Rolü: KKTC-Yeni Boğaziçi Cittaslow (Sakin Şehir) Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Atalay, K. (2005). *Geçmişten Günümüzde Geleneksel Türk Sporları*. Matsan, Ankara.
- Atılğan, K. A., Atik, A., Çobanoğlu, A. (2010). *Elmalı. Düünden Bugüne Antalya*. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Antalya
- Bakanlığı, K. (2018). Kalkınma Sürecinde Sivil Toplum Kuruluşları On Birinci Kalkınma Planı.2019-2023.
- Balcı, A. (1997). *Sosyal Bilimlerde Araştırma. Yöntem, Teknik ve İlkeler*.72 TDFO yayınları, Ankara.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Baş, T. ve Akturan, U. (2008). *Nitel Araştırma Yöntemleri NVivo ile Nitel Veri Analizi, Örnekleme, Analiz, Yorum*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Başaran, İ. (2008). *Kent ve Yerel Yönetim*. Okutan yayıncılık, İstanbul.
- Berg BL. ve Lune H. Aydın, H. (ed.). (2015). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Eğitim Yayınevi, Konya.
- Bilir, M. (2003). Köy Enstitüleri Sisteminde Toplum Kalkınması. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı 10.
- Birel. F. K.ve Çevik, M. S., Erçetin, Ş. Ş. (ed.). (2020). *Araştırma Teknikleri*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Blakely, Edward J. (1994) *Planning Local Economic Development: Theory and Practice*. Thousand Oaks, Sage Publications.
- BOA., Y.PRK.ASK 63/131.1 Eylül 1890. Elmalı Yayla Panayırı 'nın muhafazası için müfreze gönderildiği. Makam-ı Seraskeri Mektubu Kalemi.
- Boyacı, M., Türkay, K. & Pepe, K. (2020). Spor Organizasyonlarının Yapıldığı Yere Turizm ve Sosyokültürel Olarak Sağladığı Katkıları Yönelik Halk Görüşünün İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 22(3).
- Can, Z. G., & Değirmen, S. (2017). Spor Organizasyonlarının Ekonomik Açından İncelenmesi: Mersin İli Örneği. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 5(4), 91-105.
- Cankalp, M. (2005). *Sporda Yönetim ve Organizasyon*. Nobel Yayınları. Ankara.
- Cankorkmaz, Z. (2011). Türkiye’de Bölgesel Kalkınma Ajansları ve Bu Ajanslara Yönelik Eleştiriler. *Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(1) 113-138.

- Carter, C. (1988). Athletic Contests in Hittite Religious Festivals. *Journal of Near Eastern Studies*, 47(3), 185-187.
- Crowther, N. B. (2007). *Sport in the Ancient Times*. London: Praeger.
- Czegledi, O., Cernaianu, S., Mischler, S. Ve Sipos-Onyestyak, N. (2021). Macaristan: Kentsel Koşu Etkinliklerinin Debrecen'deki Yerel Turizm ve Bölgesel Kalkınma Üzerindeki Sosyoekonomik Etkisi. Küçük Ölçekli Spor Turizmi Etkinlikleri ve Yerel Sürdürülebilir Kalkınma: Uluslararası Karşılaştırmalı Bir Bakış Açışı, 18, 129.
- Çetin, M. (2006), “Yerel Kalkınma Ajansları”. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 6(2), 127-139.
- Çevik, D. (2011). *Pehlivan*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Çukurçayır, M. A. (2013). *Yerel Yönetimler Kuram Kurum ve Yeni Yaklaşımlar*. Çizgi Kitabevi, Konya.
- Demirci, N. (1986). *Sporda Yönetim-Teşkilatlanma ve Organizasyonları*. M.E.G ve S.B. Yayını, Ankara.
- Doğan, V. (2010). *Kahramanmaraş Şalvar Güreşi ve Dünyadaki Benzerleri ile Kıyaslanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Samsun.
- DPT, “Orta Vadeli Program 2006-2008”, Ankara.
- Duran, C. (2005). *Düşünme, Araştırma ve Yazma Yöntemleri: Ekonomiden ve Diğer Bilimlerden Örneklerle*. Ekin Kitapevi, Ankara.
- Duymaz, A. Ş. (2008). Kentsel Gelişim ve Mimari Yapılar Üzerine Bir Çalışma Örneği: Elmalı Şehri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2008(18), 205-220.
- Ecerel-Özelçi, T., Özmen-Altınkaya C. (2009). Beypazarı’nda Turizm Gelişimi ve Yerel Ekonomik Kalkınma. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Güz, Cilt 5, Sayı 2, s. 46-74
- Edginton, R. Christopher ve Hudson, D. Susan ve Ford, M. (1999). *Phyllis. Leadership for Recreation and Leisure Programs and Settings*. Illinois: Sagamore Publishing Champaign
- Elmalı Belediyesi Arşivi. “Elmalı Yeşil Yayla Güreşleri 1957 Programı”. 03.02.2021
- Elmalı Belediyesi. (2019). *Kadim Şehir Elmalı*. Elmalı Belediyesi Kültür Yayınları, Antalya.
- Elmalı Kültür Turizm ve Dayanışma Derneği Kararnamesi 12.07.2006 tarihli 9 numaralı karar
- Elmalı Verem Savaş Derneği Kararnamesi 04.07.1994 tarihli 99 sayılı karar
- Elmalı Verem Savaş Derneği Kararnamesi 06.09.1989 tarihli 5 sayılı karar
- Elmalı Verem Savaş Derneği Kararnamesi 13.11.1987 tarihli 12 sayılı karar

- Elmalı Verem Savaş Derneği Kararnamesi 20.02.1990 tarihli 10 sayılı karar
- Elmalı Verem Savaş Derneği Kararnamesi 25.12.1973 tarihli 10 sayılı karar
- Elmalı Verem Savaş Derneği Kararnamesi 29.05.1979 tarihli 3 sayılı karar
- Elmalı Verem Savaş Derneği Kararnamesi 31.08.1991 tarihli 31 sayılı karar
- Erdoğan, C. (2008). *Spor Terimleri Sözlüğü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Erim, D. (2007). *Türkiye Selçuklu Devleti'nde Spor ve Eğlence Hayatı*. Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Eroğlu, H. T. (2010), "Sürdürülebilir Yerel Kalkınma ve Kent Konseyleri", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(2) 44-55.
- Ersoy, A. F., Saban, A., Ersoy, A. (ed.). (2017). *Eğitimde Nitel Araştırma Desenleri*. Anı yayınları, Ankara.
- Erten, S. F., Erten, S. ve Çimrin H. (2010). *Millî Mücadele Dönemi Antalya'sı. Düünden Bugüne Antalya*. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Antalya.
- Fişek, K. (1998). *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Dünya'da Türkiye'de Spor Yönetimi*. Bağırhan Yayınevi, Ankara.
- García-Unanue, J., Felipe, J. L. Ve Gallardo, L. Maliyet Muhasebesinin Uygulanmasını Sağlamak İçin Eylem Araştırmasını Kullanma: Yerel Düzeyde Kamu Spor Organizasyonları Örneği. Sist Pract Eylem Res 28, 111-123 (2015). <https://doi.org/10.1007/S11213-014-9322-3>
- Geray, C. (2002). *Halk Eğitimi*. İmaj Yayınları, Ankara.
- Gibson, R. (2005). *The Role of Co-operatives in Community Economic Development*, RDI Working Paper, Brandon University, s. 3-6.
- Gölbaşlı, H. (2018). Osmanlı Devleti'nde Spor Tekkeleri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (15).
- Göymen, K. (2004). Yerel Kalkınma Önderi ve Paydaşı Olarak Belediyeler. İçinde *Yerel Kalkınmada Belediyelerin Rolü, Uluslararası Sempozyum Kitabı*. Pendik Belediyesi Kültür Yayınları, No: 21.
- Gray, D. E. (2013). *Doing research in the real world*. Sage.London.
- Gül, H. (2004). Ekonomik Kalkınmada Yerel Alternatifler, *Kentsel Ekonomik Araştırmalar Sempozyumu*, Denizli, 1, (DPT Yayını), 201- 219.
- Gümüş, A. (1990). *Kırkpınar Güreşleri*. Özkan Matbaacılık, Ankara.
- Gümüş, A. (1994). *Şampiyonlar Geçiyor*. Türk Güreş Vakfı Yayınları. Ankara.

- Güneş, G., ve Küçük, M. (2013). Yerel Kalkınmada Bir Etken Olarak Turizm: Yerel Sivil Toplum Kuruluşlarının Görüşleri. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 22 (4).
- Gürbüz, S, Şahin, F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: Felsefe-Yöntem- Analiz*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Güven, Ö. (1992). *Türklerde Spor Kültürü*. Atatürk Kültür Merkezi Yayınları sayı: 57. Ankara.
- Harmandalı, İ. (1974). *Güreş Terimleri Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- İmamoğlu, H. (1998). *Türklerde Geleneksel Aba Güreşleri Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- İşler, H. Türk Spor Kültüründe Şalvar Güreşi ve Kahramanmaraş Yöresinde Uygulanış Biçimi. *Kahramanmaraş Sempozyumu*. (s.1043-1052).
- Kahraman, A. (1989). *Cumhuriyete Kadar Türk Güreşi*. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Kahraman, A. (1995). *Atıf. Osmanlı Devleti'nde spor*. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara
- Kalaycı, E. (2018). *Kültürel Süreklilik Bağlamında Kırkpınar'ın Yansıttığı Dünya Görüşü Üzerine*. Yayınlanmış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kalça, A. ve Akburun, H. (2017). *Bireysel Sporlar Güreş Ders Kitabı*. Eğitim Bilişim Ağı, Sosyal Eğitim Platformu.
- Karadoğan, U. C. (2020). *Geçmişten Geleceğe Uzanan Kültürel Miras: Kırkpınar Yağlı Güreşleri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi. Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Ankara.
- Karahüseyinoğlu, M. F. (2007). *Küreselleşme ve Geleneksel Türk Sporları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kartal, M. (2020). *Küreselleşme Bağlamında Türkiye'de E-spor*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Katı, İ. (2018). *Yerel Basında Elmalı (1961-1971)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Katırcıoğlu, A. (1999). *Yerel Yönetimlerin (Belediyelerin) Rekreatif Faaliyetlere Yaklaşım ve Uygulamaları Bakımından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun
- Kaya, E. (2007). *Kent yönetiminde yeni yaklaşım yerel kalkınma yönetimi*. Okutan yayıncılık, İstanbul.
- Kaya, Ö. (2008). *Sivil Toplum Kuruluşları ve Kalkınma*. İçişleri Bakanlığı Dernekler Daire Başkanlığı Yeterlilik Tezi, Ankara.

- Konuç, K. (2015). *Yerel Kalkınma ve Yönetişimde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü: Antakya Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kunter, H.B. (1938). *Eski Türk Sporları Üzerine Araştırmalar*. Cumhuriyet matbaası, İstanbul.
- Kunter, H.B. (1945). *Güreş Yıllığı 1944*. Cumhuriyet matbaası, İstanbul.
- Kuzuca, İ. G., Şahinoğlu, S., Acıduman, A. (2019). Verem Mücadelesinde Sosyal Yardım Kurumları. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, 9(3), 337-348.
- Küçük, M. (2012). *Turizmin Yerel Kalkınmaya Etkisi Ankara Kızılcahamam Örneği*. Yüksek lisans tezi. Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Local economic development: a primer developing and implementing local economic development strategies and action plans (worldbank.org) (Erişim Tarihi: 12.04.2021).
- Miser, R. (1995). "Toplum Kalkınması Çözümlemesi", *A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Ankara. 26(2): 511-540.
- Miser, R. (1999). Kalkınma, Toplum Kalkınması Yöntemi ve İnsanın Gelişimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 32(1), 101-112.
- Nebiler, E. (2010). *Toplumsal Kalkınmada Yapı Kooperatiflerinin Yeri ve Önemi* Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öncel, A. (2018). Uluslararası Spor Organizasyonlarının Sosyoekonomik Etkileri: 2012 Londra Olimpiyatları Örneği Ve Türkiye İçin Bir Değerlendirme. *Gümüşhane University Electronic Journal Of The Institute Of Social Science/Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 8(22).
- Özdemir, M. (2018). *Yağlı Güreş Folkloru (Antalya İli Örneğinde)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Özgen, N., Kahyaoğlu, M. ve Özgen, N.(ed.) (2019). *Sürdürülebilir Kalkınma*. Pegem Yayınları, Ankara.
- Özkan, Z. (2015). *Yerel Kamu Politikalarının Belirlenmesinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü: Konya Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Öztürk, F. (1998). *Toplumsal Boyutları ile Spor*. Ankara: Bağırhan Yayinevi.
- Özyurt Ökten, S. S. (2015). *Bir Yerel Kalkınma Modeli Olarak Sakin şehir (Cittaslow) Kavramı: Seferihisar (İzmir) Örneği*. Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Adana.

- Peppelenbosch, P. G. N. (1967). Community development and human geography. *Community Development Journal*, 2(7), 15-21.
- Rıdvan, M. (2018). *Osmanlı Devleti'nde Güreş ve Güreşçiler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Savranbaşı, R. ve Dinç, N. (2009). Yağlı güreş seyircisinin sosyolojik profili. *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 52-59.
- Sevük, İ. H. (1948). *Türk Güreşi ve Elli Yıl Önce Garp Alemindeki On Yıllık Türk Kasırgası*. Ocak Matbaası, İstanbul.
- Silik, C. E. (2014). *Uluslararası Spor Organizasyonlarının Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Etkileri: 2013 Mersin XVII. Akdeniz Oyunlarına Yönelik Bir Uygulama*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Silik, C.E. (2014). Organizasyon Kalite Algısı, Tatmin Düzeyi ve Tekrar Ziyaret Etme Eğilimi Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: 2013 FIFA 20 Yaş Altı Dünya Kupası Örneği. *International Journal Of Sport Culture And Science*, 2(Special Issue 1), 171-193.
- Silverman, D. (2016). *Qualitative Research*. Sage.
- Sonuç, N.ve Kozak, M.(ed.). (2014) *Sürdürülebilir Turizm Kavramlar- Uygulamalar*. Detay Yayınları, Ankara.
- Spor Şurası. (1990). T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü.
- Stojanow, Valeri (2007). “Genesis and Development of the (Turkish Question) in Bulgarian”, pp: 160-194, *BulgarianHungarian Scholary From II*, Sofia: May 16-17, Nation and Minorities in Central and South-East Europe.
- Şahin, H. M. (2003). *Türk Spor Kültüründe Aba Güreşi*. Gaziantep Kulübü Spor Eğitim Yayınları, Ankara.
- Şahin, M. Y. (2007). Ünite-14. *Spor Bilimlerine Giriş Ders Notları*. Spor Organizasyonları. Atatürk Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi.
- Şahinoğlu, Z. (2019). *Yerel Yönetimlere Bağlı Spor Şirketleri Tarafından Organize Edilen Spor Organizasyonlarında Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi (İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul Maratonu Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- T.C Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü. Spor Şurası 8-11 Mayıs 1990. *Kalkınma Planlarında Spor*. Basım Ofset Matbaası, Ankara.

- Tarihi Elmalı Yeşil Yayla Güreşleri, önümüzdeki yıllarda da düzenlenecek” Ekonomi Gazetesi.28.08.2000.
- Tekeli, İ. (2003). Siyasal Toplum ile Sivil Toplum Arasında Yerini Belirlemede Olan Yerel Yönetimler. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 12 (2), 5-15.
- Toksöz, F. (2004). Türkiye’de Belediye Katılımlı Yerel Kalkınma Girişimleri, Yerel kalkınmada *Belediyelerin Rolü Sempozyumu*. Pendik Belediyesi Yayınları, İstanbul.
- Tuğluoğlu, F. (2008). Cumhuriyetin ilk döneminde verem mücadelesi ve propaganda faaliyetleri. *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, (13-14).
- Türkmen, M., & Demirhan, B. (2014). Osmanlı güreş tekkeleri ve fonksiyonelliği. *Türk Halklarının Geleneksel Spor Oyunları Uluslararası Sempozyumu*, 162-173.
- Uyan, A. (2020). *Bir Peşrevlik Ömür*. Ubuntu Yayınları. Antalya.
- Uyaniker, N. (2019). *Türklerde Güreş Kültürü ve Kırkpınar Güreşleri*. Gece Kitaplığı, Ankara.
- Uzun, M., Hazar, M., Döşyılmaz, E., ve Kaplan, M. (2004). Kahramanmaraş İlinde Yapılan Folklorik Güreşler ve Sosyal Hayata Etkileri, I. *Kahramanmaraş Sempozyumu*, 1053-1063
- Varane Csoban, K., & Serra, G. (2014). Sürdürülebilir Spor Turizminin Geliştirilmesinde Küçük Ölçekli Spor Etkinliklerinin Rolü-Eskrim Üzerine Bir Vaka Çalışması. *Tarım ve Ticarete Uygulamalı Çalışmalar*, 8(4), 17-22. <https://doi.org/10.19041/APSTRACT/2014/4/3>
- Yalçın, A. Y. S., & Yalçın, S. (2013). Sürdürülebilir Yerel Kalkınma İçin Cittaslow Hareketi Bir Model Olabilir Mi? *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5(1), 32-41.
- Yazoğlu, A. (1992). *Balkanlarda Türk Yağlı Güreşleri Kırkpınar*. Özofset, Edirne.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık. Ankara.
- Yıldırım, İ. (2004). *Demokrasi, Sivil Toplum Kuruluşları ve Yönetişim* (1. Baskı). Seçkin Yayıncılık, İstanbul.
- Zengin, E., Başkurt, M., & Es, M. (2014). Yerel Yönetimler ve Yerel Kalkınma. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 95-124.

İnternet Kaynakları

(BOA, Y.PRK.ASK 63/131, 1 Eylül 1890).

“Abdal Musa Sultan”. <http://www.elmali.gov.tr/iz-birakanlar>.(erişim tarihi:10.05.2021)

“Elmalı Müzesi” (<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/antalya/gezilecekyer/elmali-muzesi>
Erişim Tarihi: 08.05.2021).

“Kuşak Güreşi”. <https://gsdf.gov.tr/tr/spor/kusak-guresi>, (Erişim Tarihi: 08.05.2021).

“Sürdürülebilir Kalkınma Nedir?” <https://www.bilgiustam.com/surdurulebilir-kalkinma-nedir/>. (erişim tarihi: 26.11.2020).

“Tarihçe” (<http://www.tgf.gov.tr/tr/tarihce-2/>, Erişim tarihi:20.10.2020).

“Türkiye’de Güreş, Kahramanmaraş’ta Spor”. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Anasayfa> (Erişim Tarihi:08.05.2021).

“Yerel Kalkınma Üzerine Söyleşi”.

[http://bilgibankasi.nilufer.bel.tr/BILGIBANKASI/YEREL%20YÖNETİMLER%20\(%20BELEDİYEÇİLİK%20\)%20VE%20ŞEHİRCİLİK/YEREL%20KALKINMA-g.doc](http://bilgibankasi.nilufer.bel.tr/BILGIBANKASI/YEREL%20YÖNETİMLER%20(%20BELEDİYEÇİLİK%20)%20VE%20ŞEHİRCİLİK/YEREL%20KALKINMA-g.doc)
(Erişim Tarihi 12.12.2020)

Abdal Musa Sultan”. <http://www.elmali.gov.tr/iz-birakanlar>.(erişim tarihi: 10.05.2021)

Elmalı Müzesi, Antalya. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/antalya/gezilecekyer/elmali-muzesi> (erişim tarihi: 08.05.2021)

http://www.koyenstitulerivakfi.org.tr/FileUpload/ds12596/File/koy_enstituleri_ve_to-plum_kalkinmasi_m._bilir.pdf. Erişim Tarihi: 05.05.2017

Local economic development: a primer developing and implementing local economic development strategies and action plans (worldbank.org, Erişim Tarihi: 12.04.2021).

Şentürk, H. (2015). “Belediyeler İçin Modern Kent Yönetimi Rehberi”
platodanismanlik.com/v2/images/k9.doc.

TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi. (2005). “5363 sayılı Belediye Kanunu”.
<http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5393.html> (Erişim Tarihi:12.04.2021)

Türkiye Geleneksel Spor Dalları Federasyonu, Kuşak Güreşi <https://gsdf.gov.tr/tr/spor/kusak-guresi>. (Erişim Tarihi:08.05.2021).

Türkiye Güreş Federasyonu Başkanlığı 2021 Faaliyet Programı.<http://www.tgf.gov.tr/tr/wp-content/uploads/2015/02/turkiye-guresh-federasyonu-baskanligi-2021-faaliyet-programi.pdf> (Erişim Tarihi:08.05.2021).

Türkiye Güreş Federasyonu Başkanlığı 2021 Faaliyet Programı.[Http://www.tgf.gov.tr/tr/wp-content/uploads/2015/02/türkiye-güreş-federasyonu-başkanlığı-2021-faaliyet-programı.pdf](http://www.tgf.gov.tr/tr/wp-content/uploads/2015/02/türkiye-güreş-federasyonu-başkanlığı-2021-faaliyet-programı.pdf) (Erişim Tarihi: 08.05.2021).

Türkiye Güreş Federasyonu, Güreş ve pehlivan sözcüğünün tarihi tasviri ve açıklaması *güreş*. <http://www.tgf.gov.tr/tr/tarihce-2/> (Erişim tarihi:20.10.2020)

EK 1- AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU

Katılımcı / Gönüllünün Protokol Numarası:

1. Araştırmayla İlgili Bilgiler:

a. Araştırmanın Adı:

Yerel Kalkınmada Spor Organizasyonları

(Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri Örneği)

b. Araştırmanın İçeriği:

Elmalı’da düzenlenen Tarihi Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri organizasyonu

c. Araştırmanın Amacı:

Antalya’nın Elmalı ilçesinde her yıl düzenli olarak yapılmakta olan Tarihi Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri’nin sürecine ve bu süreç içerisindeki değişim ve gelişimini yerel kalkınma perspektifi ile araştırmaktır. Bu amaçla, Tarihi Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşlerinin Verem Savaş Derneğinin katkıları ile resmi olarak başladığı 1957 yılından, günümüze kadar düzenlenmiş olan organizasyonları ve bu organizasyonların ilçeye olan ekonomik, sosyal, kültürel alanda sağladığı olumlu veya olumsuz katkıları irdelenecektir.

d. Araştırmanın Nedeni:

() Bilimsel araştırma

(*) Tez çalışması

e. Araştırmanın Öngörülen Süresi: 2 Dönem Araştırmaya Katılması Beklenen Katılımcı/Gönüllü Sayısı: 25-30

f. Araştırmada İzlenecek Deneysel İşlemler:

Araştırma yarı yapılandırılmış görüşme tekniğini uygulayarak sürdürülecektir. Katılımcılara tarafımda hazırlamış olduğum soruları yönelterek çalışmam için gerekli bilgilere ulaşılmaya çalışılacaktır. Görüşme ses kayıt cihazı(telefon) ile kayıt altına alınacak daha sonra dijital ortamda yazılı metne çevrilecektir.

2. Gönüllünün/Katılımcının Uygulama Sırasında Karşılaşabileceği Riskler ve Rahatsızlıklar:

Yukarıda açıklanan araştırma sırasında uygulanacak olan işlemlerin bana aşağıda belirtilen riskleri ve rahatsızlıkları getirebileceğinin bilincindeyim:

Görüşme sırasında ses kayıt cihazı çalışmaması durumunda katılımcı bekletilebilir.

Ses kaydının alınmadığı bölümlerde sorular katılımcıya ikinci kez yöneltilir ve aynı cevapların verilmesi beklenir.

3. Gönüllüler/Katılımcılar İçin Araştırmadan Beklenen Yarar:

Yapılan bu çalışmada katılımcı Elmalı ilçesinin ve Tarihi Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri organizasyonunun tanıtımına son olarakta literatürde bulunmayan bu çalışmaya katkı sağlamış olacaktır.

4. Araştırma Konusundaki Soruların Cevaplandırılması:

Araştırmanın yürütülmesi sırasında olası yan etkiler, riskler ve zararlar ile haklarım konusunda bilgi almak için aşağıda belirtilen kişiyle bağlantı kurmam yeterli olacaktır.

Adı- Soyadı: Doç. Dr. Cenk Temel (Danışman)

Telefon:

5. Zararların Karşılanması:

Bu çalışmaya katıldığım için zarar göreceğim olursam, gerekli olan tıbbi bakımın sorumlu araştırmacı tarafından yerine getirileceği, uygulanan işleme bağlı olarak gelişebilecek her tür hasara (sakatlanma ve ölüm dahil) karşı güvencede olduğum, masraflarımın Seren Erkış tarafından karşılanacağı bana bildirildi.

6.Araştırma Giderleri:

Araştırma kapsamındaki bütün işlemler için benden ya da bağlı bulunduğum sosyal güvenlik kuruluşundan hiçbir ücret istenmeyecektir.

7.Gönüllülük, Çalışmayı Reddetme ve Çalışmadan Çekilme Hakkı, Çalışmadan Çıkarılma:

a. Araştırmaya hiçbir baskı ve zorlama altında olmaksızın gönüllü olarak katılıyorum.

b. Araştırmaya katılmayı reddetme hakkına sahip olduğum bana bildirildi.

sorumlu araştırmacıya haber vermek kaydıyla, hiçbir gerekçe göstermeksizin istediğim anda bu çalışmadan çekilebileceğimin bilincindeyim. Çalışmanın yürütücüsü olan araştırmacı ya da destekleyen kuruluş, çalışma programının gereklerini yerine getirmedeki ihmali nedeniyle

ya da araştırma prosedürüne bağlı olarak onayımı almadan beni çalışma kapsamından çıkarabilir.

8. Gizlilik:

Çalışma süresince tutulan bütün kayıtlar ve dosya bilgileri gerektiğinde, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Enstitüsü firmasına, yöneticilerine ulaştırılacaktır. Bu çalışmadan elde edilen bilgiler, verilere gereksinimi olan öteki ülkelerin hükümetlerine ve ilgili birimlerine iletilebilir. Çalışmanın sonuçları bilimsel toplantılar ya da yayınlarda sunulabilir. Ancak, bu tür durumlarda kimliğim kesin olarak gizli tutulacaktır.

9. Çalışmaya Katılma Onayı:

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce gönüllüye / katılımcıya verilmesi gereken bilgileri gösteren Aydınlatılmış Onam Formu adlı metni kendi anadilimde okudum ya da bana okunmasını sağladım. Bu bilgilerin içeriği ve anlamı, yazılı ve sözlü olarak açıklandı. Aklıma gelen bütün soruları sorma olanağı tanındı ve sorularıma doyurucu cevaplar aldım. Çalışmaya katılmadığım ya da katıldıktan sonra çekildiğim durumda, hiçbir yasal hakkımdan vazgeçmiş olmayacağım. Bu koşullarla, söz konusu araştırmaya hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın gönüllü olarak katılmayı kabul ediyorum.

Bu metnin imzalı bir kopyasını aldım.

Gönüllünün / katılımcının Adı- Soyadı:

Yaş ve Cinsiyeti:

İmzası:

Adresi (varsa telefon ve/veya fax numarası):

.....

Tarih:

Velayet ya da vesayet altında bulunanlar için;

Veli ya da Vasinin Adı- Soyadı:

İmzası:

Adresi (varsa telefon ve/veya fax numarası):

.....

Tarih:

Açıklamaları Yapan Araştırmacının Adı- Soyadı:

İmzası:

Tarih:

Onam alma işlemine başından sonuna kadar tanıklık eden kuruluş görevlisinin

Adı- Soyadı:

İmzası:

Görevi:

Tarih

EK 2- KATILIMCI SORULARI

Elmalı Güreşleri

1. Kendinizi tanıtır mısınız?
2. Kaç yıldır bu mesleği yapıyorsunuz?
3. İşiniz ile ilgili biraz bilgi verir misiniz?
4. Kaç yıldır Elmalı'da yaşıyorsunuz?
5. Daha önce güreş sporu ile ilgilendiniz mi? Seyirci /sporcu?
6. Elmalı güreşleri ve tarihi ile ilgili neler biliyorsunuz?
7. Elmalı güreşleri, Kırkpınar güreşlerinden tarih olarak 9 yıl daha önce olduğu biliniyor fakat Kırkpınar Güreşleri organizasyon olarak ilk sırada sizce bunun sebebi nedir?
8. Elmalı güreşlerinin geçmiş bir tarihi olmasaydı yine böyle tanınmış büyük bir organizasyon olur muydu?
9. Elmalı yağlı pehlivan güreşlerinin tarihi dışında en önemli özelliği nedir?
10. Elmalı yağlı pehlivan güreşleri denilince aklınıza gelen ilk 3 şey nedir?
11. Elmalı güreşlerini geçmişten günümüze değerlendirmek gerekirse bir değişim geçirmiş midir? Bunlar nelerdir?
12. Elmalı yağlı pehlivan güreşlerinin isminin yıllar içerisinde;
Elmalı yağlı pehlivan güreşleri, Tarihi Elmalı yağlı pehlivan güreşleri, Yeşilyayla Elmalı pehlivan güreşleri gibi isimlerle anılmış sizce bir isim konulması gerekirse bu isim ne olmalı?
13. Güreş sporunda bu kadar köklü bir tarihe sahip olan Elmalı'nın adını duyuran Elmalılı güreşçileri var mı?

Organizasyon

1. Bu organizasyona davet nasıl yapılıyor?
2. Güreşler kaç gün sürüyor burada? Bu süre yeterli mi sizce?
3. Elmalı güreşlerinin olduğu hafta neler yapılıyor? Ne tür etkinlikler düzenleniyor?
4. Bu etkinlikler düzenlenmese, panayır alanları kurulmasa sadece güreş organizasyonu düzenlense yine de bu kadar çok katılım sağlanır mı?
5. Elmalı güreşlerine seyirci ve sporcu katılımını artırmak için neler yapılabilir?
6. Geçmiş yıllara bakıldığında yakın tarihlerde yapılan organizasyona seyirci ve sporcu katılımı çok fazla sizce bu katılımı etkileyen faktörler nelerdir?

7. Elmalı güreşleri Türkiye'nin dört bir yanından gelen seyircileri, sporcuları, hakemleri ve organizasyonda görevli birçok kişiyi ağırlıyor. Bu kadar katılımcı için Elmalı'da konaklama, ulaşım ve malzeme imkânları yeterli mi?
8. Güreşlerinin yapıldığı tesisi yeterli buluyor musunuz?
9. Elmalı belediyesini güreş organizasyonunu açısından değerlendirmek gerekirse yapılan bu çalışmalar yeterli ve başarılı mıdır?
10. Elmalı'da çocuklar ve gençleri güreş sporuna özendirmek için yapılan çalışmalar var mı?
11. Elmalı da düzenlenen bu organizasyonun sizlere ve ilçeye olumsuz etkileri var mı? Varsa nelerdir?

Yerel kalkınma

1. Elmalı güreşleri yıllardan beri düzenli olarak yapılıyor bu zamana kadar “düzlenmeseydi daha iyi olurdu “dediğiniz üzücü zamanlarınız oldu mu?
2. Elmalı güreşlerinin yapılması yerel halk tarafından nasıl karşılanmakta?
3. Elmalı'da hangi kurum ve kuruluşlar güreşlere katkı sağlamakta?
4. Elmalı belediyesi bu organizasyonun hazırlıkları yapılmadan önce ilçedeki kurumlar ve esnaf ile iş birliği yapıyor mu? Cevap evet ise nasıl bir hazırlık var?
5. Organizasyonun düzenlenmesinde güreş ağası nasıl bir katkı sağlıyor?
6. Elmalı güreşlerine sivil toplum kuruluşları da destek veriyor mu?
7. Elmalı da Verem savaş derneği var bu dernek hakkında neler biliyorsunuz?
8. Elmalı güreşleri 1960'lı 1970'li yıllarda verem savaş derneği tarafından organize edilmiş ve güreşlerde toplanan yardımlar ile ilçenin okul, doğumevi ve gerekli ihtiyaçları karşılanmış. Günümüzde de ilçenin ihtiyaçları bu organizasyon ile karşılanmaya devam ediyor mu?
9. Bu organizasyon ilçenin ekonomik ve sosyal kalkınması için yeterli mi?
10. Türkiye de güreş sporuna ve organizasyonlara yapılan maddi yatırımları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Salgın

1. Bu yıl salgın nedeniyle güreş organizasyonu iptal edildi daha önce de bu şekilde iptal edildiği yıllar oldu mu?
2. Elmalı güreşleri seneye yapılırsa organizasyon bu durumdan nasıl etkilenir? Seyirci ve sporcu katılımı nasıl olur?
3. Salgın sebebiyle organizasyonlar iptal edildi ama profesyonel futbol müsabakaları oynanmaya devam ediyor. Elmalı güreşleri de Türkiye'deki önemli dört büyük güreş organizasyonundan birisi fakat yapılmadı siz bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

4. Salgın bu seyirde devam eder ve güreş organizasyonu bir iki yıl daha yapılmadığı düşünülürse bu durum güreş organizasyonunu ve Elmalı'yı nasıl etkiler?
5. Corona virüs tedbirleri kapsamında seyircisiz ve sporcular içinde bütün tedbirler alınarak güreş organizasyonu düzenlenebilir miydi?

Esnaf ve Sanatkârlar Odası

1. Esnaf ve sanatkârlar odası başkanı olarak Elmalı da yapılan bu güreş organizasyonu ilçe esnafına ne tür katkılar sağlıyor?
2. Güreş organizasyonu kapsamında güreşler yapılmadan önce ilçe esnafı ile toplantılar ve çalışmalar yapıyor musunuz?
3. Güreş organizasyonu ile ilgili ilçe esnafının sizlere olumlu ya da olumsuz dönüşleri oluyor mu?
4. Elmalı güreşlerinin yapıldığı hafta hangi ürün ve hizmetlere daha fazla talep oluyor?
5. Yapılan bu güreş organizasyonunun yerel halka istihdam sağlama da önemli bir role sahip olduğunu düşünüyor musunuz?

Ulaştırma Hizmetleri Esnaf Odası

1. Ulaştırma hizmetleri esnaf odası başkanı olarak Elmalı' da yapılan bu organizasyon ilçedeki ulaşımı sağlayan esnafa ne tür katkılar sağlıyor?
2. Güreş organizasyonu yapılmadan önce ulaşımı sağlayan esnaf ile toplantılar ve hazırlıklar yapıyor musunuz?
3. Elmalı güreşleri ile ilgili ilçe esnafından olumlu ya da olumsuz dönüşler oluyor mu?
4. Elmalı güreşlerinin yerel halka istihdam sağlama da önemli bir role sahip olduğunu düşünüyor musunuz?
5. Bu güreş organizasyonun sayesinde elmalı ilçesine yapılan alt yapı ve yol çalışmalarının artırıldığını düşünüyor musunuz?

Gençlik Spor İlçe Müdürü

1. Gençlik spor ilçe müdürlüğü olarak yapılan bu organizasyonda sizler ne tür katkılar sağlıyorsunuz?
2. Elmalı da yapılan bu güreş organizasyonunun ilçede spora ve sporculara olan ilgiyi artırdığını düşünüyor musunuz?
3. Elmalı da bulunan spor tesisleri sizce yeterli mi?
4. Elmalı güreşlerinin sporculara istihdam sağlama da önemli bir role sahip olduğunu düşünüyor musunuz?

Güreş Antrenörü

1. Güreş antrenörü olarak yapılan bu organizasyonda sizler ne tür katkılar sağlıyorsunuz?
2. Elmalı güreşlerinden sonra güreş sporuna ilgi artıyor mu? Yani sporcu sayısında bir artış ya da azalma oluyor mu?
3. Buradaki sporcular ağırlıklı olarak hangi güreş türünde müsabakaya katılıyor?
4. Elmalı güreşlerinin ve güreş sporunun sporculara istihdam sağlama da önemli bir role sahip olduğunu düşünüyor musunuz?
5. Yapılan organizasyonda dereceye giren pehlivanların Elmalılı olması organizasyonun önemini artırır mı?

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI	Seren ERKİŞ
EĞİTİM DURUMU	
Mezun Olduğu Lise	Korkuteli Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Korkuteli / Antalya
Lisans Diploması	Akdeniz Üniversitesi – Spor Bilimleri Fakültesi-Spor Yöneticiliği Bölümü, 2018
Yabancı Dil / Diller	İngilizce
İŞ DENEYİMİ	
Çalıştığı Kurumlar	KRM Özel İstihdam Hizmetleri Ltd. Şti.